

XIV.Guvern Gh.Tătărăscu(alegeri)

14 nov.-28 dec.'37

Guvern Octavian Goga

29 dec.1937 - 10 febr.'38

Vezi obligatoriu fișierul anterior :

XIV.Guvern Gh.Tătărăscu(alegeri).....	1
Guvern Octavian Goga.....	1
-----	12
ROTATIVA.SUCCESIUNEA.12-17nov.'37.....	12
-----	12
1.)12-13 nov.'37.Sucesiunea :audiințele și condiționările MSR.....	12
"Dimineața ".....	13
#Succesiune liniștitoare (12 nov.).....	13
/Consultările MSR cu șefii de partide.....	13
...Tătărăscu la rege,12 nov.,ora 12,30.....	13
...Mihalache la rege,12 nov.,ora 16.....	14
...Tătărăscu la rege,12 nov.ora 17,5.....	14
...I.Mihalache la rege / 13 nov./ ora 3, 30 p.m.....	14
...Tătărăscu la rege,13 nov. ora 4,5p.m.....	14
#Negocierile lui Gh.Tătărăscu / 13 nov.după ora 5.....	14
...Frământări, contradicții , la PNL / 13 nov.'37 / ultima oră.....	14
...Poziția lui Dinu Brătianu.....	15
2.)Gr.Filipescu , " <i>Preocupări liberale</i> " / în jurul succesiunii / 12 nov.'37.....	15
# Succesiunea	15
/Coroana va recurge la singura soluție normală.....	15
#Manevrele liberale.....	15
3.)Deschiderea și închiderea Parlamentului (sesiunea a V-a) , luni,15 nov.'37.....	16
-14 nov.Comunicatul guvernului: convocarea Parlamentului.....	16
-15 nov.Te-deum la Patriarhie.....	16
-15 nov.În Parlament.....	16
-15 nov.Consfătuire PNL.....	16
-----	16
Guvern de alegeri -Gh.Tătărăscu .17-nov.-28 dec.'37.....	16
-----	16
4.)17 nov.Cabinet de alegeri -Tătărăscu.....	16
/Portofoliile.....	17
/Depunerea jurământului.....	17
a)Gh.Tătărăscu 17 nov.'37.....	18
b.) Carol II / 17 nov.'37 / retro An Nou ' 35/ '36 /.....	18
c.) Richard Franasovici (Interne) 17 nov.'37.....	18
5.) N.Costăchescu, Comitetul județean PNȚ-Iași , Cuvântare , 22 nov.'37.....	19
#Rămânerea la cârmă a lui Tătărăscu.....	19
#PNȚ nu a putut accepta.....	19
#Impas moral.....	19
#Chestiuni de onoare personală.....	19
6.)Guv.Tătărăscu ,Manifest electoral ,24nov.'37.....	20
#Continuitate și operă constructivă!.....	20
#Drum deschis reformelor !.....	20
/Reformele pentru plugărime:.....	20
/Reformele pentru muncitorime.....	21

▫ Acțiunea de despoliticianizare.....	21
/Revizuirea tuturor legilor de organizare.....	21
▫ Naționalismul constructiv.....	21
▫ Politica minoritară.....	21
▫ Politica externă.....	21
7.) Ședința Comitetului Executiv al PNȚ, 24 nov.'37.....	21
a) Ion Mihalache / 24 nov.'37.....	22
▫ Succesiunea (12 -13 nov.).....	22
# Bruscarea regimului constituțional.....	22
# Compromiterea lui Maniu (sforării).....	22
...primăvara'37.....	23
...vara '37 (Inculeț-Mihalache).....	23
...Alegerile comunale și județene.....	24
# Guvern Tătărăscu - guvern improvizat.....	24
... " baza lărgită " ?!.....	24
b) Iuliu Maniu / 24 nov.'37.....	24
▫ România :contraziceri și paradoxuri.....	24
...Nemuncă, birocrăție, grandomanie.....	24
...Te-Deumuri, procesiuni /viață necreștinească.....	25
...Constituție/stare de asediu , cenzură și decrete-legi.....	25
...Guverne legale răsturnate /Guverne personale inventate.....	25
8.) 26 nov.'37. <i>Pactul de neagresiune</i> , I. Maniu, C. Codreanu, Gh. Brătianu 26 nov.'37.....	25
▫ Pactul de neagresiune.....	26
-Iuliu Maniu :.....	26
▫ Declarația de presă.....	26
/Libertate presei !.....	26
/Protest contra cenzurii.....	27
-Înlăturarea regimului dictatorial și imoral.....	27
▫ Pactul de neagresiune cu C. Codreanu și Gh. Brătianu.....	27
▫ Motivarea revenirii în arena politică.....	28
Redacția 26 nov.'37.....	28
▫ Tratatul lui Maniu.....	28
▫ Muncitorimea împotriva Pactului.....	28
9.) Iuliu Maniu , plecarea la Cluj - Bădăcin , 28 nov.'37.....	28
▫ Declarația de la Cluj.....	29
10.) Gh. Brătianu , Rostul acordului cu d-nii Maniu și C. Codreanu , 30 nov.'37.....	29
▫ Pactul de neagresiune :.....	29
# Răsturnarea guvernului Tătărăscu.....	29
▫ Manifeste electoral.....	30
▫ Guvernul Tătărăscu= o provocare.....	30
11.) Corneliu Zelea Codreanu , <i>Circulări și Manifeste</i> ,.....	30
A. Acordul electoral cu Iuliu Maniu și Gh. Brătianu.....	30
/Politica externă.....	31
/Politica internă.....	31
/Cu toate deosebirile, am încheiat pactul.....	31
/Nu pact de "neagresiune" cu Titulescu !.....	31
B.) " Adevărul " /1 dec.'37.....	32
# Împerechere incalificabilă.....	32
# Amenințarea lui Titulescu.....	32
12.) Armand Călinescu, <i>Însemnări zilnice</i> , 25 oct.- 24 nov.'37.....	32
/ GGMironescu la Rex.....	33
/Gr. Iunian la Rex.....	33
/Mihalache-declarații inabile.....	33
/Maniu-tentative de apropiere de Rex.....	33
/Dinu Brătianu sfătuește.....	33
/Tătărăscu indignat de declarațiile lui Mihalache.....	33

/Costăchescu la Rex.....	33
/Mihalache în audiență la Rex.....	34
/Mihalache -a doua audiență.....	34
/Tătăărăscu cabinet cu Vaida.....	34
/Mihalache respinge mandatul.....	34
/Mihalache respinge mandatul.....	34
/Demisia lui Mihalache .Maniu președinte.....	34
13.)Al.Vaida Voevod, <i>Memorii, / Retrospectivă interbelică / [1945 ?]</i>	34
...Meditație asupra ogîndirii istorice.....	35
-Camarila ?! D-na Lupescu ?.....	35
-Coaliția anticarlistă:constituționalism și morală !.....	35
()Regele Carol II.....	35
14.)Zaharia Boilă ,Amintiri și considerațiuni asupra mișcării legionare , [1971].....	36
#" Nașii " Gărzii :liberalii, Vaida , Carol.....	36
#Șir de complicități.....	36
♣Mai'37.Paris:Întâlnire Maniu -Madgearu-Titulescu.....	37
-Virgil Madgearu:mesajul lui Mihalache.....	37
-Iuliu Maniu :răspunsul lui Maniu.....	37
-Madgearu :Maniu va prelua conducerea PNȚ.....	37
-Maniu :Tătăărăscu va prelua guvernarea !.....	38
♣nov.'37Rotativa guvernamentală.....	38
/Însărcinarea lui Mihalache= bătaie de joc.....	38
/Guvernul Tătăărăscu=coaliția carliștilor din toate partidele.....	38
♣Maniu revine la șefia PNȚ.....	38
/Guvernul personal al lui Carol trebuie răsturnat!.....	38
♣Pactul electoral Maniu-Brătianu -Codreanu.....	38
/Reacțiile forțelor politice externe și interne.....	39
15.)Gr.Iunian,Expozeu : <i>PRȚ și problemele politice</i> , Cernăuți, 29 nov.'37.....	39
♣PRȚ:propunerile sale respinse !.....	39
#PNL și PNȚ = partide nedemocratice.....	39
...PNȚ-pact electoral cu legionarii !.....	40
[T ptr Ț și PCR =adversari ai democrației].....	40
...Liberalii - colaborare cu vaidiști!.....	40
16) <i>Apelul</i> tineretului democrat din București ,1 dec.'37.....	40
♣Garda lui Titulescu.....	40
17.)Al.Vaida -Voevod, <i>Manifestul Frontului Românesc</i> ,1 dec.'37.....	40
♣ Prerogativele regale constituționale	41
♣Guv.Tătăărăscu :asocierea cu Iorga ; cartel cu Vaida.....	41
18.)Istrate Micescu, eșuarea Frontului Național Unitar ,2 dec.'37.....	41
♣FNU - numai cu PNC și asociații creștine.....	41
#Defecțiunea FR și dezertarea G de F.....	41
* Notă :Retrageri din Frontul Românesc.....	41
♣"Lațul" <i>Pactului de neagresiune</i> pentru Codreanu.....	42
[Procesul intentat de Codreanu].....	42
♣Titulescu și Pactul.....	42
#Răspunderi și consecințe.....	42
#Tribulațiile lui CZ Codreanu.....	43
...<Cine se aseamănă se adună . >.....	43
19.)R.Franasovici (ministr de Interne), <i>Circulare</i> , 28 nov. și 3 dec.'37.....	43
♣29 nov.'37.Circulară telegrafică nr. 13.792.....	44
♣3 dec.'37.Circulară.....	44
*Notă Iul.Manu ,Brașov,discurs electoral(5 dec.'37).....	44
20.)Virgil Madgearu , declarații , Cernăuți, 10 dec.'37.....	44
♣ Neconstituționalitatea soluției succesiunii.....	44
#Guv.Tătăărăscu =guvern hibrid.....	44

#PNȚ era îndreptățit să preia guvernarea.....	45
#Asocierea cu Vaida =pretext.....	45
#Asocierea cu Iorga = ipocrizie.....	45
#Regimul liberal =regim de dictatură lașă.....	45
#Cenzura și starea de asediu =instrumentele dictaturii.....	45
#PNȚ = ultima barieră a democrației.....	45
21.)12 dec.'37.Întrunire electorală guvernamentală ,Brașov.....	45
Redacția / Brașov.....	46
a)Al.Lapedatu (PNL).....	46
#Guvernarea Tătărașcu.....	46
#Maniu acuză :prerogativele Coroanei.....	46
#PNL:Coroana, Dinastia.....	46
#Maniu acuză:Stare de asediu ! Cenzură ! Decrete -legi !.....	47
#Maniu acuză:"Naționalismul " liberal - " naționalismul"național-țărănist.....	47
#Maniu acuză:Camarii!.....	47
b)Voicu Nițescu (Fr.Rom.).....	48
*Notă:Voicu Nițescu.....	48
/Înfrățire și luptă națională.....	48
#Nu luptă de clasă și cale rusească !.....	48
c)Nicolae Iorga (PND).....	49
#Maniu:neadevăruri istorice.....	49
#Maniu - al treilea voevod ?!.....	49
#Maniu - personaj maghiarizat politicește.....	50
#Maniu și Mihalache : țărănism de paradă !.....	50
#Maniu:contra Domnitorului, republică caragialească !.....	50
#Tineretul:trupele de asalt -formule străine.....	50
22.)12 dec.'37.I.Inculeț,întrunire clubul liberal,Cetatea Albă.....	50
...Realizări în Basarabia.....	50
#MSRegele- cuvânt hotărâtor.....	51
- De ce PNL din nou la guvern ?.....	51
23.)12 dec.'37.Întrunirea PNȚzădărnicită.Sala " Marna",București.....	51
-Redacția:.....	51
#Întrunirea de la Marna.....	51
...Forțele de ordine - coordonate de Gabriel Marinescu !.....	51
...Incident cu gaze lacrimogene.....	51
Cuvântări din Balcon.....	52
a)dr.Lupu(PNȚ):.....	52
..."Palmele fasciste" !.....	52
...Guvernul va cădea în cap !.....	52
b)Grig.Filipescu(P.C.).....	52
#Guv.Tătărașcu = regimul oamenilor fără caracter.....	52
c)Iuliu Maniu (președ.PNȚ).....	52
...Gaze lacrimogene pentru cetățeni!.....	52
#Ce vrem noi ?:democrație, monarhie constituțională ,dreptate socială.....	52
#Declarații de presă / 12? 13 ? dec.'37.....	53
#Ridicarea și reintroducerea stării de asediu.....	53
/Glasul poporului să ajungă la Suveran !.....	53
d)*Notă Manifestul Uniunii Democratice,12 dec.'37.....	53
-Apel la solidaritate în jurul PNȚ.....	53
-Contra sprijinitorilor Axei Roma -Berlin !.....	54
-Cu toții la adunarea de la Marna !.....	54
#Telegrama către Lebrun și Delbos.....	54
24.)12 dec.'37.Gh.Tătărașcu ,discurs radio,duminică seara.....	54
#Campania electorală.....	55
#20 de întrebări :da sau nu ?.....	55
/Da, scumpirea vieții : impozite, prețuri.....	56

/Opera compensatoare: sporirea veniturilor.....	56
▫Programul de mâine = program de continuitate.....	56
/Program de muncă, de vrednicie și disciplină.....	56
/Fără făgădueli înșelătoare.....	57
▫Era reformelor: domeniul împătrit.....	57
-Pentru ridicarea țărânimii.....	57
-Întărirea clasei muncitorești.....	57
-Reformă morală : etica politică.....	58
▫Acuzele lui Iuliu Maniu.....	58
...Guvern neconstituțional ?!.....	58
...Nesocotirea alegerilor administrative ?!.....	58
...Ofensarea ardelenilor ?!.....	59
...Guvern de dictatură ?!.....	60
...Nesinceritate în politica extenă?!.....	60
▫Tactica politică a lui Iuliu Maniu.....	60
#Cinism și fățărnicie	60
#Pact de neagresiune cu vrăjmașii democrației.....	60
#Zigzag și ipocrizie.....	60
#Legenda forțelor oculte.....	60
▫Coroană activă, guvern responsabil.....	61
#Maniu și Coroana.....	61
#Maniu-perfectul agitator ".....	62
#Manifestarea morbidă a lui Iuliu Maniu.....	62
▫Apel la încredere în guvern.....	62
25.)CZCodreanu , <i>În apărarea lui Maniu</i> , 14 dec.1937.....	63
▫ Un protest public :în apărarea lui Maniu.....	63
26.)dr.Lupu - un interview (luat de G.Dinu), 15 dec.'37.....	63
#Tătăărăscu -revoltător !.....	63
#Maniu infractor ?Lupu comunist ? Mihalache țopârlan ?.....	63
#Pericolul dictaturii interne	64
27.)Iuliu Maniu ,Cuvântare electorală , Sibiu, 17 dec.'37.....	64
▫Guvernul Tătărescu =catastrofă pentru țară.....	64
▫ Pactul de neagresiune	64
28.)Gr.Iunian , <i>Declarații de presă / evenimente politice / alegeri /</i> , 19 dec'37.....	64
/Redacția "Dimineața" , 20 dec.'37.....	64
#Pericolul înlăturării regimului democratic parlamentar.....	64
#Egoismul partidelor democrate.....	65
#Alegerile'37=cea mai rușinoasă pagină.....	65
▫Frontul electoral guvernamental.....	65
...Liberalii.....	65
...Iorga , Vaida.....	65
▫Frontul electoral democratic.....	66
...Starea de asediu, represiunea de la Grivița.....	66
▫PRȚ:regim parlamentar +colaborarea cu Coroana.....	66
29.)Rezultatele alegerilor parlamentare, 20 , 22 dec.'37.....	66
[Concluzia finală LD].....	66
"Dimineața " / 24 dec.'37.....	67
▫Ipotezele în discuție.....	67
-Nici o formațiune n-a obținut 40 %.....	67
-Derută la liberali.....	67
" Parlamentul Românesc" / 31 dec.'37.....	68
▫ Alegeri Cameră .Totalizări pe țară.....	68
-387 deputați aleși.....	68
"Dimineața" / 24 dec.'37.....	68
▫ Alegerile pentru Senat.....	68
/Comentar LD :.....	68

"Parlamentul românesc " / 31 dec.'37.....	69
▫ Aleșii Consiliilor comunale și județene.....	69
30.)Carol al II-lea ,Regele României, <i>Însemnări zilnice</i> , 2 nov.- 31 dec.'37.....	69
▫Agenda regală.....	69
▫ Succesiunea ;.....	69
/Guvernul Tătăărăscu.....	69
/Opoziția.....	69
/Guvern de alegeri Tătăărăscu !.....	69
▫Formule de guvernare post -electorale.....	70
31.)Aprecieri ulterioare despre alegerile din '37.....	70
Armd.Călinescu (prim -ministru) / 27 iun.'39 , retro 'dec.'37.....	70
▫ Guvernul Goga = ultima încercare a guvernării prin partide	70
Nicolae Iorga (senator) / 28 nov.'39, retro , dec.'37.....	70
#Vinovăția partidelor.....	70
▫ Guvern Tătăărăscu II.....	70
▫ Alegerile din dec.'37.....	70
Victor Iamandi (ministr.Juștiției) / 28 iun.'39 , retro '39.....	71
# Pericolele extremismului de stânga și de dreapta.....	71
#Discreditarea partidelor.....	71
#Puternicul curent pro-gardist.....	71
//Identitatea de opinii dintre Iamandi și Călinescu //.....	71
#Eroarea PNL : încercarea de manevrare a legionarilor.....	72
#Rezultatele riscante ale alegerilor.....	72
▫ Căderea guvernului Tătăărăscu II = un bine pentru Țară.....	72
32.)Al.Vaida Voevod, <i>Memorii, /Retrospectivă interbelică / [1945 ?]</i>	73
-Coaliția anticarlistă:constituționalism și morală !.....	73
▫Alegerile.....	73
#Pactul Maniu -Codreanu.....	73
...Guvernul Goga.....	73
-----.....	74
Guvernul Goga -Cuza ,28 dec.-10 febr.'38.....	74
-----.....	74
33.)Guvernul Goga / Cuza.....	74
▫Miniștrii și departamentele.....	74
/Micro-biografii.....	74
34.)Programul gogo-cuzist:< <i>România ,românilor !</i> >.....	75
a)[15 dec. 1930].....	75
b.)[30 aug.1932].....	75
c.)[24 mart.1933].....	75
d.)[24 febr.'34].....	75
e.)[2 mart.'34].....	76
f.)[Iași, 14 iulie /Parlament ,29 nov.'35].....	76
g.)[29 nov.'35].....	76
h.)[1 mart.'37].....	76
35)Carol al II-lea ,Regele României, <i>Însemnări zilnice</i> , 2 nov.- 31 dec.'37.....	76
▫Formule post -electorale.....	77
/PNL :-l-ar fi dorit , dar nu se poate.....	77
/PNȚ:Maniu-Mihalache-Vaida.....	77
#Spiritul " <i>Pactul Maniu -Codreanu</i> ", <i>continuă</i>	77
/Garda de Fier la guvern ?.....	78
/Soluția :guvern Goga -Cuza.....	78
#Complicații externe.....	79
▫ Crăciunul la Sinaia	79
▫ Lovitura de stat.....	79
36.) Armand Călinescu , <i>Însemnări zilnice</i> :23-28 dec.'37.....	79
/Propunere de intrare în guv.Goga.....	80

/Întrevederea cu Goga.Programul -portofoliile.....	80
/Întrevederi cu Dinu Brătianu , cu Goga.....	80
/Gabriel Marinescu.....	80
* Notă -D-na Lupescu.....	81
/Întrevedere cu Antonescu.....	81
▫ Constituirea guvernului.....	81
37.)Declarațiile semnatarilor "pactului de neagresiune" ,dec.'37.....	81
a)Iuliu Maniu,Declarație:.....	81
/Guvernul Tătărescu?nici un ceas !.....	81
/PNȚ continuă lupta: contra lui Tătărescu !.....	82
b)Gh.Brătianu ,Declarație.....	82
/Alegerile'37 =radiografiere fidelă a realității.....	82
c)CZCodreanu, declarații:.....	83
/Aprobare sau combatere condiționată.....	83
38)Succesiunea ; guvernul ; personalități /31 dec.'37.....	83
Revista / 31 dec.'37.....	83
#Greșala lui Tătărescu: guvern cu bază largită.....	83
/Răsturnarea lui Tătărescu =titlu de glorie al votului universal.....	84
▫Formidabilul curent naționalist !.....	84
/Cine să ia locul celor îndepărtați ?.....	84
▫Regim național-creștin.....	84
▫Programul Guvernului Goga.....	85
N.Russu -Ardeleanu / 31 dec.'37.....	85
▫ Guv.Goga=un moment istoric.....	85
(())Goga-Cuza:biruința curentului național.....	85
39.) Politică externă a României .Buletin radio-informativ 30, 31 dec.'37.....	86
...Berlin.....	86
...Moscova.....	86
...Viena :.....	86
...Roma :.....	86
40.)Reacții ,precizări ,culise privind guvernul Goga ,1-2 ian.'38.....	87
a)Iorga :.....	87
/Protest :excesele antisemite ale guvernului.....	87
*Armd.Călinescu :notă.....	87
b.)Al.Vaida -Voevod :.....	87
/Declarație :noi suntem valahi.....	87
* Armd.Călinescu:notă.....	87
c)C.Argetoianu :.....	87
/Anglia și Franța:presiuni.....	88
41.)N.Titulescu se înscrie în PNȚ,2 ianuarie 1938.....	88
/Titulescu:telegramă telefonică.....	88
/Maniu-Mihalache: despre dezertările din partid.....	88
/Titulescu -Maniu :telegrame.....	88
/Gibson -redacție.....	88
42.)Rador:informații telegrafice din presa străină, 3- 5 ian.'38.....	88
...Varșovia :.....	88
...Londra :.....	89
...București (Micescu-Fabricius).....	89
...Washington:.....	89
* *Notă.Armd.Călinescu :panică în cercurile evreești.....	89
43.)"Totul pentru țară" -zvonuri și precizări ,3 ian.'38.....	89
* Armd.Călinescu ,notă:.....	90
44.)Corneliu Zelea Codreanu ,atitudinea față de Guvernul Goga ,13 ian.'38.....	90
▫Comunicat :.....	90

#Atacurile PNC contra G de F.....	90
/Totul ptr Țară:Fiți bineveniți! Să vă ajute D-zeu !.....	90
-Aprobă măsurile antisemite.....	90
-Aprobă programul naționalist.....	90
-Să lucreze cu Parlamentul reieșit din alegeri !.....	91
-Împingerea Coroanei spre dictatură = o nenorocire națională.....	91
45.)Iuliu Maniu ,Ședințe și acțiuni PNȚ,București,4-7 ian.'38.....	91
/PNȚ București -PNȚ Cluj.....	91
/red. " <i>Universul</i> " -dir.Stelian Popescu (Predeal).....	91
46.)Dir.generală a Poliției , <i>Notă informativă</i> : situația la Partide ,4 ian.'38.....	91
#Național -țărăniștii.....	92
#Legionarii.....	92
#Comuniștii	92
#Radical-țărăniștii	92
47.)Românizarea presei / anunțarea alegerilor, 5 ian.'38.....	92
...Românizarea presei.....	92
...Alegeri noi.....	92
...Nichifor Robu- comandantul lăncierilor	93
48.)Problema evreească pe agenda diplomatică,5 ian.'38.....	93
N.Comnen,audiență la Goga și Micescu.....	93
▫Chestiunea evreească.....	93
-Etapa I:Revizuirea cetățeniei.....	93
-Etapa II :soluționarea pașnică a problemei.....	93
▫Liga Națiunilor să accepte :.....	93
/Revizuirea Tratatului de la Saint Germain.....	93
/Colonizarea evreilor în teritorii desemnate.....	93
49.)Memorialistică ,mărturii , guvernarea Goga , dec.'37-ian'38.....	94
a)P.Samson," <i>Memoriile unui gazetar</i> ".....	94
▫"Dimineața" ,"Adevărul","Lupta".....	94
/Goga : suprimarea de ziare.....	94
b.)N.Carandino,"De la o zi la alta",Memorii,.....	94
▫ Dimineața Adevărul Universul.....	94
c)Tudor Teodorescu-Braniște" <i>Scara vieții</i> ",.....	94
()C.Graur.....	95
d) Alex. Vaida -Voevod,Guvernul Goga.....	95
▫Gândul regal.....	95
...Recursul la PNC.....	95
...Impedimente ptr chemarea PNL.....	95
...Impedimente ptr chemarea PNȚ.....	95
...Impedimente ptr chemarea G de F.....	95
#Guv. Goga dă în gropi.....	95
50.)6 ian.'38 .Goga :audiență lui T.Fischer și Zinger ,6 ian.'38.....	96
/Revocarea măsurilor antisemite.....	96
51.)A.Corteanu , <i>Problema evreească</i> ,11 febr.'38.....	96
▫Esența problemei.....	96
/Din ce categorii sociale fac parte ?.....	96
52)Interviiv cu regele Carol II, 12 ian.'38.....	96
/Ce regim este în România ?.....	96
/Care este locul Regelui în mecanism?.....	96
/Cum a ajuns PNC la Guvern?.....	97
/Ce părere are despre cenzură ?.....	97
/De ce au fost excluse de la guvernare PNL și PNȚ?.....	97
/Este mulțumit de guvern?.....	97
/Problema evreească?.....	97
53.)Reunificarea PNL ,fuziunea PNL-g cu PNL, 9 - 17 ian.38.....	97
#Interceptări telefonice,10 - 25 ian .'38.....	97

-9.ian.'38.Scrisoarea lui Gh.Brătianu / 9 ian.'38.....	97
a)Dinu Brătianu:.....	98
/Reîntregirea partidului.....	98
#Pericolul formulelor dictatoriale.....	98
b)Gh.Tătărescu.....	98
54.)Armd.Călinescu , Însemnări 10, 12 ian.'38.....	98
/ 10 ian.Convorbire cu Urdăreanu	99
12 ian.Convorbire cu Goga.....	99
-13 ian.audiență la rex.....	99
-14. ian.Decret de dizolvare a Parlamentului.....	99
-18 ian:Decret ptr alegeri.....	99
-Audiență la rege.....	99
-23.ianuarie -Contestația lui Maniu.....	100
55.)CZCodreanu , Ordin Pentru noi alegeri , 18 ian.1938.....	100
☐Ordin:demnitate, corectitudine.....	100
56.)Direcția Poliției , interceptări telefonice , 17, 18 ian.'38.....	100
-Legionarii.....	101
-Național-țărăniștii.....	101
57.)Rapoarte ale Poliției privind acțiunea PNT , 25ian. - 1 febr. '38	103
/25 ian.Raport:Miting PNT proiectat în Capitală [februarie].....	103
/27 ian.Raport:Consfătuirea provincială PNT ,Ardeal și Banat [febr].....	103
/28 ian. <i>Notă</i> Poliție.....	103
-Maniu :Politica externă, internă, Camarila, Lupeasca.....	103
-Reactualizarea pactului de neagresiune.....	103
-CZCodreanu.....	104
58.)Reacții externe la politica internă a guv.Goga , 5 - 17 ian.'38.....	104
" <i>Le Temps</i> " , Paris,5 ian.....	104
" The Jewish Chronicle " / 7 ian.....	104
" Il Messagero " ,Roma / 7 ian.....	104
" <i>Proia</i> " ,(Atena).....	104
...ACCuza și Gh Cuza :România săpărăsească Soc.Națiunilor !!.....	104
"Giornale d'Italia " (Roma) 15 ian.'38.....	105
-"Virradat "(Budapesta).....	105
...Scrisoare către Goga.....	105
" <i>Vreme</i> " (Belgrad) / 17 ian.....	105
...Goga :intenții în schimbarea poiticii externe.....	105
59.) <i>Decretul - lege</i> nr. 169,revizuirea cetățeniilor,22 ian.'38.....	105
☐Decretul regal / 22 ian.'38.....	105
☐Expunerea de motive / 1938.....	105
/Dobândirea naționalității române pe teritoriile alipite / 1924.....	106
#Invazia evreilor după unire.....	106
-Termenele executorii.....	106
60.)Inițiativa,aplicarea, contestarea , <i>legii revizuirii cetățeniei</i> , 23 ian ș.a.....	106
-ACCuza.1930.....	107
Programul LANC(ulterior,PNC) în problema evreească.....	107
☐ <i>Raport</i> privind revizuirea / 1940 /retro '38-'39.....	107
/Rezultatul revizuirii cetățeniei.....	107
/Excepții.....	107
/Revizuiții.....	107
/Decizia 165. 945 / nov.'39.....	107
☐Informații , reacții, declarații , comentarii.....	108
/Proveniența evreilor.....	108
/Confuzia evrei-maghiari.....	108
/Democrațiile occidentale ,trianoniste ,în apărarea evreilor.....	108
/Evreeii credincioși intereselor maghiare.....	109
/Revizuirea cetățeniei în Franța , Ungaria ș.a.....	109

/PNT:legea revizuirii , dreaptă, clară, ptr toți străinii !.....	109
/PSD: , Moțiune :persecutarea și șicanarea unei populații.....	109
☐Inițiative evreești.....	110
/Grupul Josep Wilman:teritoriul ptr colonizare!.....	110
/Plângeri evreești.....	110
/Micescu la Consiliul Ligii Națiunilor - sesiunea 100	110
61.)25 ian.'38.Armand Călinescu-MSRegele,25 -31 ian.'38.....	110
I.Plan electoral.....	111
II.Alegerile	111
III.Afirmarea autorității	111
IV.Declinul partidelor.....	111
V.Soluția :schimbarea constituției !.....	112
-Modificări	112
VI.Metoda :vacanța partidelor !.....	112
☐Lovitură de Palat.....	112
62.) Goga :cartel electoral cu minoritatea germană ,3 febr.'38.....	113
/Tratative cu minoritatea germană și maghiară.....	113
63)O.Goga ,discurs, 6 febr.'38.....	113
☐O lună de guvernare.....	113
64.)febr.'38.Măsuri contra G.de F , febr.'38.....	113
/Circulara 131 ,4 febr.'38.....	113
[Telegrama cifrată -Jandarmi, Bengliu].....	113
/Circulara 129 ,7 febr.'38.....	113
[Guvernul Goga -Cuza:măsuri represive].....	113
/Circulara 130, 3 febr.....	114
[Legionarii atâcați de cuziști și jandarmi].....	114
/Circulara 132,4 febr.....	114
[Muncitori și ingineri legionari , concediați].....	114
/Circulara 134 ,4 febr.....	114
[Bănică Dobre ș.a atâcați de jandarmi].....	114
/Circulara 135,5 febr.....	114
[Lagăre de internare ptr agitatori].....	114
65.)Telefoane interceptate , 3-9 febr.'38.....	115
☐PNT-PNL alegeri și culise pentru succesiune.....	115
/Maffie (Bucur.) - Paris (presă) / 7 febr.'38.....	115
[Brătianu, Maniu , declarații despre G de F].....	115
/Horodișteanu (București,Sediul legionar) - <i>United Press</i> (Viena).....	115
/Savel Rădulescu (Bucur.) - N.Titulescu (St.Moritz) / 3 febr.'38.....	116
/N.Titulescu / St.Moritz) - Gigurtu , apoi Goga (Soc." Mica" , București) ,4 febr.'38.....	116
/București -Turnu Severin [doi legionari] / 7 febr.'38.....	116
/București -Turnu Severin [doi legionari] / 7 febr.'38.....	117
-Gheorghe Tătărăscu :.....	117
/Alegerile nu se amână !.....	117
/Continuă campania electorală!.....	117
66.)CZCodreanu :continuă prigoana , 6 febr.'38.....	117
/Circulara 137 Duminică, 6 febr.....	117
[Legionari împușcați].....	117
/Circulara 138,139.....	117
[Al doilea legionar împușcat].....	117
/Circulara 141, 6 febr.....	117
[Represiuni la Oradea].....	117
/Circulara 140, 7 febr.....	118
[Făgăraș: legionari arestați și schingiuți].....	118
67.)Telefoane interceptate,5-8 febr.'38.....	118
-Gh.Clime (Bucur.) - Dobrescu, Constantinescu , Nicolau (Focșani).....	118
/Murgu (Bucur.,sediul Gărzii) -Alba Iulia.....	118

/ Radu Budişteanu (Bucur.) - Herghelegiu (Roşna).....	118
68.)CZCodreanu ,Hotărârea Senatului :retragerea din alegeri ,8 febr.'38.....	118
#Hotărârea Senatului legionar al Capitalei.....	118
69.)7-9 febr.'38.Armand Călinescu / <i>Însemnări</i> / atmosferă , culise , audienţe,.....	119
# 7 febr.Maniu şi Brătianu:contra G de F !.....	119
#7 febr.Audienţa la Rex : guvern de autoritate militară fără partide.....	119
...7 febr.Urdăreanu (Rex)lui Călinescu: viitorul guvern	120
...9 febr.Regele ,Tătărăscu,Călinescu,Urdăreanu:.....	120
#Planul loviturii de stat.....	120
-Guvern compus din Comitet de patronaj.....	120
-Administraţia luată de coloniei ,în judeţ	120
#Proclamaţia rex ,.....	120
/stare de asediu.....	120
/dizolvarea partidelor	120
10 febr.Demisia lui Goga;Guvern Miron Cristea , 10 febr.'38.....	121
/Goga la Rex.....	121
/Convocarea "Comitetului de patronaj".....	121
/Şedinţa noului guvern.....	121
*LD:Notă.Moartea lui Goga.....	121
70.)Armand Călinescu ,retro',(primministru),Cameră,28 iun.'39,retro'38.....	121
#Cauzele prăbuşirii vechiului regim.....	121
-Ambiţiile personale (17 tabere duşmane!).....	121
-Absenţa credinţelor politice (coaliţii bizare).....	122
-Oboseala aparatului administrativ.....	122
#Guvernul Goga-ultima încercare !.....	122
/Preferinţa ptr.ideea naţionalistă.....	122
()Omagiu lui Octavian Goga.....	122
-Degringolada partidelor:demagogie,aţâţare,incidente,haos.....	122
#Îngrijorarea ministrului de Interne:Armd.Călinescu.....	123
#Coroana salvatoarede.....	123
71.)Nicolae Iorga'retro'37/'38.Senat ,28 iun.'39.....	123
#Coroana şi schimbarea garniturii de guvernare.....	123
...nov.'37:Liberali + vaidaşti + iorghişti.....	123
...nov.'37.Alegeri "nesupravegheate".....	123
...Succesul legionar.....	123
...Iorga:nu era un pericol aşă de mare !.....	124
#Guvernul Goga.....	124
()Omagiu lui Goga.....	124
...Pripeală şi alarmare.....	124
72.)Victor Iamandi,retro'37/'38.Senat ,28 iun.'39.....	124
# Căderea guvernului Tătărăscu II = un bine pentru Ţară.....	125
# Lovitura de stat din 10 febr.'38 = salvarea Ţării.....	125
#Guvernul Goga =experienţă nouă.....	125
()Omagiu lui Goga.....	125
...Pericolul unui război civil.....	125
#Opoziţia extraparlamentară-vinovată de răsturnarea regimului vechi.....	125
#Pactul de " neagresiune" Maniu-Codreanu -Gh.Brătianu.....	125
#Noi nu am avut regim democratic!.....	126
73.)Iuliu Maniu,retro'37 Memoriu către Antonescu , 13 dec.'40.....	126
#Pactul de neagresune cu Totul ptr.Ţară.....	126
-Ion Antonescu,retro'19-'40.Răspuns lui Maniu.....	126
#Rezultatul nefast al guvernărilor partidelor politivce.....	126
74.)29 oct.'47.Procesul PN Ţ / Actul de acuzare / Interogatorii / Mărturii.....	127
PrimProcuror col.Georgescu Alexandru.....	127
#Acordul lui Maniu cu CZCodreanu şi Gh.Brătianu.....	127
Vezi fişierul următor	127

ROTATIVA.SUCCESIUNEA.12-17nov.'37

[LD,1 febr.2007.12 noiembrie 1937-10 februarie 1938 ,trei luni de mare tensiune în societatea românească.După consumarea evenimentelor și decantarea informației , este relativ ușor să o considerăm **o etapă de tranziție:dela regimul democratic la cel autoritar.**

Ar fi însă simplist .Pentru că nu se pot trasa astfel de "granițe",atunci când într-o țară nu se produce o ruptură(răsturnare) în toate structurile sale existențiale

Ori ,în această etapă, structura economică și socială a României **nu suferă nici o schimbare** notabilă.Nici structurile și instituțiile care asigură **guvernarea și administrația țării**

Nici măcar **clasa conducătoare a României.**

Se produce însă schimbarea regimului politic, lucru foarte important în evoluția unei țări.

Cele trei luni constituie **placa turnantă** care va deschide **această schimbare** .

Este de aceea foarte interesant de urmărit acest **seism politic**,pentru a înțelege pe deplin **cum și de ce** s-a produs **eșecul regimului democrat.**

A da vina numai pe **conjuncturi** -fie ele cât de dramatice -ar fi o derogare de la logică .

A da vina pe **poporul român** pentru lipsa de discernământ politic în procesul electoral , ar fi o exagerare privind virtuțile votului universal ,raportat la timp și mentalități .

A da vina numai pe **ambitiia unui om** -fie el și rege ! -ar fi un certificat de incompetență analitică profesională și optică dogmatică.

A da vina pe **curentele extremiste** - fie ele de stânga sau de dreapta -ar fi o sustragere de la înțelegerea exactă a lor .

A da vina fie pe **liderii politici democrați** -Maniu,Brătianu,Mihalache,Tătărescu ș.a -fie **liderii naționaliști** -Goga,CZCodreanu,ACCuza -ar fi greu de cântărit dozajul datorat fiecăruia .

A avea în vedere **suma acestor vinovății** ,este singurul demers corect.Și eu asta vreau să fac.]

1.)12-13 nov.'37.Sucesiunea :audiențele și condiționările MSR

("Dimineața " an 33, nr. 11.102, 13 nov.'37 medalion foto Mihalache ,Tătărescu)

Vezi obligatoriu fișierul **fișierul PNL I** (sinteze , memorii) :Dinu Brătianu, Gh.Tătărescu,C.Argetoianu, Armd.Călinescu , Regele Carol II și a

I.Mihalache : refuzul formării **guvernului condiționat**

Gh.Tătărescu demisia și reacceptarea **formării guvernului**

("Dimineața " an 33, nr. 11.102, 13 nov.'37 medalion foto Mihalache ,Tătărescu)

[LD :Câteva zile pline de zvonuri ,ca totdeauna la rotativă .Cu titluri pe măsură.

Toate firele în mâna lui Carol .Toți ochii îndreptați spre Palat .

Inovații protocolare ingenioase .Aparențele "**consultărilor**" salvate :audiențe, conclavuri, vizite, mister,dileme, sfori Două zile în care Carol al II-lea a jucat după un scenariu pe care l-aș numi , fără exagerare ,machiavelic ,în care acest episod ,**a fost o repetiție ,urmată de altele și altele, până la spectacolul final : lovitura de stat din 10 febr.1938 .**

De fapt,lui Mihalache i s-a făcut o **ofertă condiționată** și inacceptabilă:**colaborarea cu Vaida** , scontându-se pe refuzuri cu greutate în păstrarea coeziunii PNȚ (Maniu !)dar și pe declanșarea unor nemulțumiri ale unui grup masiv din PNȚ (Călinescu !)

De fapt,lui Tătărescu i s-a făcut o **ofertă condiționată** ,- colaborarea cu Gh.Brătianu , Iunian și Vaida ! -scontându-se pe refuzul unuia din ei,dar și pe adâncirea disensiunilor în PNL.

Toate acestea și-au dezvăluit semnificațiile treptat și se vor prelungi -ca episoade și subiecte controversate -până la abdicarea lui Carol (1940) ,pe timpul lui Antonescu (1940 -44) ,după căderea regimului (23 august '44) și ...se vor transfera în istoriografia din perioada comunistă a României,până în ziua de astăzi .

Indiferent de variantele interpretative ,indiferent de fixarea răspunderilor și vinovățiilor ,

un lucru este sigur :**se consuma , atunci, în noiembrie 1937** , încă un episod care va duce la **lichidarea regimului democratic, pluripartidist, parlamentar din România.**

Până acum accentul a fost pus pe înclinațiile autoritariste ,pe tribulațiile morale ale lui Carol .

Fără a respinge total ipoteza, **o consider cea mai comodă,unilaterală și falsificantă.**

[**LD :3 dec. 2003** .in memoriam fratelui meu Liviu, cu care sunt sigur că aş fi putut discuta mult despre cartea la care lucrez . și m-ar fi încurajat să perseverez .

Aprind o lumânare,răsfoiesc partituri, fotografiile ...Lucrez .

De aceea dau importanță etapei . De aceea caut , încă mai caut , explicații .

De aceea îmi îngădui să imaginez , din când în când, și ipoteze neconsumateși mă folosesc de câte un neștiințific și dubitativ "**dacă**".

De exemplu :

- Cum ar fi evoluat situația dacă erau încurajate curentele naționaliste care voiau schimbarea orientării externe a României și schimbarea de regim politic ?

-Cum ar fi evoluat lucrurile dacă Mihalache accepta guvernarea cu Vaida ?

-Ce se întâmpla dacă Maniu se reconcilia cu Vaida ?

-Cum ar mai fi fost folosit Iunian,dacă nu se rupea din PNȚ ?

-Cum evoluau lucrurile dacă Gh.Brătianu nu se rupea din PNLsau revenea mai devreme ?

-Care ar fi fost ecuația de guvernare , dacă legea electorală din 1926 ,n-ar fi împins partidele la tot soiul de carteli și mezelianțe , armistiții absurde , paradoxale ?

[Vezi "cartelele" electorale : PNȚ PSD (1928) ;Iorga PNL-Duca (1931);PNȚ P.German (1932) ; PNȚ- G de F (nov.'37)

[Vezi opiniile lui Iamandi ,Călinescu, Ralea," *democrații* " deveniți după '38 " *carliști* " ?

-Care ar fi fost prestigiul PNL dacă trăia Duca , și Tătărescu nu devenea "*homo regius* " ?

...dacă atâți oameni politici , în diverse momente , nu făceau jocul lui Carol ?:

Iorga , Maniu, Mihalache, Iunian ,Vaida,Titulescu, Argetoianu, Tătărescu, Incuțet ș.a.ș.a.

Deocamdată reconstitui "*clipa istorică*" și semnificațiile date de contemporani]

"Dimineața ":

▣**Sucesiune liniștitoare (12 nov.)**

S-au răspândit cele mai fantastice versiuni în legătură cu soluționarea succesiunii.

Lumea politică consideră că **nu e nici un motiv de îngrijorare**.Criza -se asigură - va avea o **deslegare normală și viabilă** .**Nimic nu îndreptățește că se va recurge la o soluție de aventură** .

Guvernul de mâine - se spune - va întruni două condițiuni :el **va fi în acord cu spiritul constituțional** și **va asigura continuitatea desăvârșită în politica externă** .

Ceea ce este important , este că - peste deosebirile de moment -**cele două mari forțe politice , partidul liberal și partidul național-țărănesc,sunt perfect de acord în această privință** .

Opinia publică n-are , deci, motiv să fie alarmată .

Versiunile tendențioase și combinațiunile fanteziste - frecvente în timpul crizelor de guvern, **n-au nici de această dată un temei serios.O soluție extraconstituțională este exclusă** .

Guvernul de mâine va asigura **liniștea și armonia înăuntru și în afară** .

/**Consultările MSR cu șefii de partide.**

Pentru prima oară s-a vorbit în mod oficial de constituirea unui alt guvern,**deși cabinetul**

Tătărescu nu demisionese.În tehnica mecanismului succesiunii, a intervenit o inovație.

(până acum mai întâi demisiona guvernul și apoi începeau consultările)

De data aceasta ,audiențele în care MSR a examinat situația politică împreună cu șefii de partide ,**înaintea de demisia guvernului** .Mihalache a explicat că această procedură a fost folosită

spre a nu se produce un gol de autoritate în aceste zile de surescitare .

...**Tătărescu la rege,12 nov.,ora 12,30**

A fost primit în audiență și reținut la dejun. Se credea că , ieșind de la Palat ,va anunța demisia oficială a guvernului .Lucrul nu s-a întâmplat din motivele explicate mai sus.Tătărescu a lăsat demisia la dispoziția MSR ,și a părăsit Palatul Regal .A declarat ziariștilor : **< Am fost primit în**

audiență de lucru de MSRegele. Cu acest prilej, am supus regelui spre semnare câteva decrete cu caracter administrativ. După aceea am fost reținut la dejun. Altceva nu sunt în măsură să vă spun. >Tătărescu a avut apoi conciliabule cu colaboratorii intimi .

...Mihalache la rege, 12 nov., ora 16

La ora 17 , Mihalache a ieșit de la Palat . A declarat ziaristilor :

< Am fost însărcinat să formez guvernul , **cu condiția să realizez o colaborare cu dl Vaida ...** Guvernul n-a demisionat , ca să nu se producă un gol de autoritate și pentru ca transmiterea de putere să se facă fără carența autorității . >

Mihalachhe a convocat imediat Biroul partidului Acesta s-a întrunit la locuința sa, la ora 17, 30 .

...Tătărescu la rege, 12 nov. ora 17,5

A fost primit iar de Rege. Audiența a durat o oră. la ora 18, 15 , Tătărescu a transmis presei un Comunicat :

< **Parlamentul actual atinge limita constituțională la 4 febr. 1938** . Acest timp foarte scurt de funcționare , face imposibilă orice activitate legislativă , cât și luarea în considerare a bugetului. Pentru aceste motive, am crezut util a ruga respectuos pe MSRegele să examineze cu un ceas mai curând situația generală politică , **ținând la dispoziția MS demisia cabinetului .** >

...I. Mihalache la rege / 13 nov. / ora 3, 30 p.m

Dimineața, au continuat discuțiile în Biroul PNT. În deplin acord - membrii Biroului au găsit că nu se pot începe negocieri cu Frontul Românesc de sub conducerea d-lui Vaida, și deci **d. Mihalache trebuie să decline onoarea de a face un cabinet , în aceste condiții.**

La ora 3 jumătate după amiaza , Ion Mihalache a fost primit în audiență la rege .

La ora 4 d-sa a ieșit de la Palatul Regal. A făcut următoarea **declarație :**

< În audiența de astăzi , **am mulțumit respectuos MSRegelui pentru onoarea ce mi-a făcut-o de a mă fi însărcinat să formez guvernul pe temeiul programului de imediată guvernare ce-l prezentasem cu o zi înainte , dar cu condiția sine qua non de a realiza o înțelegere cu d. Vaida.** În urma examinării situației și în deplin acord cu colaboratorii mei din conducerea centrală a partidului, am adus la Înalta cunoștință a MS , că având toată dorința de a-i face cerința , **condițiile însărcinării m-au pus în imposibilitate de a-mi îndeplini mandatul.** Ca urmare, **m-am văzut nevoit a depune mandatul cu care fusesem însărcinat .** Am arătat că **partidul unitar și solidar stă la dispoziția MSR, în scop de a servi Țara și Tronul** >

...Tătărescu la rege, 13 nov. ora 4,5p.m.

Venit la Palat , a fost primit imediat . A ieșit la ora 5 . A anunțat că la ora 7 va face un

Comunicat pentru presă . Iată-l

< **Am prezentat MSR azi, la ora 4, demisia întregului guvern.** MSR , primind această demisie , **a binevoit a mă însărcina cu formarea noului guvern, având o bază politică lărgită .** Nădăjduiesc să pot îndeplini această însărcinare cât mai curând . >

▀Negocierile lui Gh. Tătărescu / 13 nov. după ora 5

D. Tătărescu a avut imediat **consfătuiri la locuința d-sale cu prietenii săi politici**

Se afirmă că **dl Tătărescu va încerca să formeze un guvern cu colaborarea d-lor**

Gh. Brătianu, Vaida -Voevod și Grigore Iulian

...Frământări, contradicții , la PNL / 13 nov. '37 / ultima oră

Bineînțeles , **colaborarea cu Gh. Bătianu depinde de reîntregirea Partidului Liberal**- în vederea căreia s-au început mai de mult tratative , considerate ca foarte avansate .

Membrii guvernului s-au întrunit la locuința primului ministru .

Tătărescu a expus fazele prin care a trecut actuala criză , arătând modul cum a fost însărcinat cu formarea guvernului. Tătărescu a avut o întrevedere mai lungă cu **Inculeț, care a făcut o vizită lui Franasovici** , apoi iar s-a întâlnit cu Tătărescu .

La ora 8 seara, **Tătărescu l-a vizitat pe Dinu Brătianu**, șeful partidului, cu care a avut o lungă întrevedere. Tot seara, s-au întrunit **membrii Grupării H și membrii grupării "Părerii libere"**. Amândouă grupările **s-a pronunțat împotriva întregirii PNL**, așa cum urma ea să se facă

...Poziția lui Dinu Brătianu

Nu se știe, în clipa când scriem aceste rânduri, **dacă d. Tătărescu va izbuti să realizeze atât de repede reîntregirea liberală**, și să poată prezenta **un guvern al partidului liberal refăcut**.

Se pare că - indiferent de rezultatul negocierilor - **tot d-sa va forma viitorul cabinet**, și este sigur că va avea de întâmpnat **mari greutăți de ordin politic**.

Chiar **d. Dinu Brătianu, șeful partidului**, a fost de părere că **trecerea în opoziție este de preferat** și că **refacerea PNL se poate realiza mai bine dacă partidul nu ar fi la guvern**.

De asemenea, **d. Dinu Brătianu** a socotit că și echilibrul politic general ar fi menținut în alte condiții, **dacă Partidul Național-Tărănesc** - care vreme de 4 ani a format opoziția

Majestății Sale - ar fi pus în situațiunea **de a-și arăta capacitatea de guvernare**.

Așa însă, PNȚ se socotea nedreptățit, El va porni o luptă acerbă, **fie sub șefia d-lui Mihalache, fie sub o nouă șefie a d-lui Iuliu Maniu**.

Această luptă **va crea o stare de frământare**, care, în grelele împrejurări externe și interne de azi, **nu este de dorit**. Țara are nevoie de liniște. **Este îndreptățită temerea că d. Tătărescu va avea mari greutăți**.

Criza de guvern / Succesiunea / 12-13 nov.'37

2.) **Gr. Filipescu, "Preocupări liberale" / în jurul succesiunii / 12 nov.'37**

("Dimineața" , 13 nov.'37 ; preluare din "Epoca" , 12 nov.'37)

Gr. Filipescu / 12 nov.'37 Doc. integral - fișier P. Conservator -II -

▣ Succesiunea .

/Coroana va recurge la singura soluție normală

[LD : Contează mai puțin dacă acestea era sau nu manevre liberale. Pentru mine, care încerc să reconstitui o atmosferă și să găsesc cauzele eșecului sistemului democratic, este încă o speculație - dintre atâtea altele - care a zăpăcit/ otrăvit și mai mult judecata alegătorului din acele timpuri . De asta și dau acest text emis de Filipescu, specialist în tot felul de poante, epitete și scenarii. Grigorevici îl cita că ar fi spus că, în România, partidele sunt formate din specimene de "porci cu pretenție". Oricum, atât a mai rămas din vestitul Partid Conservator, din Liga Vlad Țepeș, care la finalul "crizei" va face cartel privilegiat cu "porcii" de la PNȚ !]

"Criza își urmează cursul. Fiecare recomandă soluția ce convine mai bine intereselor sale, chiar dacă condamnă acea soluție acum câteva săptămâni .

Precum **Duca a fost chemat acum 4 ani**, cu toate combinațiile puse la cale de politicienii noștri, nu încapă nici cea mai mică îndoială pentru mine că **Coroana va recurge și de data aceasta la singura soluție normală și viabilă** .

#Manevrele liberale

"Amenințarea cu prelungirea cârmuirii liberale a fost o simplă glumă, menită să îngreuneze sarcina guvernului de mâine. **Manevra a dat greș**.

Care a fost scopul urmărit de liberali cu atâta perseverență, încercând să asocieze partidul d-lui Vaida unei cârmuiri național- țărăniște ?

Ei s-au gândit, fără îndoială **că o asemenea asociație se va prăbuși după câteva luni** .

Dar nu aceasta a fost principala manevră .

"Preocuparea de căpetenie a întregului partid liberal este ca nu cumva un guvern așa-zis de dreapta, să se strecoare între național-țărăniști și dânșii.

Și concluzia la care au ajuns a fost : **trebuie cu orice preț să trecem pe vaidiști dintr-o tabără-n alta, pentru a slăbi conglomeratul de "extremă dreapta"** [-----]

Gr. Filipescu / 12 nov.'37

3.) Deschiderea și închiderea Parlamentului (sesiunea a V-a) , luni, 15 nov.'37

("Dimineața" , 16 , 17 , 20 nov.'35)

Atenție LD : foto **NNSăveanu și Al.Lapedatu** , la tribuna Parlamentului , cred că singura pe care o am cu amândoi)

[LD : nu înțeleg care a fost rostul acestei convocări . Poate câștigare de timp ? Poate intenția de a menține acest Parlament până în febr. ? Poate vreo combinație guvernamentală care putea să nu destructureze Parlamentul ? Cu toate acestea era anunțat că după formarea guvernului, Parlamentul va fi dizolvat , și se va proceda la noi alegeri ! **Atunci ?**

Să fi fost doar o manifestare de impresionare , de mulțumire lui Dumnezeu că au durat 4 ani ? Participarea la te-deum este semnificativ insignifiantă !

PNȚ a dat un Comunicat de neparticipare , deoarece "sesiunea a V-a" era neconstituțională .

LD : Eu rețin aceste informații , din trei motive : pentru nevoia de repere cronologice ; pentru a surprinde oarece atmosferă ; pentru a demonstra efemeritatea știrilor de presă ,]

-14 nov. Comunicatul guvernului: convocarea Parlamentului

" Președinția Consiliului de miniștri comunică : luni, 15 noiembrie 1937, la ora 11, se va oficia un *te-deum* la sfânta patriarhie cu ocaziunea **deschiderii Corpurilor Legiuitoare** , la care vor asista **membrii guvernului , președinții Corpurilor Legiuitoare, parlamentarii și reprezentanții** înaltelor autorități civile și militare . Miniștrii nu vor lua însă parte decât la *te-deum* .

-15 nov. Te-deum la Patriarhie

Slujba este oficiată de IPSS Patriarhul Miron Cristea (înconjurat de cler ,) și IPSS Gurie , Mitropolit al Basarabiei ; participă membrii ai guvernului , în frunte cu I. Inculeț (vice- președ.) , D. Luca, Al. Donescu (primarul Capitalei) și Al. Matic (primarul de Verde) ; președinții Al. Lapedatu și NNSăveanu ; Mitiță Constantinescu (guvernatorul BNR) ; Lupu și Viforeanu (Înalta Curte de Casație) ; ing. Pitulescu (dir. g-ral al Poștei) ; Gh. Moțățeanu (secretar g-ral Prefectura poliției) , parlamentari, generali , etc etc...

-15 nov. În Parlament

Președinții Al Lapedatu (Senat) și NNSăveanu (Cameră) vor constata că **guvernul fiind dimisionar , parlamentul nu poate lucra**. Unele zvonuri , desmințite, că Iorga va fi ales președinte de Senat ; **totuși se anunță viitoarea ședință pentru 22 noiembrie** iar Lapedatu salută cu " *La revedere !*"

-15 nov. Consfătuire PNL

La locuința lui **Tătărescu a avut loc o consfătuire cu participarea lui Dinu Brătianu, Richard Franasovici , și Bebé Brătianu** .

Au discutat chestiuni interne de partid, în legătură cu alegerile generale.

Decretul de dizolvare a Parlamentului va apare în 2-3 zile în " Monitorul Oficial" , pentru ca alegerile să aibă loc cât mai curând, și cadrele să poată intra în lupta electorală .

Imediat după dizolvarea Parlamentului, **guvernul va lansa un Manifest către țară** .
Parlaament, PNL / 15 nov.'37

Guvern de alegeri -Gh. Tătărescu .17-nov.-28 dec.'37

4.) 17 nov. Cabinet de alegeri -Tătărescu

Depunerea jurământului. *Programul de guvernare*
("Dimineața", 20 nov.'37 ; Stel.Neagoe , *Istoria guvernelor României* * , Machiavelli, 1995)
I.Mamina și I.Scurtu , *Guverne și guvernări* * , Silex, 1996, p.119)
[LD : Regele Carol I-a însărcinat pe Tătărescu să facă un cabinet cu o " bază largită"
Acesta i-a vizat succesiv pe Gh.Brătianu, Gr.Iunian, Al.Vaida și N.Iorga .
Numai Iorga a acceptat să desemneze o persoană în noul guvern (P.Țopa) .
În guvern au mai intrat și 2 " tehnicieni" : Ionescu Sisești (agricultură) și P.Bujoiu (industrie)
La depunerea jurământului , Tătărescu prezintă un amplu Program de guvernare ...]

/Portofoliile

Gh.Tătărescu - președ. Consiliului de miniștri .
Al.Lapedatu - ministru de Stat (?)
Valer Pop - ministru de stat (?)
I.Manolescu -Strunga - ministru secretar de stat (?)
-**Victor Antonescu** -Externe (continuă)
Victor Bădulescu - subsecretar de stat ,Externe (continuă)
-**Richard Franasovici** , Interne (în locul lui Tătărescu)
Radu Portocală - subsecretar de stat la Interne(nou)
G-ral Gabriel Marinescu - subsecretar de stat , Interne (continuă)
-**dr.C.Angelescu** - Instrucțiune publică (continuă)
F.Ștefănescu -Goangă - subsecretar de stat Educație națională
-**Vasile Sassu** - Justiție(continuă)
Aurelian Bentoiu - subsecretar de stat , Justiție (continuă)
-**Ionescu -Sisești** - Agricultură și Domenii (" tehnician ", în locul interimarului Sassu))
Tiberiu Moșoiu - subsecretar de stat , Agricultură (continuă)
-**M.Negură** - ministrul Cooperăției (continuă)
-**Richard Franasovici** - Comunicații și Lucrări publice(și la Interne ?)
-**dr.I.Costinescu** - Sănătate și Ocrotiri sociale (continuă)
-**Victor Iamandi** -Culte și Arte (continuă)
-**ing.I.Bujoiu** -Industrie ("tehnician ", în locul lui Valer Pop)
M.Berceanu - subsecretar de stat la Industrie
-**Ion Nistor** - Muncă(continuă)
-**Dr.P.Țopa** - subsecretar de stat la Muncă (PND-Iorga)
-**M.Cancicov** - Finanțe (continuă)
D.Alimănișteanu - subsecretar de stat , Finanțe
-**G- ral I.Ilasievici** - Apărare Națională (continuă)
G-ral Paul Teodorescu - subsecretar de stat Apărarea Națională
G-ral Glatz - subsecretar de stat Apărarea Națională
Radu Irimescu - Aer și Marină
////////////////////////////////////

/Depunerea jurământului

a) Gh.Tătărescu, b) Regele Carol II c) R.Franasovici .
[LD : 11 dec.2003 . Este deosebit de dificil să stabilesc cu exactitate atât cursul cronologic ,
,mişcările actorilor politici și logica (cauzalitatea) evenimentelor .
.Domnește o mare confuzie,zvonurile acoperă faptele,vorbele de azi contrazic pe cele de ieri și
vor fi contrazise de cele de mâine.
Memoriile și amintirile retro' (Tătărescu - Călinescu - Dinu Brătianu - Carol II) , aduc unele
lămuriri dar sunt **ultra -subiective, sunt "cosmetizate "** ,și , cel mai adesea, se bat cap în cap.
De aceea prefer eu, totuși, totuși, gândul clipei ,care mă ajută măcar să reconstitui ceea ce auzea
(citea) opinia publică .
Acum și aici , dau comentariile din ziar cu citate trunchiate din discursurile rostite,peu ce ele
încearcă să sondeze gânduri neexprimate, dorințe presupuse, făcând asociații de idei , din care ,
unele se vor confirma la câteva luni Am câteva dificultăți cu fondul de culoare , și regret de pe
acum că , în carte, el nu va apărea astfel .]

a) Gh. Tătărescu 17 nov. '37

Discursul rostit la depunerea jurământului de către d. prim-ministru Tătărescu, completează scurta declarație făcută presei și care ridică unele întrebări de nedumerire . D-Tătărescu a explicat că guvernul are la bază " **spiritul de colaborare impus de dificultățile vremurilor** ", ceea ce înseamnă că partidul liberal a socotit că , pentru a domina situația, **are nevoie să-și asocieze și alte forțe politice în stare să atenueze o atmosferă de agitație creată în ultima vreme .**

Firește, opinia publică se poate întreba **dacă acest spirit de colaborare , nu înseamnă o nouă orientare politică generală .** D. prim -ministru s-a grăbit însă să adauge că executarea programelor reclamă "**unire și înțelegere**" ceea ce înseamnă că **va căuta să stăvilească toate pornirile de ură și învrăjbitură, capabile să dea întregii vieți interne caractere primejdioase.**

////////////////////////////////////

b.) Carol II / 17 nov. '37 / retro An Nou ' 35/ '36 /

Suveranul, răspunzând d-lui Tătărescu , a aprobat bucuros programul acestuia, cu atât mai mult cu cât " **a putut constata că cuvintele pe care le-a rostit acum doi ani , cu prilejul reînnoirii anului , sunt acelea pe care președintele noului guvern le-a luat ca lozincă a acestei guvernări "** Pasajul acesta din discursul MSRegelui este extrem de important .

El face și mai interesant discursul rostit de Suveran acum doi ani . ['35/'36]

După ce relevase că în anul ce sfârșea guvernul împlinise o operă importantă , MSR a spus textual : < **Dar în pragul acestui an nou , suntem datori cu toții să ne reculegem și să ne gândim ce va fi mâine. O vastă și importantă operă se deschide în calea noastră . Am ajuns în zile când metodele vechi nu mai merg ; va trebui găsit ceva nou, dar acest nou nu trebuie să vină dintr-o dragoste de inovație , ci dintr-o profundă convingere că în toată administrația țării noastre sunt lucruri care trebuie schimbate. Și când spun administrație, nu vorbesc numai de acelea care depind de Ministerul de Interne , ci înțeleg întreaga gospodărie a țării noastre, de la cea mai mare, la cea mai mică >**

Șeful statului socotea , deci , că trebuie găsit ceva nou . MSR dorea o reformă a administrației , nu a regimului pe care ea se bizuie .

////////////////////////////////////

a) Gh. Tătărescu / 17 nov. '37

Ideilor exprimate în discursul regal [LD : din 1935] ,

le răspunde d. prim ministru prin cuvântarea rostită la depunerea jurământului :

< **Vom inaugura noi metode în practicile vieții noastre politice , pentru a despoliticianiza radical întreg aparatul de stat și toate resorturile administrației generale . asigurând drepturile muncii și ale meritului. Revizuire tuturor practicilor din viața noastră publică va trebui curajos întreprinsă pentru a se asigura României Noii sănătatea morală care o va așeza pe drumul definitivei consolidări . Spiritul de învoire va prezida statornic la toate actele noastre .**

Prin muncă , prin solidaritatea și prin disciplina pe care le vom cere întregii țări, vom ști să facem să triumfe acțiunea noastră de guvernare ,

încadrată în poruncile naționalismului constructiv, având la bază ideea de ordine și de autoritate . >

* * *

Citind discursul primului ministru , se poate constata că , formal, d-sa urmărește reforme administrative și morale pe care le aprobă fiecare .

Nu e mai puțin adevărat că pasajele citate **se pretează la interpretări** care ar lăsa bănuiala că **se încearcă reforme mai adânci, în spiritul celor realizate în țările antidemocratice.**" [--]

Firește trebuie așteptată opera guvernului , chipul în care aceste intențiuni se vor realiza .

Practica de guvern va explica mai bine poziția pe care se așază noul cabinet

și politica pe care o urmărește .

////////////////////////////////////

c.) Richard Franasovici (Interne) 17 nov. '37

[LD : Lui Franasovici i s-a alăturat Radu Portocală ,

despre care nu știu ce a făcut până atunci . Cred că Franasovici s-a ținut de cuvânt.

altfel nu se explică drastică înfrângere a guvernului în alegeri .

Care va fi reversul acestei medalii... asta-l altceva]

La instalarea sa, a fixat politica guvernului în fața alegerilor. Ales să conducă *Internele* într-o perioadă de agitație, d. Franasovici reprezintă **un spirit neutralizant atât în interiorul partidului ,cât și în raporturile cu celelalte forțe politice .**

Guvernul consideră că întinde astfel , prin d. Franasovici, **o mână amicală întregii opoziții .**

El a declarat : "**Guvernul va face tot ce-i stă în putință pentru desfășurarea normală**

a alegerilor . [-----]

Setea mea de dreptate și legalitate vă este cunoscută din activitatea mea trecută la acest departament [-----]

Sunt însă în același timp un fanatic al ideii de ordine , gata s-o impun , în interesul superior al Statului , peste toate dificultățile . [-----]

Ordinea în cadrul perfecteii legalități "

Franasovici se va izbi , firește, de mari dificultăți , și deci rămâne de văzut în ce măsură va izbuti această politică netă și clară .

Guvern Tătărescu / 17 nov.'37

5.) N. Costăchescu, Comitetul județean PNT- Iași , Cuvântare , 22 nov.'37

("Dimineața " , 24 nov.'37 foto medalion Costăchescu)

#Rămânerea la cârmă a lui Tătărescu

Rămânerea la cârmă a lui Tătărescu, a stîrnit **uimire și nemulțumire. Cum a putut Tătărescu să-și asume această grea răspundere, înfruntînd voința țării?**

Știe bine că a obținut cu greu majoritatea de 40% în Parlament, și nu poate spera că aportul lui lorga ar fi suficient.

#PNT nu a putut accepta

MSR a dat mandat președ. I. Mihalache să formeze guvernul, pe baza Programului minimal [19 nov.'37] , **cu condiția absolută a unei înțelegeri cu Vaida și Frontul Românesc.**

Imposibilitatea colaborării cu Vaida :

PNT este un partid cu un program, cu o credință, cu un scop, cu unitate de conducere, unitate de aspirație. Dacă făcea colaborarea, **rezulta un guvern "cu elemente care credeau unele într-un fel, altele în alt fel"**, un guvern "fără omogenitatea necesară":

În politica externă, pe cînd PNT are o politică clară, consecventă, a alianței cu țările din Apus, democratice, cu parlament, fără dictatură, cu respectul tratatelor, cu Anglia și Franța, deci; Alex. Vaida vorbește "cu nemții" la Galați , cu franțujii" la Sibiu, cu telegramă lui Mussolini, și acum lui De La Roque!

Ar fi însemnat să guvernăm cu două garnituri de miniștri !

În politica internă, PNT, ca partid al muncii, respectuos față de Constituție, contra apucăturilor dictatoriale, Alex. Vaida se numără printre partidele de dreapta și nu ar fi ieșit un guvern omogen, de conlucrare armonică, ci cu măsuri care s-ar fi bătut cap în cap.

"A fost mai bine că am refuzat o atare guvernare decât să ne fi asumat o răspundere care să atragă oprobiul public"

#Impas moral

Liota de profitori , oameni cu lipsă de cuvînt și fără obraz...

Prietenii lui Vaida au scos ziare în care au insultat PNT de "comunism",

"vînduți" ... și astăzi să apară la braț ?! **Asta e morală ? !**

#Chestiuni de onoare personală.

Colaborarea cu Frontul Românesc **implică scindarea partidului, îndepărtarea unor fruntași**

[Vizat Maniu !] "**Noi n-am putut conveni cu inimă ușoară să sacrificăm prietenii cu care am luptat ani de zile, pentru a ne instala în fotolii ministeriale. N-am putut să facem aceasta.**

Onoarea celor ce au decis să nu sacrifice prietenii, pentru o vanitate trecătoare[...]
partidul a dat proba cea mare și a ieșit cu demnitate din încercarea la care a fost pus.
Nu știu dacă țara ne urmează, dar știu că toată țara ne aprobă și ne respectă.
Nu știu dacă țara ne iubește, dar știu că ne admiră.
Am câștigat prestigiu și respect prin atitudinea demnă ce am avut-o."
N.Costăchescu / 22 nov.'37

6.)Guv.Tătărescu ,Manifest electoral ,24nov.'37

("Dimineața",an 33, nr. 11 110, 24 nov.'37) [Documentar ISISP ,p.383-389]

(Gh.Tătărescu , *Mărturii pentru istorie*, 1998, tot din "Dimineața " p. 199 - 205)

[LD:**Compară Manifestul lui Tătărescu cu programul lui Duca din '33,și măsoară toată distanța parcursă de PNL.Compară-l chiar cu expozeul lui Tătărescu din 2 noiembrie '37.**

Vezi cum crește cota demagogiei electorale Există atâta demagogie în acest manifest, parcă adunată din toate speciile de demagogii profesate în epocă , încît pare o parodie !

Să fi fost sigur Tătărescu de victoria în alegeri ?

Să fi greșit Tătărescu dând Internele lui Franasovici,hotărât să asigure libertatea totală?

Să fi înclinat el balanța către poziția lui Dinu Brătianu,pregătindu-și o retragere

"constituțională" în opoziție ?

Să fi fost el -alături de Iamandi ,gruparea H și Părerii libere - printre depozitarii adevăratelor intenții ale lui Carol II ,pentru care aceste alegeri avuseseră ca miză distrugerea reciprocă a încrederii în partide ?

În ziua când apărea Manifestul PNL(24nov.),PNTJ ținea ședința de Comit.Executiv,Maniu preluând președinția.]

Consiliul de Miniștri s-a întrunit la locuința prim.ministr.S-a discutat și hotărît lansarea unui Manifest către țară :MSR a reînnoit încrederea sa ,chemîndu-i să continue guvernarea. Guvernarea va fi de continuitate,dar și de înnoire în toate domeniile.

▣Continuitate și operă constructivă!

/să consolidăm ordinea și stabilitatea financiară, prin bugete echilibrate,

îndeplinirea obligațiilor interne și externe.

/ programul de înarmare a țării;

/ opera de refacere și înzestrare a gospodăriei țării;

/ să întărim școala și biserica;

/ îndrumarea tineretului în cadrul așezămintelor de disciplină națională;

/ programul sănătății publice ;

/ocrotire industriei și comerțului factori generatori de muncă și avuție naț.

/ întărirea prestigiului justiției ;

/ solitudinea față de provinciile unite;

▣Drum deschis reformelor !

/Va deschide drum reformelor posibile în procesul consolidării economice și sociale, avînd drept țel **ridicarea și înstărirea claselor producătoare;**

/Reformele pentru plugărim:

[LD: un program la concurență cu cel "țărănist "]

Sporirea veniturilor prin **raționalizarea, zootehnicizarea ,industrializarea agricolă;**

Un prim credit extraordinar de 1 miliard,va fi acordat în 1938,ptr.asta;

Extinderea ,valorificarea plantelor textile(înlocuirea bumbacului costisitor,cu cînepă,in și bumbac românesc)

Susținerea prețurilor agricole și ieftenirea articolelor industriale destinate agriculturii .

Credite anuale ieftine ;Impozite micșorate,Sprijinirea coloniștilor;Viața satului-preocupare principală. Vor urmări ridicarea stării materiale și morale cerute de însemnătatea acestei categorii

sociale în viața statului;

/Reformele pentru muncitorime.

[LD: un program la concurență cu partidele de stânga]

"Pacea socială reclamă,azi mai mult ca oricînd,stingerea luptei de clasă și secarea tuturor zvoarelor de suferință și nemulțumire.**Solidarizarea capitalului și a muncii** este astăzi o necesitate.Munca trebuie să fie pentru muncitori izvor de economie și de capitalizare.

Proprietatea individuală trebuie difuzată și în lumea muncitorimii."

Lărgirea sferei de aplicare a asigurărilor muncitorești;Lărgirea așezămintelor de asistență;Înzestrarea meșteșugarilor și muncitorilor cu unelte și mașini;

Situația înfloritoare a finanțelor publice,îngăduie **un mare program de investiții industriale și lucrări publice** (căi de comunicație,electrificare rurală)

▣Acțiunea de despoliticianizare.

[LD:sunt preluate ideile lansate în legislatura terminată,care presupuneau **schimbarea legii administrative** ,inclusiv prin **revizuirea unor prevederi constituționale**]

În ordinea politică,reformele guvernului vor avea drept scop **despoliticianizarea totală a administrației generale**,prin promovarea exclusivă a meritului,a muncii și competenței, cu înlăturarea tuturor influențelor politicianiste și particulare.

/Revizuirea tuturor legilor de organizare,

a tuturor practicilor din viața publică, pentru crearea unei atmosfere de întăritoare sănătate morală.

/Noi organe de control , vor fi așezate în toată ierarhia de stat, pentru a aplica aceste principii, în vederea unei administrații oneste și cruțătoare a banului public.

Înaintarea funcționarilor publici numai pe baza notelor acordate anual de șefii lor ierarhici. Anuare pe departamente vor ține evidența funcționarilor.

/Sufiul cel mai ridicat împotriva practicilor învechite, care stăpînește astăzi năzuințele întregii țări, nu prin formalismul legilor, ci prin executarea riguroasă și cinstită a reformelor.

▣ Naționalismul constructiv.

[LD:continuarea aceleeași linii din timpul guvernării consumate, dar la competiție cu pretențiile naționaliste]

Toate aceste reforme vor fi călăuzite de **crezul naționalismului constructiv**.

"Acțiunea de ocrotire și de promovare a muncii românești, legiferată pentru prima oară sub guvernarea trecută, va fi **completată prin noi măsuri luate** ,cu respectarea **convențiilor internaționale** și menite să asigure elementului românesc drepturile ce-i revin ca element majoritar în viața statului național."

▣ Politica minoritară.

[LD: **continuarea politicii echilibrate, ponderate**,...]

Această acțiune lasă neatinsă toate posibilitățile de dezvoltare a minorităților etnice băștinașe , integrate azi în viața statului întregit.

/Respectarea , în cadrul legilor , a libertăților , a limbii și a credinței lor, rămâne pe deplin asigurată.

/Chemăm minoritățile conlocuitoare la o colaborare solidară.

▣ Politica externă.

/Alianțele și prietenii noastre, Soc.Naț., Pacea, respectarea tratatelor.

Manifest electoral, gov.Tătărescu / 24 nov.'37

7.)Ședința Comitetului Executiv al PNȚ, 24 nov.'37

(" Dimineața " , 25 nov.'37)

I.Mihalache,demisia din președinție;**Iuliu Maniu** -reales președinte

[LD : 14 dec.2003 :Pe toate posturile TV și radio , se anunță că ieri, 13 dec. ,**Sadam Husein** a fost arestat , la Tikrit ,în Irak. Multe comentarii , descriind comportamentul lui ,și bucuria irakienilor,face comparații cu arestarea lui Ceaușescu și bucuria românilor, în decembrie 1989. Privesc-ascult și eu, și meditez asupra destinul oamenilor, al popoarelor, al țărilor]

Și personajele de care mă ocup eu acum - **Tătărașcu , Mihalache , Maniu , Vaida** -care , în acel sfârșit de an '37 ,se confruntau -înfruntau -luptau pentru destinul României,peste un deceniu , **au avut parte de închisoare și sfârșituri tragice**.Sfârșitul lor - " *sfârșit fără glorie* " ,cum spunea Fătu - mă obligă să scriu despre ei cu cea mai mare obiectivitate , pentru a le recunoaște merite și neîmpliniri,clarviziuni și erori , adevăr și minciună ,dreptate și injustiție

Doc.integral : [fișier PNT- XV](#)]

[LD:26 ian.2007.Sadam Husein a sfârșit precum Ceaușescu .Diferența a dat-o doar glonțul și spânzurătoarea .România a intrat în **Uniunea Europeană** ,fiind la început de schimbare de destin istoric.Viitorul se prefigurează , deocamdată , nebulos.

În interior, pe scena politică românească, **epigonii sistemului pluripartidist** joacă piesa "democrației" cu personaje de carnaval politic :Băsescu, Tăriceanu, Iliescu, Vadim Tudor, Gigi Becali,Emil Constantinescu, Miluț ș.aș.a

De multe ori ,fiecare din ei (în funcție de crezul politic)invocă numele înaintașilor: Brătienii, Maniu, Mihalache ...Mă apucă râsu-plânsu ...și cred că habar n-au ce anume au reprezentat aceștia . "Surogat" de democrație, ""surogat" de parlamentarism, "surogat" deliberalism, țăranism, social-democraie. În aceste condiții, oare eu , ca istoric , am suficientă detașare să scrutez trecutul ? Multe clipe de îndoială]

a)Ion Mihalache / 24 nov.'37

▣**Sucesiunea (12 -13 nov.)**

#Bruscarea regimului constituțional

"Regimul constituțional al țării este astăzi la o **răspântie istorică** .Astăzi, lucrurile sunt clare : ne găsim nu numai în fața unei **bruscări de situațiuni**,dar și a unei **legitimări îmbrăcate în forme principiale , doctrine**, ca să zic așa.

"Toată lumea, înșiși adversarii noștri,erau **convinși că nu este o altă deslegare normală** a crizei ,**decât aceea a venirii Partidului Național Țărănesc la putere** ;și totuși, după o manevră de câteva săptămâni, care în fond descoperea aranjamentul făcut, **prelungirea regimului actual** chiar prin bruscare de situațiune ,s-a ajuns la ceea ce se urmărea limpede de la început .

"Dar nu ne găsim numai în fața unei bruscări de situații ,care ,câteodată,poate fi interpretată ca un gest impus de forță majoră, de calcul de împrejurări ale căror dateși termen ne scapă nouă celor care trăim în afară de problemă ;și ne găsim de această dată **în fața unei formulări de doctrinăcare caută să justifice procedura**.Întrebarea este : ce facem ?

Acceptăm să mergem pe drumul bătătorit de domnul Tătărașcu ?

Luăm în serios regimul nostru constituțional ? **lată răspântia la care se află ajuns Partidul Național Țărănesc**.[.....]

[----larga paranteze ---- explicații ---- retro ----apoi revine la Sucesiune.]

Ion Mihalache / 24 nov.'37

#Compromiterea lui Maniu(sforării)

[LD : 11 dec.2003 .Despre rege, **Mihalache** vorbește aluziv, indirect,invocând terți cu "misiuni" de sondare, de sugestie,de presiune ,toate având ca țintă **anihilarea lui Maniu** și ca monedă de schimb,**asigurarea succesiunii** .Numai că doar sursele țăraniste atestă aceste mașinațiuni.]

Ion Mihalache / 24 nov.'37 / retro '

...primăvara'37

(Vezi mărturiile indirecte ale lui Zaharia Boilă ,despre misiunea din mai a lui Madgearu la Paris,la Iuliu Maniu .)Dar acum chiar pun o întrebare retorică dar foarte importantă:de ce Maniu era mereu plecat din țară? sau în stațiuni ? sau la Bădăcin ?Cum cunoștea el pulsul societății românești ?Care era rolul lui Titulescu în această urzeală ?]

....care a format obiectul de atență examinare a ședinței C.Executiv din luna aprilie .

Statul român s-a văzut , la un moment dat , cu prilejul unor evenimente, **într-o sincopă de autoritate și pălmuit umilitor peste obraz de dinafară** , încât însuși primul ministru a pecetluit gestul străin , cu cuvinte extrem de severe , cum a spus d.Armand Călinescu

" a ridicat tonul și aplecat fruntea " [-----] Am examinat faptul printr-un **Memoriu și am cerut o audiență specială** .Am terminat acea audiență cu o concluzie :**sau adoptați regimul dictaturii fătuse și responsabile,sau adoptați un regim de autoritate consimțit de națiune** , prin aplicarea sinceră a normelor constituționale , pe baza unui program de reforme materiale și morale. [-----] **Nu cunosc ecoul cuvintelor mele** .

Ceea ce știu este că a doua zi s-a înregistrat **intrarea în guvern a unui personaj politic [Gabriel Marinescu ?]** merituos desigur, în atribuțiile sale, dar prin care se deplasa , în fapt,răspunderile de la guvern,după Constituție singur responsabil,**asupra altcuiva, care după Constituție nu poate fi responsabil "**

[-----]

Ion Mihalache / 24 nov.'37 / retro iun.'37

...vara '37(Inculeț-Mihalache)

"Ion Inculeț,trimis de Tătărăscu , " care pretindea că redă exact gândurile Suveranului " a venit la el acasă și i-a spus :< **Eu vin de la dl primministru Tătărăscu și ce-ți spun în numele lui .Partidul nostru va pleca cel mai târziu la 15 august , dacă nu la 15 iulie ,căci mai avem unele chestiuni de aranjat .Nu încape nici o îndoială că veți veni dvs ,dar numai în înțelegere cu Vaida .Dacă vă înțelegeți , puteți veni chiar în câteva zile.**

Părerea noastră este că trebuie să vă înțelegeți , căci , pe de o parte,**împiedicați o coaliție de dreapta , și aici avem și noi interesul , și dvs.și pe de altă parte ,în opera de guvernare aveți unul din frunzașul Ardealului [Vaida] , strâns solidar cu dvs ,dat fiind că d.Iuliu Maniu vă stă în coastă.** >

După ce l-am ascultat l-am întrebat :< **D-le Inculeț să mă iertați că în casă la mine îți vorbesc atât de deschis .Vreau să știu când ați fost sinceri și serioși , d.Tătărăscu și cu d-ta,atunci când , acum cândva timp, mi-ați spus că este ... nu pot să spun cum ați zis ;și că el este responsabil de anarhia din țară ? Sau sunteți sinceri și serioși acum,când pe " bătrânul dom Vaida " . " Părintele" anarhiei din țară,mi-l propuneți tovarăș de guvernare ? >**

-Inculeț : Pardon, nu ți-l propunem noi !

-Mihalache :Dar cine ?Majestatea Sa te-a autorizat pe d-ta să faci o asemenea propunere ?

-Inculeț :A,nu !

-Mihalache :Dar părerea dvs - a d-lui Tătărăscu și a d-tale - care este ?

-Inculeț :Părerea noastră este că o soluție serioasă , normală , **e venirea dvs singuri.**

-Mihalache :<**Eu înțeleg interesul partidului liberal ;nu este acela de a scăpa de o coaliție de dreapta căci dvs știți mai bine ce sunt forțele de dreapta , umflata cu bani din visteria Statului . Prin intrarea în normal, se va dezumfla de la sine ce-i artificial ,prin simple alegeri libere .**

Dar dvs nu vă este teamă de aceasta.Dvs vreți să aveți alceva, dvs vreți să aveți un guvern slab , incapabil, compromis din capul locului, fără putință de guvernare, cu echivocul din politica internă și cea externă, zdruncinarea echilibrului politic și cu un potențial slăbit care să compromită eficiența de guvernare.

Apoi eu, n-am două morale : una în politică și alta în viața particulară .

Eu nu mă pot duce în Ardeal să spun :fraților de dragul guvernării ,în lături cu Iuliu Maniu și haideți să luăm în brațe pe Vaida Voevod " >(aplauze)

" Rețineți această conversație și întipăriți-v-o în minte ! Veți înțelege și logic, și psihologic, ceea ce s-a petrecut în urmă .Întâlnirea mi s-a părut foarte importantă și semnificativă . "[-----]

Ion Mihalache / 24 nov.'37

...Alegerile comunale și județene

" Domnilor, **nimeni cu simțul politic normal nu-și poate explica** : cum se face că, pe de o parte , liberalii pleacă la 15 iunie -cel mai târziu la 15 august - precum a spus d Inculeț , și , pe de altă parte , **se fac alegeri județene și complementare și totale ?**

Va să zică, **patru ani n-au avut timp să le facă ? Cu ce scop le fac acum când pleacă ?**

Ca să tragă o ipotecă asupra guvernării viitoare ? Și să o pună în imposibilitate de funcționare printr-un Senat care depind , în mare măsură, de aceste colegii comunale și județene ? Ca să asigure " continuitatea" ?

Am făcut un Memoriu descoperind că se pregătesc anumite manevre ,cari să dea posibilitatea guvernului de a prezenta un tablou de rezultate ce pot permite orice fel de combinații.

Guvernul a crezut că nu e greu să fabrice astfel de rezultate ,seriind județele și comunele, mergând pe rând cu aparatul de Stat ,cu mijloace de corupție și intimidare .

Am prins " mișcarea" , și am concentrat forțele partidului ; și într-o disciplină desăvârșită , am sfârșit combinațiile artificiale , nerămânând decât două posibilități : soluția normală a PNT sau forțată și mistificată a prelungirii guvernării liberale."[-----]

Ion Mihalache / 24 nov.'37

#Guvern Tătărescu - guvern improvizat

..." baza lărgită " ?!

[LD : la primă vedere , Mihalache pare a avea dreptate : liberalii n-au program ;nu sunt pregătiți de guvernare ; au făcut cartel improvizat , fără bază programatică ș.a.

Numai că , în acest caz , toată demonstrația lui de până acum, privind " **aranjamentul**" construit pentru a-și readjuceca guvernarea ,cade ! Pare mai verosimil că , efectiv,erau pregătiți de plecare , și că ...s-a produs " ceva " care a încurcat lucrurile

Pe de altă parte, în ziua când Mihalache își prezenta analiza, în presă apărea **manifestul electoral al PNL - program în toată regula]**

" **Câtă gimnastică a trebuit guvernului** pentru ca , totuși, **să-și atârne ceva în coadă** :

<**bază lărgită** > **Bază lărgită ? Pe ce ? Pe program ? nu, fiindcă primul ministru spune că fiecare își păstrează programul. Le este rușine unuia de programul celuilalt .**

Ar fi putut spune <.pe bază de program >, pentru că nici unul nu are program.Le este rușine unuia de programul celuilalt .Și nu era să fie conflict între ei pe bază de program.

Știa însă că nu se putea : se încurcau în echivocuri ! Mai ales în politica externă .

Îl au pe d.Vaida cu echivocurile sale, iar d. **lorga nu a avut nici o dată program** .

Primul ministru , în timpul conversațiilor din timpul crizei , **a recunoscut că nu are program.**

A trebuit să scoată **un discurs al MSR de acum doi ani** ca să arate că, totuși, **are program !**

Unde au ținut până acum programul Majestații Sale de acum doi ani ?

Unde l-au ținut până acum ? [LD : vezi comentariile "Dimineții" privind invocarea aceluia discurs al lui Carol , care este plin de tâlc.]

Cetiți **declarația programatică a d-lui Tătărescu** :aceeași frazeologie **brodată pe câte un punct luat din programul Partidului Național Tărănesc** "[----]

b)Iuliu Maniu / 24 nov.'37

[LD : evident, Maniu nu are pregătit textul. Improvizează. De aceea , este cam greu de sistematizat . Subtitlurile date de mine , fără a trăda sensul dat Maniu, talmăcesc totuși nemulțumirile lui]

▀ România :contraziceri și paradoxuri

" Țara noastră este **scena unor contraziceri și paradoxuri revoltătoare , insuportabile.**

Dați-mi voie să vă spun **câteva pilde care s-ar părea mici , dar sunt toate ferestruici prin care se poate vedea foarte bine ce se petrece în țara noastră .**

...Nemuncă, birocrăție,grandomanie

"Sunt săptămâni când **trei zile într-o săptămână nu lucrează oamenii și nici serviciile de stat**

nu lucrează. Parcă n-ar avea de lucru oamenii. Și restanțele se îngrămădesc cu vagonul , nerezolvate în ministere , și beții cetățeni cari au plătit prin timbru rezoluția, pot în zadar aștepta răspunsul pe care nu-l mai capătă. Edificii insalubre pentru funcționari ; școli și spitale care se dărâmă. **În schimb se fac edificii de lux . Se dărâmă case admirabil de frumoase , nu vechi, ca să se facă edificii noi , cu cheltueli de sute de milioane. O mică pildă : ministerul de externe .**

...Te-Deumuri, procesiuni /viață necreștinească

" Se fac Te-Deumuri , procesiuni mișcătoare , și ne împărtășim de sfintele Taine, dar **călcăm de sus până jos poruncile bisericii și nesocotim cu îndrăzneală ,sfidând opinia publică, regulile moralei creștine .**

...Constituție/stare de asediu , cenzură și decrete-legi

" Se spune că avem o Constituție din cele mai frumoase pe care le are un stat civilizat. În Constituție avem drepturi , dar , în realitate, domnește un **sprit de cazarmă** , în răul înțeles al cuvântului Stăm sub **stare de asediu, sub cenzură**. Suntem **conduși cu decrete-legi** . Decretele-legi impun sarcini noi și nu se întreabă națiunea. Prin decrete -legi se încheie contracte, se înstrăinează averea națională, bunurile Statului ;decretele-legi înființează servicii noi cu rang de ministere, care n-au nici o răspundere față de națiune ; se dezorganizează servicii, jignind spiritele înalte ; oameni vrednici sunt trimiși prea timpuriu la odihnă, când este mare lipsă de experiență și cunoștințe."

...Guverne legale răsturnate /Guverne personale inventate

"Este pe față declarată dictatura , **fără nici o rezervă . Este pusă în aplicare.**

" Eu pornesc de la fapte. Eu găsesc că ne amenință în modul cel mai serios ,ca cele mai sfinte drepturi ale națiunii noastre să fie răpite.

Voi arăta o mică pildă din care se vede intențiunea celor care sunt în fruntea acestei țări.[-----]

Se dă curs liber unei serii întregi de guverne personale. Vă trebuie pilde ?

În 3 ani s-au perindat 9 guverne în România , între care al nostru, a avut majorități respectabile ,mari , impunătoare .

S-au făcut pe vremea lor alegeri județene , în care **partidul nostru a avut majorități zdrobitoare** și în care PNL a intrat cu 17-18 % .

Ce s-a întâmplat ? **Guvernele noastre au fost expediate** ,iar acum **se ține un guvern , guvern personal în fruntea căruia stă un om inventat** ,la care nimeni nu s-a gândit ,și nu numai că **stă de 4 ani , ci fiind zdrobit în alegeri , este menținut mai departe** și i se anticipează încrederea nejustificată prin nici o manifestare sau fapt concludent ."[-----]

Mihlache,Maniu / 24 nov.'37

8.a.)26 nov.'37. Pactul de neagresiune, I.Maniu, C.Codreanu, Gh.Brătianu 26 nov.'37

("Dimineața",27 nov.'37)

[LD: atenție ! trebuie obligatoriu să tai nodul gordian al interpretării Pactului Maniu

-Codreanu .Trebuie evidențiat că, după 1933 mai ales, opoziția democratică s-a consumat , a fost acaparată ,de lupta cu opoziția naționalistă (mai bine zis PNȚ contra PNC)

Carol-Tătărescu au speculat cu abilitate această încrâncenare.

Intenția lui Maniu a fost de a construi un " Front constituțional" sub steagul apărării Constituției și constituționalismului.

În acest context , **"armistițiul"** dintre cele două **opoziții**, își arată **reală semnificație : concentrarea atacului principal contra Guv.Tătărescu și Carol II**,percepți ca exponenți ai tendințelor **autoritariste , dictatoriale .**

Atât în epocă, dar mai ales în istoriografia comunistă, semnificația acestui "pact" a fost

răstălmăcită în toate felurile.Nici nu a fost greu !

Singura idee comună a acestor partide cu care Maniu dorea **" front constituțional"**

era ... **ura lor comună față de Tătărescu și Carol !**

Că această ură avea **temeiuri și ținte diferite**, pentru Maniu nu a contat !

Că fiecare din ele - în eventualitatea victoriei a acestui " front" - năzuia (spera, urmărea) să-și promoveze **propriile programe și scopuri** - a fost ignorat în schema lui Maniu !

Maniu spera (intenționa , credea) , **ca PNT** - cea mai mare forță electorală pe eșicher - **să fie principal beneficiar** !

Aceasta a fost **tactica lui Maniu** - proaspăt revenit la președinția PNT .

Că a fost **nerealistă, utopică și hazardată** - **se poate admite** .

Că a apărut ca o **operație " contra naturii" - este evident** .

Că a reușit **înlăturarea răului imediat** - guvernarea Tătăărăscu - **este de netăgăduit** .

Că și-a atenuat **atacul contra "dreptei naționaliste"** - PNC, Garda de Fier - a fost un fapt .

Că voia (poate nu știa !) să facă alianțe cu **Frontul Plugarilor și Madosz** (organiz.PCR !)

Că și-a atras **critici, inamicii, adversari** -în propriul partid ,la alte partide democratice , determinând **dizidențe și aripi " pro-carliste "** sau **" anti-gardiste "** -**se va vedea imediat** .

Că, prin asta , a contribuit , indirect , la **instaurarea dictaturii** contra căreia se ridicase , **este discutabil dar obligatoriu de raportat** la conjunctura internă și internațională.

Consecințe ? Concluzie ? Învățămintele ?

Tot atâtea , în funcție de **prezenta** de la care se pleacă și de **unghiul urmărit** .

Cea mai mare **întrebare și ipoteză** rămâne aceasta : **cum de nu s-au putut coaliza partidele autentic -democratice-** chiar așa ! -împotriva curentelor de dictatură,de autoritarism ? **De ce abia după lovitură de stat dată de Carol** , se va întâlni,pe aceeași platformă , **Maniu și Brătianu ?**] Doc.integral : **fișier PNT XV**

▣**Pactul de neagresiune**

" Se încheie , între partidele subsemnate, o **înțelegere cu scopul de a apăra libertatea și a asigura corectitudinea alegerilor** .

Aceste **partide încheie, pentru timpul alegerilor actuale, în vederea scopului propus, un pact de neagresiune.**

"Pactul de neagresiune înseamnă înconjurarea actelor și limbajului de violență și de denigrare , dar nu împiedică afirmarea ideologiei proprii și discuția de bună credință.

" Se va aduce un cuvânt de chemare și celorlalte partide să se alătore acestei înțelegeri . O comisiune comună va stabili modul de procedare și demersurile cari vor trebui puse în aplicare în cazul infrațiunilor ce ar fi să se producă."

Semnat **C .Codreanu, I.Maniu, Gh.Brătianu "**

-**Iuliu Maniu :**

▣**Declarația de presă**

Maniu a început prin a mulțumi presei pentru amabilitatea cu care l-a întâmpinat din primul moment când și-a început activitatea politică în România Mare .

/Libertate presei !

[**LD** :o concepție impecabil liberal, democratică , progresistă, occidentală, privind **relația om politic - presă - cititor**]

" Indiferent de faptul că **ne pot despărți** , la un moment dat, **deosebiri de păreri** , prin **atenția ce ați dăruit activității mele** totdeauna, **ați ajutat propagarea ideilor ce mă încălzesc** și, prin urmare, m-ați ajutat **ca ele să ajungă** , din timp în timp , la izbândă.

" **Politică sănătoasă**, binefăcătoare pentru țară, **nu se poate face fără publicitate**,deci fără ziare, iar ziarul nu pot servi publicul cititor ,**dacă nu au contact cu oamenii politici** .

De aceea **am ținut totdeauna la libertatea presei** , ca ea să **oglindească fidel rezultatul acestui contact, și mulțumesc presei românești din Capitală** că a arătat față de mine , fără nici un interes personal, **considerația sa**,pe care am apreciat-o mult, **chiar când eram combătut.**

"Acum , când **reiau președinția Partidului Național țărănesc** , și când **sunt chemat să conduc o luptă politică atât de importantă**, în zile, după mine, atât de **hotărâtoare** ,aproape **fatale** pentru

țară, nu am altă dorință către dvs decât să-mi arătați și în viitor aceeași considerație, să mă aprobați dacă vă convine ceea ce spun și fac, să mă combateti , cu argumente de-ale rațiunii , când veți crede că vorbesc sau acționez greșit .

/Protest contra cenzurii

" Dvs cunoașteți părerile mele, programul meu și metoda mea de luptă ,pe care le-am expus și alălatăeri [24 nov.] , în **discursul** ținut la ședința comitetului executiv al partidului. Cred, prin urmare, că în privința aceasta , **nu mai aveți nevoie** nici dvs , nici opinia publică, **de vreo nouă lămurire.**

[LD : la **ședință a spus textual** :<Eu nu vă voi arăta dvs. programul meu politic, nici metodele mele de luptă . Am fost 12 ani președintele dvs. Mă cunoașteți. Cunoașteți programul meu ; cunoașteți metoda mea . Trăesc și mor cu ele. Nimic nu părăsesc când trec la locul d-tale. Eu stau pe baza Preambulului atăt de frumos făcut , al Programului nostru...> [10 oct .1926]

"**Regret** nespus că **cenzura, contra căreia protestăm cu toții**,dvs tot atât de mult ca și mine, **n-a lăsat să apară discursul meu în întregime și a șters unele din cele mai importante declarații ale mele** de supremă actualitate politică și cari **caracterizează în mod bine cunoscut schimbarea făcută prin venirea mea la președinția partidului.**

Am însă o **mângâiere și un noroc** că suntem la începutul unei campanii electorale ,care **îmi va da ocazia** , mai bine decât ședința comitetului executiv, **să aduc la cunoștința opiniei publice , cele șterse de cenzură,** **hiar asociate de unele comentarii cari, cred, că nu vor fi tocmai lipsite de interes.**

-Înlăturarea regimului dictatorial și imoral

"**Știți că o țintă mai apropiată a activității mele** este evidențierea cât mai accentuată a necesității pentru statul nostru ca **să fie înlăturat regimul dictatorial** practicat de guvernul actual și **înlăturarea imoralității** care a cuprins **viața noastră politică, socială și familială,** care amenință distrugerea chiar a rădăcinilor existenței noastre naționale.

-Înlăturarea stării de asediu și cenzurii

" **O năzuință extrem de importantă a mea** este pusă chiar în **serviciul profesiei dvs :** **de a înlătura, fără amânare, starea de asediu și cenzura** , și mă folosesc de această ocazie pentru **a soma guvernul țării să nu aducă rușinea pe care nu o merită asupra țării noastre** , ca să ne prezinte **în fața lumii civilizate** de așa fel că **nu se pot ține alegeri la noi în țară** , fără stare de asediu și cenzură . **Este o nemeritată ofensă care viciază de la început legalitatea alegerilor** care se pregădesc. "

▣Pactul de neagresiune cu C. Codreanu și Gh.Brătianu

"**O țintă imediată a activității mele** , în calitate de prezident, a fost **realizarea unei înțelegeri cu alte partide pentru asigurarea libertății și corectitudinii alegerilor.** **N-AM NĂZUIT LA UN CARTEL ELECTORAL** ,care ar stânjeni , în oarecare măsură, **propagarea ideologiei fiecărui partid din înțelegerea încheiată .**

"**Năzuința mea și dorința sinceră a partidului nostru** , în direcțiunea aceasta, **au fost încununat de un succes** care mă **mulțumește** și care îmi dă **convinegerea că vom putea asigura libertatea alegerilor și ordinea** în decursul **desfășurării propagandei electorale** , **chiar în caz că s-ar practica practica atât de dureroasă și de rușinoasă** , ieșită la iveală cu ocazia **atător alegeri conduse de adversarii noștri.**

" **Am realizat și semnat chiar astăzi o înțelegere electorală** cu **Partidul Liberal** de sub conducerea d-lui Gheorghe Brătianu și cu **partidul " Totul pentru Țară"** de sub conducerea d-lui Corneliu Codreanu , **hotărându- ne tustrei să adresăm și celorlalte partide o chemare ca să se alătore acestei înțelegeri.** "Am toată nădejdea și chiar indicii că vor urma și adeziuni pe care le vom primi cu mult respect și sinceră prietenie ." **Urgența publicării acordului** , pentru a orienta pe alegători și opinia publică ,este **justificarea** pentru faptul că **nu am putut inaugura sau termina conversațiuni simultane cu alte partide.**

" **Înțelegerea încheiată se vede din textul pe care vi-l predau** [predă textul acordului] și pe care **îl va vedea opinia publică** .Din el reiesă că, **fiecare partid își păstrează nealterat ideologia sa proprie, pe care va fi în drept s-o propageși perfectă sa independentă .**

"Singurul și limitatul scop al înțelegerii este de a lăsa liberă manifestare a voinței naționale și libera exprimare pentru fiecare cetățean - oricărui partid ar aparține - a credinței sale politice .

" La baza acestei înțelegeri nu stă decât gândul de a salvagarda demnitatea națională , dând posibilitatea liberei și legalei afirmări a glasului ei și zădărnicierea eventualelor tentative de a falsifica voința națională .

" Oricine a citit splendidul discurs al d-lui Ion Mihalache și declarațiile mele [24 nov.] s-a putut convinge că - la baza gândului nostru, ca și la acel al partidelor cu care ne-am întovărășit pentru scopul acesta nobil -este o fierbinte iubire de neam , un devotament nesfârșit pentru prosperitatea țării noastre și pentru păstrarea ordinii constituționale și legale " Cred că sunt în nota opiniei publice generale românești , când adresez un frățesc apel tuturor partidelor și tuturor cetățenilor să se alătore acțiunii noastre "

▣ Motivarea revenirii în arena politică

" Dacă eu m -am hotărît să intru din nou în arena vieții politice , la locul la care am fost comandat , am făcut-o pentru că sunt adânc convins că ,dăinuind stările umilitoare , ilegale și imorale de azi, națiunea noastră , fatal, trebuie să se distrugă și în sufletul său românesc și în forma mândră de stat în care viețuește astăzi , și pentru că gândirea mea liberă dar legalistă și sufletul meu devotat principiilor mari ale civilizațiilor umane, nu poate tolera , fără cea mai energică reacțiune , atmosfera de închisoare pe care o menține în țara noastră guvernarea de azi"[.....]

Redacția 26 nov.'37

▣ Tratatul lui Maniu

[LD : ce pot spune decât că , pur și simplu, voia să facă alianțe cu oricine,numai să ducă la înfrângerea PNL !]

-Cu **PDSR** (C.Titel Petrescu,I.Fluraș,Eft.Gherman),pentru un eventual **cartel electoral**, prin care **soc.-dem.să candideze pe Listele PNȚ**

-Cu **FR.Plugarilor** (dr.Petru Groza)

-Cu reprezentanții grupării **democrat-maghiare** (Madosz)

-Cu **Part.Evreesc**

Convorbirile continuă , și foarte curând se vor putea afla rezultatele

-**Cartel electoral cu P.Conservator**

Iuliu Maniu a trimis o scrisoare d-lui Gr. Filipescu , prin care propune Partidului Conservator un cartel electoral. În scrisoare, Maniu arată că , deși PNȚ nu încheie în aceste alegeri cartele electorale , găsește că trebuie să facă o excepție în ce privește Partidul Conservator .

DI.Filipescu a citit această scrisoare amicilor săi .Cartelul a fost aprobat în unanimitate .

DI Filipescu va desemna persoanele care vor candida pe listele PNȚ :

▣ Muncitorimea împotriva Pactului

La ora 8 seara, o **delegație** reprezentând **mișcarea muncitorească** [**LD:probabil din partea PCR**] care a activat în ultima vreme pentru **lista unică a forțelor democratice** ,s-a prezentat la Iuliu Maniu , formulând un **Protest împotriva Pactului de neagresiune** prin care **s-au încălcat tratativele duse până atunci de PNȚ,prin pact, aducându-se un real serviciu mișcării fasciste și reacționare din România .**

Delegația a cerut denunțarea acestui Pact, dăunător democrației , din toate punctele de vedere ,și a anunțat continuarea luptei lor separate de PNȚ .

Maniu / 26 nov.'37

8.b)Iuliu Maniu- martor în procesul CZCodreanu,retro'37

"Din luptele tineretului român". 1919- 1939. Antologie Sfîntescu

[L.D. ca procedură,Codreanu adresează întrebările,martorii răspund...]

[Dau in extenso această mărturie , deoarece este printre puținele declarații explicite și detaliate ale lui Maniu privind situația politică în care s-a aflat România la cumpăna anilor '37/'38
[LD:5 febr.2007.Mă gândeam la faptul că Iuliu Maniu a fost martor la două procese politice fulminante : al lui Codreanu ('38) și al lui Antonescu ('46)
Vezi doc. integral la **G de f** și la Guvern **Miron Cristea II** (procesul lui Codreanu)]

▣Pactul de neagresiune(nov.'37)

-Deosebiri și asemănare între cele două ideologii

-CZC: "De ce s-a făcut între noi **pactul de neagresiune** când ideologiile noastre sunt atât de diferite ?"

-Iuliu Maniu :< *Într-adevăr,ideologia noastră și a dvs. sunt direct opuse și nici nu cred că ar exista în țara aceasta două partide cu o adversitate mai categorică decât ale noastre.>*
<*Garda de Fier este totalitară și în contra democrației.Partidul dlui Codreanu este un partid antisemit,partidul nostru nu este antisemit.În afară de aceasta ne deosebește metoda de luptă politică.*

Date fiind aceste deosebiri ideologice,este firească întrebarea :**cum de am ajuns să încheiem o înțelegere electorală ?Motivul este dublu .**Întîi un motiv personal.

Nu l-am cunoscut pe dl Codreanu până am făcut pactul de neagresiune.Am urmărit însă cu atenție activitatea și atitudinile sale.**Am putut constata ,din partea d-sale,sinceritate în acțiune,consecvență și tenacitate**,calități care se găsesc atât de rar în viața noastră politică și la conducătorii vieții politice.**Pentru aceste motive i-am întins mîna cu încredere și cu plăcere.** [...]au mai fost **și motive de factură politică.**

-Neconstituționalitatea numirii lui Tătărescu

DI.Codreanu,ca și mine, crede că pentru **o viață sănătoasă națională și de Stat,** este absolut necesar **respectarea demnității naționale.**

Ori,**prin numirea dlui Tătărescu ca primministru,s-a atins grav nu numai demnitatea națională,dar și spiritul Constituției.**De aceea **a fost cazul să ne dăm mîna,pe**ntu a face ca **națiunea să respingă această încercare de a izbi în demnitatea națională.Am reușit.**

DI Codreanu crede,ca și mine, că **ideea națională este factorul vital** în propășirea unei națiuni. **Dsa crede,ca și mine,că Statul,**cu toată puterea sa ,trebuie să perfecteze calitățile fără seamăn de frumoase ale poporului român,susținător de Stat și să-i dea posibilitatea ca,punîndu-i se la dispoziție mijloacele materiale,culturale și sociale,să-și poată împlini misiunea pe care o are în această parte a lumii.

-Corectitudinea, onoarea și morala creștină

Adevărat că dl Codreanu are în concepția sa un element,acel al antisemitismului, pe care eu nu-l aprob, dar ideea fundamentală este identică.

În afară de aceasta,dl **Codreanu este de aceeași părere cu mine** că,fără a respecta regulile de corectitudine în viața particulară și publică și fără a ține seama de morala creștină,nu se poate asigura dăinuirea unei națiuni,și că părăsirea acestora ar însemna și pentru poporul nostru ,ceea ce a însemnat și pentru multe popoare în trecut :distrugere și peire.

Pentru aceasta **suntem de acord** în tendința de a impune în viața particulară ,socială și publică,**corectitudinea,onoarea și morala creștină,pe care azi -durere - atîți o calcă.**

"Toate acestea au fost îndemnuri hotărîtoare pentru a face o înțelegere cu dl Codreanu și **îmi pare bine că am făcut-o ."** (p.351)

▣Campania electorală

-CZC: A folosit PNL în lupta electorală cu opoziția Poliția,Jandarmeria și Siguranța ?

[președintele se opune acestei întrebări] Au protestat partidele de opoziție împotriva ingerințelor electorale ?S-au folosit de ordinele date,ca dovezi ?

-Guvernele au folosit puterea,Jandarmeria și Siguranța ptr.scopuri electorale

-Maniu : <Într-adevăr, în toate alegerile, afară de cele din 1928 și 1932 pe care le-a făcut partidul național-țărănesc, **guvernul a folosit puterea executivă, Jandarmeria și Siguranța**, pentru scopurile electorale ale partidului de la guvern [...] Partidele de opoziție totdeauna au năzuit să pună mâna pe ordinele secrete prin care se îndruma forța publică de a împiedica opoziția în acțiunea și mișcările sale politice. Astfel, eu insumi, **în anul 1927, am avut în mână 18 ordine secrete** -confidențiale - ale puterii publice [...] Aceste ordine secrete **le-am publicat în ziare**. Mai mult, **m-am dus personal la președintele Consiliului, Ionel Brătianu, și i le-am prezentat într-un memoriu**, pentru a protesta contra acestor ingerințe. [...] >

-CZC: "Dacă acest fapt al deținerii de acte de către un șef de partid de opoziție, ar constitui un act de trădare, sau ar putea periclita ordinea în Stat și siguranța publică?"

-Maniu : < Niciodată. A fost un uz constant . >

≡ Scopuri politice

-CZC. nu era grăbit să vie la putere

-CZC: În discuțiile avute, și-a manifestat el graba de a veni la putere ?

-Maniu : < **Nu. Din contră, din conversațiile pe care le-am avut, am stabilit în privința aceasta o deosebire de atitudine între noi :** eu insistam ca, drept rezultat al alegerilor, partidul nostru să vină imediat la putere, [...] pe câtă vreme **dl Codreanu accentua incontinuu că nu este grăbit, că are vreme, și că momentul său nu a sosit.**

-CZC nu a urmărit răsturnarea ordinii în stat

-CZC: a urmărit el și mișcarea sa să răstoarne ordinea în Stat?

-Maniu : < **Dacă aș fi bănuțit sau aș fi văzut așa ceva, nu aș fi încheiat cu dta pactul electoral și nu aș fi dat mâna pentru o campanie politică, pentru că am crezut întotdeauna și cred că, pentru națiunea noastră și statul român, cea mai mare nenorocire ar fi o răzvrățire, o dezordine sau un război civil.** >

-Adversari în privința politicii externe

-CZC: ce au discutat pe probleme de politică externă ?

-Maniu : < **Am constatat că suntem adversari pe această chestiune și m-am silit să-l conving că singura politică externă corespunzătoare intereselor României este aceea îndreptată către Franța, Anglia și marile democrații din occident.**

Dsa și-a arătat considerațiunile teoretice în celălalt sens.

Eu mi-am expus argumentele și vederile mele, Dsa a contrazis.

Întreaga această discuție a decurs pe tărîmul interesului obștesc,

Fără a fi putut observa la dl Codreanu vreun interes personal. >

-Mișcarea legionară s-a manifestat pe față

-CZC: "Dacă știe dl Maniu că propaganda mișcării mele ar fi fost **conspirativă, ocultă sau clandestină ?**"

-Maniu : < **În campania electorală am dat de organizații ale Gărzii de Fier care se manifestau pe față, cu mare combativitate, făcînd manifestații fățișe și energice, de multe ori chiar prea energice, pentru mine.** >

-Nu ar fi fost bine ca G de F să vie la putere

-Primprocuror R. Ionescu : "Crede dl Maniu că ar fi fost bine sau rău **dacă dl Codreanu ar fi pus mâna pe putere ?**"

-Maniu : < Dl Codreanu este șeful unui partid, eu sunt președintele altui partid, cu ideologie total opusă. De aici urmează în mod firesc că **eu nu aș fi crezut bine să vie la putere partidul dlui Codreanu.** Toate partidele vreau binele țării, însă realizat pe căi proprii. Eu cred că singura cale bună este cea a partidului nostru. [...] Dacă opinia publică va fi cu mine, voi veni eu la putere. Dacă opinia publică va fi cu dl. Codreanu, va veni d-sa. > (p.352-353)

luliu Maniu /în procesul CZCodreanu

9.) Iuliu Maniu , plecarea la Cluj - Bădăcin ,28 nov.'37

("Dimineața" , 30 nov.'37)

[LD : 5 zile stătuse Maniu la București . Pleacă în Ardeal , la Bădăcin , de unde va conduce " bătălia " electorală , conduce partidul în drum și se face o primire triumfală la Cluj
Pentru el , cel mai grav era faptul că guvernul Tătărescu nu era nici guvernul țării , nici al PNL ;
/ Pentru el , Al.Lapedatu sau Valer Pop , nu mai erau ardeleni dacă erau în PNL
Are o lozincă super elogiasă la adresa Coroanei]
Doc.integral : [fișier PNT XV](#)

«Declarația de la Cluj

"[...] nu vin printre dvs cu ramura de măslin a păcii **ci cu hotărîrea de a vă chema la luptă** , pentru că **iar s-au călcat în picioare dreptul și dreptatea și s-a lovit cu piciorul în demnitatea națională** .

" Nu s-a chemat la putere partidul nostru și președintele lui , Ion Mihalache , ci a fost lăsat la cârmă d.Tătărescu . [.....spațiu cenzurat]

S-a pălmuit astfel Ardealul , căci în guvern nu e nici un reprezentant al provinciei noastre . [LD :Al.Lapedatu - ministru de Stat ; Valer Pop - ministru de stat !] Aceasta este o intolerabilă insultă și un păgubitor fapt pentru interesele Ardealului și Banatului , precum și pentru afirmarea încheșării provinciilor cu țara mamă ."

"Regret că trenul pleacă și nu pot să vă arăt sistematic motivele acestei revolte .Trebuie să mă mărginesc a vă arăta că însuși președintele partidului liberal,d.**Dinu Brătianu , a propus Majestății Sale să nu rămână la guvern partidul liberal,și să fie însărcinat cu formarea guvernului d-Ion Mihalache**.Din aceasta rezultă că guvernul **Tătărescu nu numai că nu este guvernul țării ,dar nu este nici măcar al partidului liberal** .[-----]

Iul.Manu / 28 nov.'37

10.)Gh.Brătianu , Rostul acordului cu d-nii Maniu și C.Codreanu , 30 nov.'37

Manifestul către țară .

("Dimineața" , 30 nov. și 1 dec. 1937) [Doc.integral : fișier PNL-g III](#)

[LD : Este foarte adevărat că scopul imediat urmărit prin pact - împiedicarea guvernului de a obține cele 40 % procente , care să-l legitimeze la guvernare - a fost obținut !

Guvernul Tătărescu trebuia să fie înlăturat cu orice preț !

Că , prin aceasta , curentele politice naționalist -extremiste au avut o mai mare libertate de manifestare ,că viața politică a României , la cumpăna anului 1937 / 1938 ,a înclinat spre această variantă ,se va vedea : guvern Goga , apoi dictatură regală .

Conform zicalei populare , "*unde dai și unde crapă !*"

Deci pactul poate fi criticabil doar ca o eroare de calcul și prin consecințele indirecte .]

Gh.Brătianu / 30 nov.'37

«Pactul de neagresiune :

#Răsturnarea guvernului Tătărescu

" Înțelegerea încheiată cu d-nii Iuliu Maniu și Corneliu Zelea Codreanu ,a fost definită îndeajuns de limpede , prin textul însuși pe care l-am semnat .

S-a precizat că fiecare partid își păstrează și își afirmă cu tărie credințele și ideologiile cari îi aparțin .

S-a recunoscut , însă , necesitatea de a nu face jocul unei guvernări compromise prin luptele dintre partidele de opoziție ;**de a împiedica prin toate mijloacele** , fraudele și uneltirile aceluiaș guvern , în efortul său disperat de a **câștiga cu orice preț cota de 40 % în alegeri** .

" Era firesc ca acordul să dea loc la comentarii și polemici .Socot inutil să răspund aceluia de rea credință ;scopul pe care îl urmăresc este prea vădit , ca și origina lor .

" **Nu trebuie să pierdem din vedere obiectivul principal și imediat al acțiunii** " [-----]

" În ceasul în care se conspiră împotriva demnității și conștiinței românești , **răspunsul nostru trebuie să fie : răsturnăm guvernul ! În fața noastră se ridică inamicul public No 1** . [-]
această acțiune a găsit, după părerea mea, expresiunea cea mai deplină și mai reală în acordul încheiat "

▣Manifestelectoral

Gh.Brătianu / 30 nov.'37

▣Guvernul Tătărescu= o provocare

" Ne aflăm în fața unor împrejurări grave. **Țara a fost din nou înșelată , fără rost, în nădejdele și năzuințele ei cele mai firești [.....]**

" **Provocare** , pentru că prelungeste peste voința oamenilor de cinste și de convingere , **stăpânirea echipei de profitori** , în paguba avuției publice și în duna intereselor națiunii

" **Provocare** , pentru că **nesocotind forțele reale ale țării , i-a adăugat carteluri orânduite de oportuniste și socoteli personale .**

" **Provocare** , pentru că este **cea mai mare primejdie** , printre primejdiile ce ne amenință : **aventura . "**

Gh.Brătianu / 30 nov.'37

11.)**Corneliu Zelea Codreanu , Circulări și Manifeste ,**

a)Declarație: **Pactul de neagresiune ***, "Buna Vestire " , 30 nov. '37 ;

"Manifestul electoral al d-lui Corneliu Z.Codreanu " "Dimineața " , 29 nov.'37

b)Comentariile **"Adevărului "** 1 dec.'37

[LD : Declarația din 29 (30) nov. , despre care editorul spune că nu a apărut în diverse ediții, eu am găsit-o în **" Dimineața "** (am tăietura de ziar) , sub titlul de **Manifest electoral ;** este absolut identică ; la sfârșit cuprinde încă câteva fraze(pe care le voi marca cu altă culoare) și **o propoziție concluzivă** a ziarului .]Doc integral : **fișier G de F - X -**

CZCodreanu / 30 nov. 1937

A.Acordul electoral cu Iuliu Maniu și Gh.Brătianu

(p. 220 - 223)

(*Declarații apărute în "Buna Vestire " , 30 nov.care lipsesc din alte ediții -nota editorului)

" Domnilor ziariști,Știți că **am încheiat un acord** cu dl **Iuliu Maniu și Gh.Brătianu !**

Acest acord **are ca scop : apărarea libertății și ducerea unei lupte electorale civilizate** , din care **să lipsească denigrarea,neloialitatea, și reaua credință.**

Acordul prevede că **fiecare** din părțile contractante **își va afirma ideologia sa proprie** în fața țării, într-o formă de **bună cuviință și eleganță.**

Deci **acordul** voiește **să realizeze două lucruri : libertatea de exprimare** și , în al doilea rând, înlăturarea a tot ce ar putea împiedica **o cât mai bună judecată a țării.**

Adică ducerea **bătăliei electorale în câmpul ideilor** , cu **înlăturarea** desfășurării de **patimi personale**, cu **înlăturarea relei credințe**, cu **înlăturarea violențelor** , care , toate , împiedică totdeauna o bună judecată.

M-a mirat profund scrisoarea unui președinte de partid , în care spune că partidul său nu poate încheia un **"Pact de neagresiune"** care **i se pare straniu și imoral** ,cu un alt **partid cu idei diametral opuse.**

"Pact de neagresiune" nu în privința " ideilor" care, tocmai aceasta dorim să se lupte libere , domnule președinte, ci **pact de neagresiune** în privința ghioagelor, în privința **relei credințe** , a atacului nesincer sau plătit .

Cum adică este **imoral** ca cineva să invite , chiar pe cel mai mare adversar al său, la o **luptă dreaptă** , corectă , civilizată ,și este **moral** ca **să-l ponegrească pe nedrept** , să-l insulte , să-l calomnieze ?Este mai **moral** , să-l aștepți de după gard și **să-l izbești cu o ghioagă în ceafă ?**

toate puterile la reintrarea acestui om în politica internă a țării.
Cu dl Titulescu nu putem încheia decât un pact de agresiune."

C.Z Codreanu / 30 nov.'37

[LD : în " Dimineața " mai există :

" Peste două zile voi da o Circulară prin care voi da lămuriri mai ample asupra problemei jidovești și tot o dată voi trata chestiunea " Mișcarea legionară și Monarhia " .

Iar peste o săptămână voi da o circulară despre " Partidul liberal și cuziștii " .

București, 29 noiembrie 1937 , ora 6 "

C.Z Codreanu / 30 nov.'37

Redacția :Textul de mai sus dovedește că **tot ce am scris noi** în privința

Pactului de neagresiune încheiat între d-nii Iuliu Maniu și d. Corneliu Codreanu este deplin întemeiat

B.)" Adevărul " /1 dec.'37

(preluat de "Dimineața" , 2 dec.)

#Împerechere incalificabilă

" **Dar dacă** din punctul de vedere al d-lui Codreanu **aceste declarații clarifică o situație** , ele **crează o situație din cele mai dificile** pentru celelate părți contractante ,care au semnat **Pactul de neagresiune**. În special **PNT** , în numele căruia a semnat d.Maniu , este pus **la grea încercare** ." Într-adevăr , **cum se poate concepe o înțelegere între un partid care stă neclintit pe principiul democrației , constituționalismului și libertății** ,și un organism politic care continuă să declare **fățis război** tuturor acestor postulate democratice ?

" Cum se poate ca **un partid** - care stă neclintit pe principiul **înțelegerii cu Aliții** și este atașat concepțiilor de **securitate colectivă** , garntată prin **Societatea Națiunilor** - să facă o **înțelegere** , fie și trecătoare , cu un organism politic care se pronunță categoric pentru **alipirea României la axa Berlin - Roma** ?

" În ce țară s-a mai văzut o astfel de **împerechere incalificabilă** ?

Ce vor înțelege democrațiile din Apus - care aveau până acum o desăvârșită încredere în **PNT** și pentru credințele lui în politica externă -**văzând că în România sunt posibile asemenea acorduri electorale** ?

"Până acum, în rândurile democrației , **gestul d-lui Maniu a provocat nedumerire** și îngrijorare În urma celor **declarate de d.Corneliu Codreanu** , putem spune , fără exagerare , că **în rândurile democrației** , în genere , și ale **PNT** , în special , **domnește o adevărată stupeoare** .

#Amenințarea lui Titulescu

"Dar declarațiile mai pun în discuție **și un caz special** .Printr-o curioasă coincidență, tot pe ziua de ieri, **s-a întors și d.Titulescu** , primit cu multă căldură și deosebit entuziasm de organizația național-țărănistă din Capitală . [-----]

Or , și împotriva omului și împotriva credinței lui în politica internă și externă , **se ridică amenințător d.Corneliu Codreanu** , care și-a pus semnătura pe **Pactul de neagresiune** alături de d.Maniu , șeful partidului care se pregătește să puie **candidatura d-lui Titulescu** "

Corneliu Z.Codreanu / 30 nov.'37

12.)Armand Călinescu, Însemnări zilnice ,25 oct.- 24 nov.'37

(P.355- 362) **Doc.integral . fișier PNT XV**

[**LD** : dau versiunea lu Călinescu pentru a se vedea că **unitatea PNT** (despre care vorbea Mihalache) nici pe departe nu era atât de idilică . Cu toate rezervele privind informațiile lui **Călinescu** - prins deja **în năvodul lui Carol** - ele dau o idee bulversantă despre culisele politice ,dar îmi îngreunează și mai mult aflarea nu a adevărului - lucru absolut imposibil - ci a găsirii măcar a "ceva" comun , privind un anume episod , o anume relație , un anume actor

al scenei politice. **Mihalache, Maniu, Madgearu, Costăchescu, Lupu, Ralea, Călinescu, Gafencu, Ghelmegeanu, Popovici**, ș.a., ș.a. schimbători de la zi la zi, neîncrezătorii unul în altul, acționând fiecare în parte după propria variantă, în tandem sau troică.

Stânga - centru - dreapta ? Da ! Dar nu indicând vreo doctrină sau direcție ideologică, ci impresia unui mușuroi de furnici, răscolit de o cizmă care aleargă de colo-colo, în căutarea unei "regine" care să refacă mușuroiul :unii către "**Rex**" (cum îl numește Călinescu pe Carol) ,unii să-l readucă pe **Iunian**, alții pe **Vaida**, alții pe **Maniu**]

Doc.integral . **fișier PNT XV**

/GGMironescu la Rex

25 oct.Văd pe **Mironescu** , care a fost la rege.l-a consiliat **o formulă Mihalache-Vaida** .

Rex: " *I-am spus lui Mihalache să se înțeleagă , dar nu vrea .E foarte dârz , de aceea trebuie să mă gândesc la altă formulă "*

Tot Mironescu îmi spune că **Goga** a amenințat cu agitații violente dacă sunt admiși n-ț ,și Rex a fost impresionat . Goga a cerut **guvern de alegeri** .[.....]

Tilea îmi spune din partea lui **Vaida** că , dacă **eu** aș vedea cu ochi buni **o înțelegere a partidului pe baza ideologiei n.ț** .Peste câteva ore Tilea -care a văzut între timp pe Vaida - spune că acesta ar fi încântat,**acceptă baza**, vrea să facă de pe acum declarații în acet sens și **să-i pregătesc un text** așa cum aș voi !**Tilea adaugă că Vaida va fi chemat la rege**.

/Gr.Iunian la Rex.

25 oct.Văd pe **Iunian** care îmi spune că a argumentat utilitatea unui **guvern de alegeri** .

Rex a replicat :"*Da, dar acum pot alege pe șeful de guvern care-mi place, după alegeri aceasta ar fi mai greu "* [-----]

/Mihalache-declarații inabile

1. nov.**Tătărăscu face la club un lung expozeu** în care enumeră operele înfăptuite în patru ani de guvernare .**Mihalache se enervează și dă presei declarațiuni violente în care vorbește de afacerism , minciuni etc. Liberalii, furioși , spun că în ce fel ne-ar mai putea recomanda pe noi . Sigur, declarațiile lui Mihalache au fost inabile.**

/Maniu-tentative de apropiere de Rex

[6 nov.].**Inculeț îmi povestește** că **Maniu a încercat în cursul verii o apropiere de Palat** .

A scris o scrisoare către Kerciu , cu copul de a fi arătată.În scrisoare **facea profesiunea de credință dinastică**.Rex le-ar fi vorbit liberalilor , adăugând că nu prea are bună impresie când asemenea scrisoare e trimisă către un om de talia lui Kerciu. **Inculeț îmi adaugă că ei au interceptat o convorbire telefonică între Mihai Popovici și Maniu din care au înțeles disprețul acestuia față de Mihalache** .

/Dinu Brătianu sfătuește

[6 nov.].**Dinu Brătianu** îmi trimite vorbă că vrea să mă vadă. Mă duc la dânsul.

Îmi vorbește despre situație.**Rex** a vrut în vară o **formulă Vaida** .Străinătatea l-a ...[lipsă text]

Atunci se gândeștela **o combinație Mihalache - Vaida** . Ne consiliază s-o realizăm , altfel el crede că nu vom fi aduși [-----]

/Tătărăscu indignat de declarațiile lui Mihalache

[10 nov.].La un bal al Legației franceze, **Tătărăscu se ntreține îndelung cu mine**, și-mi spune că **este indignat de declarațiile lui Mihalache**.Îi arată ca incapabil și se întreabă de ce nu ne întregim cu Vaida.**Spune că Regele vrea să mă duc să-l văd**.Să cer imediat audiență.

Declară că nu va recomanda pe Mihalache și că dacă s-ar constitui un asemenea guvern ar lua din prima zi atitudine contra lui.**E gata să se împace cu Gh.Brătianu**.

/Costăchescu la Rex

[11 nov.].La ora 7 dimineața **Inculeț mă cheamă la telefon și-mi spune că voi fi primit la rege**.

[LD : nu rezultă dacă a fost sau nu]

Seara e primit **Costăchescu** , care a fost chemat telegrafic de la Iași .**Rex** îl întreabă dacă e posibilă **o înțelegere cu Vaida** și **ce vom face noi, centristii** [grupul Călinescu]
Costăchescu recomandă un guvern Mihalache, spunând că e prea târziu pentru o înțelegere.
Centristii nu pot lua o atitudine decentă în ajunul crizei .Am avea **răspunderea lăsării partidului în opoziție.**[-----]

/Mihalache în audiență la Rex

[12 nov.]

Rex : " *Ei, M., am rămas în continuare de la Sinaia. Ce-mi spui nou asupra situației ?* " [----]

Apoi, când Mihalache vorbește despre reforma administrativă ,Rex întrerupe zicând că **aceasta este și concepția lui Vaida .**

Apoi : " *Ascultă , Mihalache, să nu spui de la început nu .În politică nu merge cu nu !*

*Să te gândești 24 de ore, și să-mi spui dacă poți realiza o **coaliție cu Vaida** .*

Îi cere program scris.Audiența s-a terminat **Mihalache** întrunește seara **Biroul**, care îi spune **să nu facă acord cu Vaia.**

/Mihalache -a doua audiență

[13 nov.] Din nou audiența lui Mihalache .

Rex : " *Am citit programul trimis. Sunt de acord. Cred că ai înțeles ieri că vreau să guvernez cu PNȚ și cu d-ta , pe care te prețuiesc. Trebuie să știi, însă, că mai toți sunt contra d-tale. Eu trebuie să țin cont de aceasta.De aceea te însărcinez să constitui **un guvern de colaborare cu Vaida**. **Guvernul a pus demisia la dispoziția mea; nu am primit-o până nu am formula gata , pentru a nu crea un gol de autoritate. Să știi că condiția este sinequa non.***

În ce formă, nu mă interesează. Ai o zi două la dispoziție ."

Mihalache adună Delegația Permanentă și cere avizul. **Toți sunt de părere că nu se poate face nimic.** [lipsă text !]**Gafencu, Căpităneanu** propun **să fie vizitat Vaida.**

Eu declar că am dorit și **doresc reîntregirea** , spre a avea un partid mare .

/Tătărescu cabinet cu Vaida

/Mihalache respinge mandatul

[14 noiembrie]**Mihalache depune mandatul.** [---] încearcă să orienteze partidul spre o luptă constituțională.**Tătărescu e însărcinat să constituie un cabinet cu baza politică largită .**

Se adresează lui **Iunian** , **care-l respinge.** Încearcă apoi cu **Gh.Brătianu** [-----]**Combinatia cade .Cere apoi cartel electoral cu Vaida .** [-----]

Vaida ar vrea combinație cu " centristii" .

/Mihalache respinge mandatul

[14 noiembrie]**Mihalache depune mandatul.** [---] încearcă să orienteze partidul spre o luptă constituțională.**Tătărescu e însărcinat să constituie un cabinet cu baza politică largită .**

Se adresează lui **Iunian** , **care-l respinge.** Încearcă apoi cu **Gh.Brătianu** [-----]**Combinatia cade .Cere apoi cartel electoral cu Vaida .** [-----]

Vaida ar vrea combinație cu " centristii" .

/Demisia lui Mihalache .Maniu președinte

[22 nov.'37 **LD :greșit ! 24 nov.]**

Ședința comit.n-ț. **Mihalache demisionează. E ales Maniu.**

Acesta încheie un **pact de neagresiune , pe durata campaniei**, cu **Garda de fier,Gh.Brătianu** ... Începe **campania electorală cu vechile teme**
Partidul își păstrează unitatea.

[**LD : Călinescu va face campania electorală și alegerile încă cu...PNȚ .**

În guvernul Goga , ca om al regelui , întreține legături cu Vaida , cu speranța că va reface PNȚ,cu excluderea lui Maniu !]

13.) **Al.Vaida Voevod, Memorii, / Retrospectivă interbelică / [1945 ?]**

Vol.III, Editura Dacia, 1997, p. 157- 160 - ș.a.)

/ **Carol II - Maniu -Vaida - Camarila - Lupeasca** /

[LD : mă impresionează la Vaida **o anume meditație** privind posibilitatea **cunoașterii în istorie**, pe care nu am găsit-o la mulți oameni politici ai vremii. Și un talent literar de necontestat, care scoate la iveală un alt om decât Vaida în exercițiul puterii]

...Meditație asupra ogindirii istorice

"**Cât este de greu** pentru epigoni de a-și face o idee, măcar în câțva asemănătoare, despre cele **trecute vremuri**. **Nici chiar** descrieri ale **contemporanilor** unei epoci trăite, **nici** cei mai **geniali istorici**, **nu izbutesc să evoce** decât **umbra palidă a lumii dispărute**, fie dinaintea cu două milenii, fie numai cu 60-100 ani. **Poate romancierii**, dotați cu o excepțională fantezie intuitivă ne apropie mai mult de imaginea realității de odinioară. [evocă pe André Maurois, Remarque, Clemanceau, Balzac, Tolstoi, ș.a.]

"Fac aceste observații spre a demonstra că **nu am iluzia de a putea contribui câtuși de puțin la lămurirea vremii pe care voi în cerca să o reoglindesc**, descriind fragmente din epoca ce am trăit. **Mă voi strădui să redau adevărul și numai adevărul - sine ira et studio** [Tacitus : **fără mânie și părtinire**, caracterizând obiectivitatea științifică] atât în privința **persoanelor** cât și a **faptelor petrecute**. **Eufemia dulceagă, ca și tendința răutăcioasă, nu au făcut parte din însușirile firii mele**. [-----]

Vaida / retro '30 - ' 38

-Camarila ?! D-na Lupescu ?

"**Camarila ? D-na Lupescu ?** Se poate că vor fi fost unele persoane care se bucurau de un **credit prea mare la Rege**. Dar de câte ori am fost la guvern, **fie ca ministru, fie ca prim-ministru, nu am avut de pățit din cauză de intrigi, decât din partea unor colegi miniștri, care intenționat informau greșit pe Rege**.

"Îndată ce simțeam că Regele are vreo nedumerire, lămuream situația prin sinceritate. ba - în limitele permise - chiar și cu brutalitate [-----] **Pe D-na Lupescu am evitat să o cunosc personal**, cu noroc și dibăcie. **Zadarnic a încercat Puiu Dumitrescu** ca să mă prindă, prin situații aranjate. [-----]

Vaida / retro '30 - ' 38

-Coaliția anticarlistă: constituționalism și morală !

Pe lângă **divergența de concepție asupra problemei ce este și ce nu este constituțional, între Maniu și Rege**, era problema "**moralei creștine**", concretizată în carne și oase prin **prezența D-nei Lupescu în patul regal**. Firește, **în afară de Maniu, toată feminitatea autohtonă forma o oștire de malcontente, contra lui Carol**. Cauze de ordin moral ?

Alte erau izvoarele care adăpau această coaliție. Creștinism ? Nu cred că **babelor iertate și tinerelor voluptoase** din București, să le fi tulburat **considerații creștinești**, nuanțarea fierbinte a senzațiilor savurate cândva **ori dorite să mai fie savurate**.

În tot cazul **ipocrizia femeiască a fost un aliat puternic al acțiunii anticarliste**.

Nu mă simt competent de a-mi aroga rolul de arbitru. E prea străin de sentimentul meu, **de a judeca pe un om prin relațiile lui sexuale și de a-l considera de moral sau imoral**, în proporția potenței sale. Poate că sunt frivol, cred însă că **în viața politică nu putem să ne arogăm a fi primul stat** - de când e lumea - **care să instăpânească la conducerea guvernării metode de morală creștină**, nici chiar dacă ar încerca să fie puse în practică, **prin oamenii politici din București**. [....] **În afară de slăbiciunea sexuală a Regelui, acesta dispunea - după cum i-o spusese însăși Maniu la o ocazie - de acele calități de domnitor, care, cumulându-se în descendenții atâtor dinastii - astfel și întrînsul - se moștenesc prin sânge, inspirând soluțiile potrivite în momente grave** >

Vaida / retro '30 - ' 38

astfel creditate? Eu nu am găsit Maniu încheie pactul cu CZCodreanu și pornește o campanie virulentă contra guvernului Tătărescu]

"[-----]Iuliu Maniu ridică mânușa :guvernul personal al regelui Carol II trebuie răsturnat în alegeri .

▫Pactul electoral Maniu-Brătianu -Codreanu

[LD: Z.B - nu un străin de intențiile lui Maniu - "justifică " gestul lui Maniu ,cu explicații bizare. Că nu era el "primul" ce credita Garda ;că pactul nu era "ideologic";că avea un țel punctual-libertatea alegerilor ;că și alte partide democratice s-au alăturat liniei sale ;că a avut reacții pozitive din exterior (de la aliați) .În toate aceste afirmații există un sâmbure de adevăr. **Lipsește ,însă,evaluarea lucidă a perspectivelor** în cazul înfrângerii marilor partide democratice, fie PNL ,fie PNT]

"Presă carlistă și satelită pornesc o furibundă campanie contra pactului .

O droaie de invective și acuze sunt aruncate asupra autorilor pactului :[---]

lată reflexiunile lui Maniu :

/Pactul nu este un pact ideologic, politic , programatic ci **de apărare a libertății alegerilor** ;
/Nu el l-a lansat pe CZCodreanu, despre care nu a scris nici o dată până în 1937 ;
...CZC s-a lansat singur , candidând în alegeri , în guvernarea Iorga (vara '31) ;
...Gh.Tătărescu a proteguit toate mișcărilor antisemite între anii 1922-1937 ;
...Carol II a oblațuit mișcarea legionară ,dând și bani pentru Congresul de la Tg.Mureș , unde Mihalache, Titulescu și Madgearu au fost condamnați la moarte ;
...Ce băiat cuminte ar fi fost Codreanu **dacă accepta oferta regelui** ;

/Reacțiile forțelor politice externe și interne

/Presă și radio-ul francez și englez **au salutat cu satisfacție riposta energetică a opoziției**
/Presă sovietică (la inspirația lui Stalin !) **a scris favorabil despre "pactul" Codreanu -Maniu ;**
/Partidele de opoziție - **cu excepția PNC-Goga - au aprobat "acordul " , alăturându-se forumului anticarlist ;** PSD,PP (Averescu) ,PNA (Argetoianu) P.Maghiar, P.German, Blocul Evreesc etc etc .Până și PCR , aflat în ilegalitate, a dat un **Comunicat** , recomandând simpatizanților să voteze cu Maniu (ceea ce mai târziu a negat)
[-----]
Z.Boilă / retro'37

15.)Gr.Iunian,Expozeu :**PRT și problemele politice , Cernăuți, 29 nov.'37**

Dem Dobrescu , cuvântare la inaugurarea noului sediu , București, 29 nov.'37

/ Acordurile electorale PNT- G de F ; PNL - Fr.Românesc /

("Dimineața " ,an 33, 1 dec. 1937)

Gr. Iunian / 29 nov.'37

▫PRT:propunerile sale respinse !

" Am luptat pe tărâmul politic la Cameră pentru așezarea unei democrații cinstitute ,pentru înlăturarea stării de asediu și cenzurii. Dar aceasta nu era de ajuns.
Am luptat pentru dărâmarea **primei electorale** , pentru un **guvern de alegeri** și pentru înlăturarea politicianismului din viața publică .

Am avut însă parte de împotrivirea tuturor partidelor politice. "

#PNL și PNT = partide nedemocratice

" Acum o lună când s-a deschis criza , **am fost onorat de Suveranul țării să-mi spun cuvântul** .Am arătat că nu există altă măsură pentru îndreptarea relelor din țară,**decât de un guvern cinstit** care să facă **alegeri libere** , cu o altă **lege electorală** ,fără prima rușinoasă de acum **N-am avut noroc să fiu ascultat .**

" Atât liberalii cât și naționali-țărăniștii au fost contra acestei formule .

("Dimineața", 12 dec.'37)

▣ Neconstituționalitatea soluției succesiunii

#Guv. Tătărașcu = guvern hibrid

Recenta criză politică n-a avut rezolvarea normală. Constituția spune că Regele numește miniștrii, dar **Constituția îl face pe rege "arbitru" nu "arbitrar"**. În uzanța constituțională trebuie să se țină seama de curentele de opinie publică, așa cum le arată alegerile. Altă interpretare nu e posibilă.

▣ PNȚ era îndreptățit să preia guvernarea

"Singura interpretare constituțională a curentelor de opinie publică este dată de alegeri libere, fie parțiale, fie administrative.

Alegerile parțiale și cele administrative au fost un adevărat triumf al partidului național-tărănesc.

#Asocierea cu Vaida = pretext

#Asocierea cu Iorga = ipocrizie

"Explicația ce s-a dat soluției unui guvern național-tărănesc cu colaborarea grupării d-lui Vaida s-a dovedit ca o justificare greșită. Ceea ce se considera ca o justificare, nu era decât **un pretext pentru înlăturarea PNȚ de la cârma țării**.

"Modul cum s-a soluționat criza politică, este merit să aibă consecințele cele mai nefaste pentru viitorul țării. **Soluția aceasta are un caracter hibrid.**

Colaborarea cu d. Iorga, care nu are grupare, nu este decât **o exprimare a ipocriziei** de a se adăuga alte forțe, la aceea a guvernului liberal.

Colaborarea cu d. Vaida nu are nici o altă explicație, decât **salvarea dintr-un naufragiu cumplit, a mișcării d-sale de dreapta**.

Madgearu / 10 dec.'37

#Regimul liberal = regim de dictatură lașă

"Prima consecință a acestei soluții, o constituie **repetarea mijloacelor de violență electorală și a metodelor de falsificare a alegerilor, ca guvernul să obțină 40%**.

Am socotit că **lecția dată de noi prin libertatea alegerilor din 1928**, prin scoaterea administrației, magistraturii, jandarmilor și poliției de la complicitatea cu partidele politice, în vederea falsificării alegerilor, **va fi deapănarea un patrimoniu național al acestei țări**.

Ne-am înșelat! Ne vom întoarce în aceste alegeri la **metodele de falsificare, practicate în 1922**. Ne-am întors la **sistemul de dictatură lașă**, inaugurat de Ion I.C. Brătianu "

#Cenzura și starea de asediu = instrumentele dictaturii

Acesta este adevărul. **Noi trăim în regim de dictatură lașă. Dictatorul adevărat e curajos.** Face totul pe răspunderea sa. **La noi, dictatura nu se arată.** Se ascunde sub formule constituționale. **Instrumentul de dictatură constă în permanentizare stărilor excepționale: cenzura și starea de asediu.** E o desonoare ca la noi în țară să se permanentizeze stările excepționale.

▣ PNȚ = ultima barieră a democrației

"E o desonoare ca să fie puse pe aceeași linie, partidul dictaturii lașe cu **partidul național-tărănesc, ultima barieră a democrației**. [----] **Ne găsim într-o situație anormală.** **Voința poporului este siluită.**

Stăm în fața unor alegeri în care vor fi aplicate **toate metodele de falsificare**. [.....]

Deci, ceea ce ne interesează, în primul rând, **e să asigurăm, pe orice cale, libertatea și corectitudinea alegerilor**. [-----]

Regimul liberal trece printr-o forte grea încercare .

Unii cer ca guvernul să-și prezinte imediat demisia :

Alții înfățișează caracterul special al curenților extreme :

Liberalii se plâng de lipsa de lealitate a sașilor și ai voidiștilor cu care s-au cartelat ;

alții se plâng că șefii de organizații n-au fost energici și activi ;

alții declară că plecarea guvernului nu se va produce , deoarece PNL are , totuși , cel mai mare număr de voturi , iar în parlament va avea cel mai mare grup parlamentar .

Alții lansează ipoteza constituirii unui guvern de concentrare ...

Este posibil ca , până la 17 februarie , să se dea o nouă configurație Cabinetului , având caracterul unui "guvern de concentrare " [-----]

" Parlamentul Românesc " / 31 dec.'37

▣ Alegeri Cameră .Totalizări pe țară

Alegători înscriși 4.649.163
Votați 3.071.705
Absenteiști 1.577.458

Formațiunea	Voturi	Procentaj	Loc	Mandate
Coaliția guvernamentală	1.103.323	35,92%	I	152
PNT	626.642	20,40%	II	86
Total pentru Țară	478.378	15,58%	III	66
PNC	281.167	9,15%	IV	39
P.Maghiar	136.139	4,43%	V	19
PNL-g	119.361	3,89%	VI	16
PRT	69.208	2,25	VII	9

" Parlamentul românesc " / 31 dec.'37

-387 deputați aleși

" Publicăm lista noilor deputați și senatori , întocmită de Comisiunea Centrală Electorală în mod definitiv. Deși se crede că noul parlament va fi anulat mai înainte de a se fi constituit , și se vor orânduiallegeri generale pe alte baze și în alte condițiuni,este pentru noi o elementară datorie aceasta ,deoarece țara întreagă s-a străduit să aleagă ,iar dintre cei 5.000 de candidați - cel puțin aceia care au izbândit ,cu mari osteneli și cu mari cheltuieli , merită să le consacram aceste pagini. "

[LD :Din păcate, nu le scrie apartenența. O să încerc să o indic eu .Vreau să văd cine din clasa politică de până la 1937 îl va urma pe Carol .] Vezi la fișier Alegeri III și PNL XV

"Dimineața" / 24 dec.'37

▣ Alegerile pentru Senat

/Comentar LD :

Ziarul nu comentează deloc rezultatul la senatoriale.

De aceea voi face eu câteva remarci , bazându-mă pe tabloul publicat .

Este foarte clar că , dacă acest parlament ar fi fost validat ,**PNL ar fi avut o majoritate zdrobitoare** și ar fi putut să-și asigure succesul legiferării .

Exceptând :3 senatori PNT (Sichițiu, Coroianu și Fodoreanu),2 senatori Total ptr.Țară (protopop I. Moța și M.Manoilescu) ;6 senatori P.Magh. și P.German mandatele celelalte au fost acordate PNL.

La senatorii aleși, adăugându-se **senatorii de drept :capii confesiunilor și generalii ; șefii unor partide sau diplomați** (N.Iorga , N.Titulescu,THFlorescu, Gr.Iunian, Dr.Lupu) și cei aleși de *Camerele profesionale* (N.Penescu ș.a.)ar fi existat destule "voci " în Maturul Corp. În majoritatea județelor, **locurile I și II sunt ocupate de PNL și PNT** ,ceea ce confirmă

severități de cenzură cu oferte de cumpărare. (p.215)

c) Tudor Teodorescu-Braniște "Scara vieții",

Ed. Eminescu, 1976

În 1937, guv. Goga a ordonat **suprimarea zierelor "Adevărul" și "Dimineața"** (din al căror comitet de direcție făcea și el parte [LD?]

Braniște /

() C. Graur

/De la el a învățat gazetăria. Era un om de mare bunătate și sete de dreptate, un democrat convins. **Ultima mare campanie democratică a dus-o în 1936, împotriva guvernului care protegia "coloana a V -a nemțească", bandele legionare.**

"Când ,cu înalte complicități,[...] partizanii hitlerismului au biruit în chipul cel mai infam, **C. Graur, copleșit de insulte și calomnii , a părăsit țara ca un exilat."**

La Paris, aduna material pentru o istorie a lui Tudor Vladimirescu... A murit în 1940.

d) Alex. Vaida -Voevod, Guvernul Goga

Memorii, vol III , Editura Dacia, Cluj-Napoca, pag . 196-198)

[LD: subtitlurile îmi aparțin , și rezumă esența opiniilor lui Vaida]

♣Gândul regal

...Recursul la PNC

"**Chemarea lui Goga la guvern** a dovedit și acestuia că **Regele Carol al II-lea a voit să ofere** ocazia formației politice improvizate Goga -Cuza **să se lichideze însăși** - în 42 de zile ,**ca** **incapabilă în interior și imposibilă în relație cu situația externă de pe atunci .**

...Impedimente ptr chemarea PNL

"Cum .în prealabil, alegerile s-au poticnit tocmai de prima de 40 % lăsată partidului său de către Ionel I.C.Brătianu , **momentul nu admitea soluții rezonabile.**

Guvern de coaliție ? Liberalii, în cartel cu " Frontul Românesc " , **nu întruniseră majoritatea , datorită candidaților "diniști"** , capete de liste ,și a conducerii campaniei electorale **de către Franasovici .** [-----]

...Impedimente ptr chemarea PNT

" Poate ar fi fost mai oportun **să fie numit un guvern Național -Țărănesc.** Considerând , însă, că **Maniu nu admitea să se guverneze fără alegeri ,iar repetarea alegerilor era contraindicată de situația externă**-dar mai cu seamă în urma **pactului electoral** de control al procedurilor dintre Maniu , Z.Codreanu și Gh.Brătianu -**mai rămăsese soluția Goga -Cuza.**

...Impedimente ptr chemarea G de F

[LD: atenție la remarca lui Vaida privind aportul grupărilor de "stânga" la rezultatele obținute de P.Totul ptr Țară ,care pune într-o lumină paradoxală conduita acestora]

"**Nu e de uitat că ,pe lângă pactul cu Maniu ,CZCodreanu primise și voturile grupărilor de stânga** (iredentiste, comuniste și socialiste) **care nu au numit candidați ,dar au contribuit , prin voturi numeroase , la obținerea rezultatului codrenist ,** sporit mult peste cifra așteptată de înșiși legionari

#Guv. Goga dă în gropi

Goga avu îndată - din primele zile de guvernare - **destule greutăți cu partizanii proprii** , care , căzându-le para mălăiață în gură, **se concureau cu ai lui Cuza și cu transfușii fripturiști , lihnii de a acapara posturi și sinecure .** În același timp, neputându-l molcomi pe bătrânul

Cuza,ca să o lase mai încetul cu programul său " Zos zidarii ! " - cedând bietul prim-ministru - ajunsese în conflict cu miniștrii străini , mai ales cu acel al Angliei .După o lună, care nu i-a fost de miere , a fost silit să plece " Al.Vaida / 1945 ? / retro ' dec.'37 - ian.'38

50.)6 ian.'38 .Goga :audiență lui T.Fischer și Zinger ,6 ian.'38

/ promisiuni de dreptate , nu de persecuție / ziarele suspendate vor reappare / (AIC, Casa Regală, Carol II, dosar 31 / 1938 , f. 10 , 11, 86)

/Revocarea măsurilor antisemite

Goga a primit pe reprezentanții evreimii [sioniste]cărora le promite **menținerea ordinii și interzicerea exceselor antisemite** .Este hotărât să facă dreptate , **nu să persecute** . Ziarele evreești suspendate **vor reappare** .

51.)A.Corteau ,Problema evreească ,11 febr.'38

("Argus" , 11 febr.'38)

[LD:Guvernul nu contenea cu interviurile acordate presei străine privind **problema evreească** . Dar nimeni nu s-a străduit însă **să explice clar fondul ,esența problemei** .

Spre ex.,Corteanu atrage atenția asupra **categoriilor sociale** din rândul populației evreești explicând consecințele (eventuale) ale măsurilor antisemite ale guvernului .

Toate remarcile lui sunt interesante:că **evreii deținători de capital** vor părăsi țara , lăsând în urma lor ruina ;că **intelectualii evrei,ar deveni "primejdioși"** ,**prin asocierea lor la socialism și comunism** .România va rămâne doar cu cei peste **800.000 evrei săraci** , cu care nu se știe ce se va putea face .]

«Esența problemei

/Din ce categorii sociale fac parte ?

Dacă sunt 1 milion, **câte sunt persoanele marcante ale acestei rase ?**Pentru presa și mișcarea antisemită , **evreii = negustori și industriași** .

Adevărul este că populația evreească , în mare parte , este săracă ,lipsită de mijloacele de existență.Sunt 3 categorii de evrei :

/cca **800.000 oameni săraci** de care , prin legile preconizate ,**nu se va atinge nimeni** .

/**deținători de capitaluri și specialiști în industrie** care-și **vor găsi oriunde loc în lume , lăsând în urma lor ruina** .

/**intelectualii** care, **dacă nu sunt primiți și asimilați cu intelectualii naționali, devin primejdioși , prin asocierea lor la socialism și comunism**

Problema evreească / febr.'38

52)Interviu cu regele Carol II, 12 ian.'38

("Daily Herald " (Easterman)- 11 ian.'38 ;preluat de " Universul" , 13 ian.'38)

[LD: dintre toate mărturiile, documentele, jurnalele, în acest interviu ,**Carol II își expune cel mai clar , fără nici un echivoc, opiniile și intențiile**]

/Ce regim este în România ?

-Întrebare : Actualul guvern ,**nu este o dictatură regală , sub formă constituțională ?**

-Carol :Cuvântul " **dictatură** " nu poate fi aplicat în mod universal.

Cuvântul " **democrație**"nu poate fi aplicat în România, ca în Anglia, unde condițiile politice

sunt cu totul altele .Anglia are o tradiție parlamentară , iar sentimentele și educația poporului englez sunt altele decât cele din România . **În România nu este dictatură .**

/Care este locul Regelui în mecanism?

-Întrebare : În alte țări, **Regele face ce spun miniștrii** . **În România pare invers !**

-Carol : **Din cauza partidelor și a politici din România , Suveranul este singurul care păstrează o linie dreaptă .** [-----]

/Cum a ajuns PNC la Guvern?

-Întrebare : Cum de a fost adus la putere **un partid mai puțin puternic ?**

-Carol : Rezultatul alegerilor **nu reprezintă totdeauna voința opiniei publice .**

Rolul Regelui este de a aprecia adevărul .Există în România **un curent naționalist** .Alegerea guvernului a depins de **necesități naționale** .**Guvernul este autoritar .Și aceasta era necesar .**

/Ce părere are despre cenzură ?

-Întrebare : Ce părere are despre cenzură ?

-Carol: Nu este un lucru nou . **Cenzura există în România de 4 ani .**

/De ce au fost excluse de la guvernare PNL și PNT?

-Întrebare : De ce au fost excluse din guvern unele partide ? [aluzie la PNL, la PNT ?]

-Întrebare : Politica externă ?

-Carol : **Politica internă nu aduce nici o atingere alianțelor și prietenilor României .**

/Este mulțumit de guvern?

-Întrebare : regele aprobă politica guvernului ?

-Carol : **Guvernul este al său. Când nu va fi mulțumit de el ,îl va schimba .**

/Problema evreească?

-Întrebare : Problema evreească ?

-Carol : **Cea mai importantă problemă . Va fi rezolvată .**

53.)Reunificarea PNL ,fuziunea PNL-g cu PNL, 9 - 17 ian.38

(BCS , Fond St.Georges, pachet CCII , dsr.nr 2 ; pach. XX, ds. 269)

(A.I.C., fond Casa Regală , Carol II , convorbiri telefonice interceptate , dosar nr 33 / 1938);

(" Univesul " , 13 ian.'38)

[**LD : Dacă toată această vânzoleală la liberali , în ceasul al 13-lea ar fi avut un efect redutabil, ea ar fi însemnat ceva . A rămas un episod oarecare , fără urmări."Ceasul regal " își urma tic-tacul, împingând partidele în jocuri inutile și penibile]**

Doc.integrale : *fișier PNL- XII*

#Interceptări telefonice,10 - 25 ian .'38

(A.I.C., fond Casa Regală , Carol II , dosar nr 33 / 1938)

Montero (București) - *Agenția Sud -Est* (Paris) / 11 ian.

-București : **O informație valoroasă . Delegația Permanentă a Partidului Liberal , prezidată de dl C,Brătianu , s-a reunit aseară [9 ian.] .**

Reîntregirea PNL este un fapt împlinit . Gh.Brătianu și gruparea sa au revenit în PNL .

PNL va lua o atitudine fermă contra guvernului Goga,a cărei politică este considerată periculoasă pentru țară și pentru străinătate .

Reîntregirea PNL / 10 ian.'38

-9.ian.'38.Scrisoarea lui Gh.Brătianu / 9 ian.'38

Întregirea forțelor liberale **era dorită de mult**. **Când un guvern se constituie din fugari , noi ne unim**. [misiunea istorică a PNL ;meritele PNL ; laudă pe președ. Dinu Brătianu]

" Avem de apărat , în afară , granițele în cari România s-a încheat acum două decenii ; avem de păstrat integritatea și independența țării , în relațiile ei cu statele prietene ori rivale ; avem de constituit , înăuntrul, elitele culturii și muncii ;avem de construit un instrument de guvernare puternic și unitar ;avem de păstrat Coroanei -reazimul unor sfetnici credincioși . "
[**mulțumește georgiștilor pentru cei 7 ani de dizidență**]

" Noi nu vom fi o bisericuță în biserica mare a credinței naționale liberale "

a)Dinu Brătianu:

/Reîntregirea partidului

După guvernarea de 4 ani , **există un curent pentru reîntregire .Gh.Brătianu a propus reîntregirea fără condiții , pentru a întări PNL . O atare propunere , nu putea fi respinsă. Trebuie să înceapă o colaborare frățească .Și Gh.Tătărăscu a cerut chemarea lui Gh.Brătianu în PNL.**Trebuie să dispară "**bisericuțele**", să dispară neînțelegerile."

#Pericolul formulelor dictatoriale

[LD:nu indică explicit cine este **omul ce dorește un regim nou** prin care caută **să se substie națiunii**, dar era la mîntea cocoșului (ca să folosesc o expresie neaoșă) că acesta era **regele Carol**.]

Suntem într-un moment grav al situației internaționale

Se creează **noi regimuri bazate pe noi formule.**

" Voința unui om caută să se substituie și să înlocuiască pe aceea a națiunii .

Și la noi caută să se introducă atari concepții , inspirate de regimuri străine "

b)Gh.Tătărăscu

Gh.Tătărăscu și-a reluat funcția de secretar g-ral al PNȚ (deținută 4 anide Bébé Brătianu)

" Când alții se destramă , noi ne unim .Când alții se desbină , noi ne întregim . "

Suntem astăzi partid de opoziție , dar suntem puternici .

de secretar g-ral al PNȚ (deținută 4 anide Bébé Brătianu)

α Scrisoarea lui Gh.Brătianu / 9 ian.'38

Întregirea forțelor liberale era **dorită de mult**. Când un guvern se constituie din fugari , noi ne unim. [**misiunea istorică a PNL ;meritele PNL ; laudă pe președ. Dinu Brătianu**]

" Avem de apărat , în afară , granițele în cari România s-a încheat acum două decenii ; avem de păstrat integritatea și independența țării , în relațiile ei cu statele prietene ori rivale ; avem de constituit , înăuntrul, elitele culturii și muncii ; avem de construit un instrument de guvernare puternic și unitar ; avem de păstrat Coroanei -reazimul unor sfetnici credincioși . "

[**mulțumește georgiștilor pentru cei 7 ani de dizidență**]

" Noi nu vom fi o bisericuță în biserica mare a credinței naționale liberale "

[-----]

Reîntregirea PNL / 10 ian.'38

54.)Armd.Călinescu , **Însemnări 10, 12 ian.'38**

[LD :Din păcate, nu avem multe documente și mărturii privind această scurtă și frământată guvernare . Dacă ar fi să dăm crezare lui Călinescu,Urdăreanu era veriga de legătură cu Palatul , iar Călinescu se afla în plin efort - ambițios , subiectiv și oportunist efort !- de a capta bunăvoința regală prin scenarii și manipulări , conforme cu năzuința lui Carol de a se debarasa de povara partidelor .]

[LD : Din mărturiile lui Carol, **această perioadă a fost ruptă !**

Din mărturiile lui Tătărăscu , **evenimentele din perioada dec.'37 - 1940 lipsesc , doar**

fotografiile reproduse îl arată pe Tătărescu la 11 ian.'38,cu Dinu Brătianu și Gh.Brătianu ,la reîntregirea PNL! ;Goga , ocupat cu guvernarea, nu și-o fi scris jurnal ! .
Mă văd silită de aceea să folosesc acele **înregistrări telefonice și mărturiile lui Călinescu** Parlamentul ales , le stătea " în gât".Conform Constituției, nu era voie să fie dizolvat în vacanță parlamentară , trebuia întrunit și apoi dizolvat (cum făcuse și Tătărescu !)
Dacă Carol mai avea un scrupul constituțional, **Călinescu încerca să i-l spulbere .**
Problema crucială era însă alta : repetă alegerile în regimul constituțional existent ,
sau nesocotesc Constituția, fac alta , schimbă și legea electorală ?
Și abia după aceea să facă alegeri .Până la urmă acest scenariu va fi urmat .
Deocamdată , însă, este timpul culiselor .]

/ 10 ian.Convorbire cu Urdăreanu .

Îmi spune că **am căpătat încrederea regelui** [-----]Îi spun că **situația guvernului nu e tocmai bună :**

1. Goga nu are partid ;
2. nu au concepții, improvizează ;
3. divergențe între Goga și Cuza ;
4. cercurile financiare și economice sabotează ;
5. generalul **Antonescu și Gigurtu simpatizează cu Garda :**
6. **prin concentrarea liberală și eventuala acțiune comună cu n.ț se slăbește poziția noastră ;**
7. spun că trebuie **atenție la Vaida și pregătit întregirea PNT cu noi** [LD : grupul disident]
E de acord , va vorbi cu Rex

12 ian.Convorbire cu Goga

12.ian. Goga mă ia de la gară cu mașina lui și-mi spune că **va vorbi cu popa Moța pentru desfacerea pactului dintre Gardă și n.ț.**
Armd.Călinescu / 10, 12 ian.'38

-13 ian.audiență la rex

"[-----]După consiliu, r. m-a reținut 30 minute . Am discutat asupra situației .
Mi-a spus că **are scrupule în privința dizolvării parlamentului** , înainte de întrunire
îi răspund că nu putem merge pe terenul lui Maniu . [LD : linia constituțională]
Vorbesc de necesitatea unei întregiri național-tărăniste cu Vaida .
E favorabil și va chema pe Vaida în audiență .
Seara , Urdăreanu îmi spune că Rex i-a comunicat că eu nu mai sunt așa pesimist cum îi spusese el.Urdăreanu îmi spune că a lucrat pentru calmarea Gărzii de Fier .
Crede că e bine să facem și noi întregirea cu Vaida , înainte de alegeri .
Spune că Rex mă va chema în audiență împreună cu Goga.
Goga, nițel îngrijorat , adusese la palat decretul de dizolvare [**a parlamentului**] .
Rex nu l-a semnat

-14. ian.Decret de dizolvare a Parlamentului

Rădulescu -Mehedinți [ministr.Juștiție] a adus la audiență **decretul de dizolvare .**
Rex nu l-a semnat [-----] **Rex l-a întrebat dacă nu s-ar putea obține încrederea majorității liberale în Cameră !**
/ Vaida a fost primit în audiență .
/ **Codreanu a făcut declarații neostile guvernului .**
/ **Liberalii s-au întregit [la 11 ian.] Tătărescu pare încercuit .**
/ **Maniu ar încerca o manevră cu Dinu Brătianu**

-18 ian:Decret ptr alegeri

[LD : Totul se face prin decrete care încalcă prevederile constituționale : modificarea legii electorale privind dizolvarea parlamentului ,schimbarea semnelor electorale .

Ce tâmpenie sau ce bătaie de joc cu înlocuirea simbolurilor electorale , cu puncte !
Cum ar fi trebuit să arate buletinele de vot cu ... puncte de la 1 la... 28
(câte formațiuni s-au înscris) Și totuși , începea bătălia pentru depunerea listelor !]

-Audiență la rege.

Aprobă decretul cu schimbarea semnelor [electorale] Rex îmi spune că a vorbit cu Vaida și l-a îndemnat la o înțelegere cu centristii [adică cu grupul disident] Vaida ezită .

S-au hotărât alegeri pentru 4 martie (Camera și Senat) , respectiv 5-6 mart (județene)
S-au desființat vechile semne . În locul lor , puncte : Guvernul - 1 punct ; PNL - 2 puncte ;
Fr.Rom. -3 puncte ; Totul pentruȚară - 4 puncte . etc etc
Până la 26 ian. , s-au înscris 28 de partide !

(A.I.C., fond Casa Regală , Carol II , dosar 33 / 1938 , f. 416, 731)

[LD : 26 ian.2004. Despre această audiență băiguia ceva Cristoiu la emisiunea cu
Nicador Florea Codreanu. Avea un doc. purtând semnătura lui Antonescu ,care insistase ca
Regele să-l primească pe Codreanu.Antonescu , în tot acest timp, a stat mai mult la Predeal ,
unde era și Codreanu]

[LD : La 15 ian., Goga îi spusese lui Călinescu că Urdăreanu îl consultase în legătură cu
eventualitatea ca Maniu și Codreanu să fie primiți de Rege. În această însemnare, se vede fără
dubiu întreaga urzeală a lui Armand Călinescu ,pentru ca Maniu să fie izolat cu orice preț !
Maniu devenise inamicul public nr. 1 !Admitea chiar o relaxare cu Codreanu !]

"Vorbesc mult cu Urdăreanu .Îi spun că primirea lui Maniu [la Rege] ar fi catastrofală pentru noi.Ultimul argument contra lui , ar cădea. E de acord, renunță .

Mă întrebă ce cred de eventuala primire a lui Codreanu !

Răspund că dacă ar cere el și ar promite liniște și [să se] depăreze de Maniu ar fi interesant , deși aceasta i-ar crește acțiunile .

Urdăreanu îmi spune că-l va chema pe Tilea și-l va împinge la înțelegere cu noi .

" Publicăm decretul modificator al legii electorale și dizolvării .

Luăm locul 1 , liberalii 2, etc Mare efect . În general, opoziția a suportat .

Doar Maniu cu contestații.

-23.ianuarie -Contestația lui Maniu

-Maniu face contestație la Comisia Electorală pe tema neconstituționalității decretului

Aflăm că Lupu [președ. Comisiei Centrale Electorale] Stârcea , vor să trimită la Casație .

Comunic lui Urdăreanu , care trimite pe G[avrila] Marinescu la Stârcea să-i spună că-l

destituim . Gavrilă aduce a doua zi rezultatul :comisia respinge contestația . "

Armd.Călinescu / 18 ian.'38

55.)CZCodreanu ,Ordin Pentru noi alegeri ,18 ian.1938

Cf.Circulări și Manifeste , 1927-1938 , Colecția "Europa" , Ion Mării München, Ediția a 5-a, 1981
(p. 238) [LD : mare schimbare de ton față de gogo-cuziști!]

«Ordin:demnitate, corectitudine

"Nu se va publica nicăeri această scrisoare ; este confidențială, pentru legionari "

" Rog ca aceste câteva rânduri să fie citite gradelor legionare și unui număr cât mai mare de
legionari , chiar în cuiburi , pentru ca să se poată și ei orienta : [-----]

III. Până la cel din urmă legionar, va păstra o notă de mare demnitate .

Nu se va deda în propagandă la mici răutăți, la aluzii răutăcioase, calomnii , insulte etc.

Și aceasta , cu deosebire, la adresa cuziștilor.O linie de mare corectitudine. [-----]

Pe noi să ne voteze cine crede în noi.

IV.În general, în propagandă : Nu atacați pe nimeni!

Nu veți zice :Să ne votați pentru că cuziștii, țărăniștii, vaidiștii sunt răi .

Ci veți zice : Votați-ne pentru ce avem noi bun.Votați-ne pentru credința și jerfele noastre .

[-----]

56.) Direcția Poliției , interceptări telefonice , 17, 18 ian.'38

Legionarii se pregătesc pentru alegeri

(A.I.C., fond Casa Regală , Carol II , dosar 33 / 1938 , f. 416, 731 ; 326 -327 ;)

Toată această agitație , a fost blocată , mai întâi cu schimbarea semnelor , apoi... cu anularea convocării de alegeri . Nu s-a mai întâmplat o mai mare bătaie de joc !]

- Legionarii

București (sediul Legionar) - Pitești

-Pitești : Ce s-a anunțat ?

-Bucur : Nimic. N-a apărut încă decretul de dizolvare. Stați la post .Cred că apare până diseară .

-Cantacuzino (București ,sediul legionar) - Chișinău

-Chișinău : Ce fac camarazii ?

-Cantacuz.: Sunt la tribunal.Așteaptă . Nu se știe când se va dizolva

-Casa Cantacuzino (București)- Piatra Neamț

-PN : Ce să facem cu zvonurile ? Să stăm la tribunal toată noaptea ? Curierul a plecat ?

-Bucur.: Da, cu noi ordine de la Clime

-Casa Cantacuzino (București)- Sibiu / 18 ian.

-Bucur . : Preot Dumitrescu [**Borșa**]

-Sibiu : S-a publicat M.O ?

-Bucur. : NU. Dar să fiți atenți la tribunal

Casa Cantacuzino (București) - Pitești / 19 ian.'38

- Pitești : Ce facem cu listele ?

- Bucur . : **Parlamentul a fost dizolvat** . Listele s-au depus pentru întreaga țară .

S-au schimbat semnele. **Totul pentru Țară are 4 puncte.** D-ta retragi listele de la tribunal , dar reține 25 oameni pentru noi dispoziții .

București- Piatra Neamț / 19 ian.

- Bucur . : Aici am depus noi pentru întreaga țară .

- P.N. : Ce număr avem ?

- București : Nr. 4 , cu 4 puncte .

Casa Cantacuzino (Bucur) - Sediul legionar (P.Neamț)

-P.Neamț : **Am primit azi scrisoarea Căpitanului cu "Dragii mei "**

.Ce facem cu stăpânirea asta ?

-Bucur.: O propagandă masivă .

Ăștia cred că cu giumbușlucuri vor împiedica mișcarea legionară !

- Național-țărăniștii

(Arh.I.C., fond Casa Regală , Carol II , dosar 33 / 1938 , f. 332, 338, 375, 783, 787 ș.a.

dosar 32 / 1938 , f. 1- 6 , ș.a. ; Arh.ISISP , Note de poliție , fond XII , dosar 2596 / 1938

(Arh.MAI , dosar nr 2 / vol. 38 / 1938 f. 87 -92))

[LD : nu știu dacă liderii național-țărăniști realizaseră că partida era deja pierdută .

Cert este că s-au lăsat prinși în această capcană și că explicațiile lor suferă o ușoară metamorfozare privind cauzele care au dus la ... blocajul politic din dec. '37 .

Dacă **Iuliu Maniu** încă mai perseverează în argumente constituționaliste , **Mihalache** (spre exemplu) pare a regreta că nu a primit guvernarea cu Vaida (la 13 dec.'37)

Bine'nteles, **vinovații erau : Tătărăscu** (pentru trecut) , **Călinescu** (pentru prezent)

Este de remarcă mobilizarea "**gărzilor "** PNȚ , care urmau să înfrunte "**lăncierii "** ,

(ca la alegerile parțiale din '35 ,ca la alegerile din dec.'37) ceea ce conferă acestei instituții quasi-militare de partid , statut și tradiție.]

-18 ian.'38

"Timpul " (București) - Budapesta

-București:Maniu a stat câteva zile la Bădăcin , s-a întors la București, activează intens.

leri **s-a întreținut cu Codreanu și Gh.Brătianu .Guvernul se pregătește de alegeri .**

București - Roman / 18 ian.

-Bucur.:**Caută să vă înțelegeți și cu Garda de Fier** , că am vorbit cu Maniu ,**vom face din nou pact de neagresiune cu gardiștii** .

-Roman : Ce e pe acolo ?

-Bucur.:Linște la suprafață . **În secret , ei lucrează la dizolvare** [parlament]

Maniu(Ath-Palace) - **dr Popp Simion** (Zalău)

-Zalău : Așteptăm comunicări ...

-**Maniu : A ieșit decretul de dizolvare .Alegerile la 2 martie [la 4] .Semne cu puncte .**

Semnul nostru - 5 puncte . Prezentarea listelor nu se mai face la tribunal ci la Comisia Electorală .

-19 ian'38

-**București - Club PNT** (Iași) /

-Iași :**Dacă ai noștri n-au păzit bine la București !**

-Bucur.: Au păzit-o dar e o poliță !

-Iași : **Au știut legionarii , și noi nu !**

-București : **Au fost asmuțați contra noastră .S-a depus o contestație de Maniu și Madgearu și se va ataca Decretul Curții de Casație .**

"Dreptatea " (Bucur.) - **Oct. Livezeanu** (R.Vâlcea)

-Bucur. : **Am depus o contestație la Comisia Electorală , în care am arătat că listele s-au depus înainte de apariția în M.O. .**

-23 ian.'38

I.Mihalache, Curtea de Argeș: întrunire PNT

La ora 17 , în sala Cooperativei Curtea de Argeș, a avut loc o întrunire a PNT ,sub președinția lui

I.Mihalache. **.Mihalache care a povestit cum la 13 decembrie '37 a fost chemat la rege**

împună cu Vaida și a fost însărcinat cu formarea guvernului . Dar PNL a făcut totul pentru a contracara această intenție.Critică aspru pe Armand Călinescu și sistemul de guvernare prin decrete -Legi (modificarea legii electorale)

-Maniu (București) - Cluj / 24 ian.'38

-**Maniu : În urma contestației, Comisia a hotărât și ne-a pus pe locul III .**

Lista pentru alegeri este așa acum :

Guv. - 1 punct PNL - 2 puncte PNT - 3 puncte Vaida - 4 puncte G de F - 5 puncte

Javor Bela (Bucur.) - Budapesta / 24 ian.

-București : **Gărzile PNT** au hotărât că în Ardeal vor purta numele "**Maniu**"(șef, **Ilie Lazăr**) iar în Vechiul Regat numele lui "**Lupu**" (șef ,**g-ral Rujinski**)

Mihalache a ținut un discurs la Curtea de Argeș , **în orașul lui Călinescu ,și a vorbit despre trădarea acestuia. Atunci când el a refuzat formarea guvernului cu Vaida, Călinescu l-a aprobat**

A mai spus că tratativele dintre Goga și ACCuza la fuziune, s-au ținut în casa unui evreu .ceea ce spune multe despre "**antisemitismul**" lor .Febra alegerilor , convorbiri telefonice

interceptate

Penescu (Bucur) - Deva / 1 febr.

-Bucur.: Situația politică tulbure .Multă lume crede **că nu vom avea alegeri** .

**Se ceartă cei doi Cuza , cu Tilică și Armand Călinescu .Garda de Fier are foarte mult ascendent în țară și creează , prin aceasta,o situație foarte dificilă .
Aștia[Guvernul] și-au pierdut capul.**

București - Budapesta (presă) /

-Bucur .:Toate șansele le are **PNT și Totul pentru Țară** -.

57.)Raporte ale Poliției privind acțiunea PNT , 25ian. - 1 febr. '38 .

(Arh.MAI , dosar nr 2 / vol. 38, f. 87 -92)

[**LD : cred că pe baza acestor ultime rapoarte , Carol s-a hotărît :
să nu permită marelui miting PNT** anunțat pentru luna febr. în Capitală ;
să anihileze opoziția manistă , și refacerea " Pactului" , lovind în legionari ;
**să nu mai țină alegerile generale ;
să nu mai întârzie mult lovitura de stat .]**

/25 ian.Raport:Miting PNT proiectat în Capitală [februarie]

Organizația din Capitală a PNT a primit sarcina să organizeze o mare adunare la începutul lui februarie . La adunare , vor ține **discursuri Iuliu Maniu și Ion Mihalache**

/27 ian.Raport:Consfătuirea provincială PNT ,Ardeal și Banat [febr]

La Cluj a avut loc **ședința Deleg Permanente a Comitetului regional PNT din Ardeal** , la care au participat toți șefii . **Valer Moldoveanu** a deschis ședința **Iuliu Maniu** (primit cu ovații) **a făcut un lung expozeu asupra politicii interne , criticând măsurile luate de guvern pentru a tulbura sistemul electoral .**
Despre PNC spune că este " **inexistent**" , o adunătură de trădători, de oportuniști .
Maniu a examinat și **politica externă care a devenit extrem de gravă**, din cauza **exceselor antisemite ale noului guvern.**[-----]

/28 ian. Notă Poliție.

-Maniu :Politica externă, internă, Camarila, Lupeasca

În cuvântarea ținută la Cluj la 27 ianuarie, Maniu a spus despre politica externă :
< România rău face că umblă după o alinață cu Roma și Berlinul ,ea trebuind ca în cadrul acestei politici să rămână credincioasă tratatelor ei ,[-----] >

Privind politica internă , el cere o campanie violentă **împotriva guvernului și cu aceeași intensitate** , împotriva partidului **Totul pentru Țară** [-----]

Între intimii săi, Maniu a spus că **guvernul Goga a venit și cu asentimentul d-nei Lupescu** , față de care Goga a făcut "**mea culpa**" .

De asemenea ,**d-nei i -a fost prezentat Armand Călinescu** , care până acum nu era în **camarilă** .

-Reactualizarea pactului de neagresiune

Maniu ar vrea să atragă de partea sa , în lupta **contra actualului guvern ,pe Codreanu și pe Gh.Brătianu** . [-----]

Maniu a cerut lui Codreanu **reactualizarea pactului de neagresiune** , cu atacuri violente împotriva noului regim.

Codreanu și-a rezervat răspunsul , după ce se consultă cu prietenii .

Maniu s-a mai înțeles cu Codreanu ca ,după venirea PNT la guvern ,să pregătească ulterioara venire la guvern a Gărzii de Fier.

Penescu (Bucur) - Deva / 1 febr.

(Interceptare telefonică)

- Bucur.: Situația politică tulbură .Multă lume crede **că nu vom avea alegeri** .

Se ceartă cei doi Cuza , cu Tilică și Armand Călinescu .

Garda de Fier are foarte mult ascendent în țară și creează , prin aceasta, o situație foarte dificilă . **Ăștia[Guvernul] și-au pierdut capul.**

////////////////////////////////

București - Budapesta (presă) /

- Bucur .:**Toate șansele le are PNT și Totul pentru Țară -.**

-CZCodreanu

Printre intermediarii folosiți de Maniu în acest scop [reactualizarea Pactului] este **Gerota junior** , care a reușit să-l convingă pe Codreanu să vie la București ,și au avut o consfătuire la care a participat și prof.Forțu .Ei l-au sfătuit pe Codreanu să nu-l abandoneze pe Maniu .[---]

În momentul de față , în Garda de Fier sunt două curente

:unul , influențat de căpitanul Siancu, vrea apropiere de Maniu .

altul, cu expectativă binevoitoare față de guvernul Goga -Cuza

În ultima instanță , va hotărî Căpitanul .

58.)Reacții externe la politica internă a guv.Goga , 5 - 17 ian.'38

/ reacții evreești /Anglia / Franța / Italia / Budapesta / Atena / ș.a. /

/ Istrate Micescu , Carol II - interview -uri privind politica externă /

(A.I.C, fond Casa Regală, Carol II ,Cabinet , dosar 31, 99,107 / 1938

(" Universul " 7-16 ian.'38) Doc.integral : fișier Politică externă - VIII

[LD : o politică externă incoerentă și contradictorie ,oglundind stuctura bivalentă și hibridă a puterii politice din România , după instalarea guvernului Goga .

Carol al II-lea, Goga, Micescu ,ACCuza ș.a. , în funcție de viziune și scop urmărit ,

susțin , parcă , o altă fațetă sau o altă tendință a opțiunilor românești.

Din acest pluralism de optică, a fost firesc ca presa diplomatică să facă comentarii pe măsură.]

" Le Temps " , Paris,5 ian.

(preluat de "Universul") 7 ian.' 38

Istrate Micescu a acordat un interviu, în care a declarat :

Noua concepție național-creștină din România " **nu are nici un fel de legături cu fascismul italian și nazismul german** " ;

că doctrina politică a PNC "**se ocupă exclusiv cu drepturile românilor în statul român** "

În problema extenă , "**România rămâne credincioasă alianțelor sale** " .

" The Jewish Chronicle " / 7 ian.

Ziarul crede că , neputând obține 40 % , **guvernul Goga se va alia cu liberalii .**

Pericolul cel mare constă în faptul că **Goga ar putea fi tentat să se alizeze cu Garda de Fier .**

În acest caz, ziarul crede că **Carol II va recurge la o dictatură militară .**

" Il Messagero " ,Roma / 7 ian.

Senatorul român M.Manoilescu , fost ministru , a declarat unui redactor al ziarului :

S-a întâlnit cu Ducele. Întrebat asupra desfășurării programului Goga,Manoilescu a declarat că **orientarea politică în sens național este definitivă ;că se va merge în această direcție , numai înainte, nici o dată înapoi ori la stânga .**

D-sa a arătat că noua orientare a politicii externe românești , **tinde spre o apropiere de Italia** .

////////////////////////////////

" Proia " ,(Atena)

(preluat din AIC, fond Casa Regală , dosar 31 / 1938, f . 56, 105)

Din declarațiile lui Goga și Micescu reiese clar **continuarea politicii externe a României , în sensul străngerii unor relații cu Germania și Italia** , în mod paralel cu celelalte state .

...ACCuza și Gh Cuza :România să părăsească Soc.Națiunilor !!

ACCuza a cerut , în Consiliul de Miniștri , ca **România să părăsească Societatea Națiunilor , iar Istrate Micescu (în drum spre Geneva) să fie rechemat în țară** . [-----]

Acesta a fost și motivul pentru care **cei doi Cuza , la întoarcerea lui Micescu , nu au participat la manifestațiile primirii diplomatului român** .

Supărați de politica externă și lenta rezolvare a " problemei evreești " ,cuziștii s-au izolat , retrăgându-se la Iași .

"Giornale d'Italia " (Roma) 15 ian.'38

(Preluat din AIC, fond Casa Regală , dosar 31 / 1938, f . 56, 105)

Este ilustrată prin :

- 1.Noul guvern Goga , **exprimă voința regelui, care l-a constituit în afara parlamentului**
 2. Orientarea noului guvern , **are tendință autoritară , spre o importantă transformare a structurii politice și chiar sociale a României .**
 3. Guvernul Goga **vizează revizuirea politicii externe , în mai multe etape .**
-

-"Virradat "(Budapesta)

...Scrisoare către Goga

Săptămânalul de extremă dreapta publică o scrisoare deschisă către Goga ,exprimându-și **simpatia cercurilor maghiare de dreapta și urându-i succes în acțiunea sa de alăturare a României la axa Roma -Berlin.**

" Vreme" (Belgrad) / 17 ian.

...Goga :intenții în schimbarea politicii externe

Atenția excepțională cu care cercurile politice românești urmăresc **vizita d-lui Stoiadinovici în Germania** dovedesc că Goga înțelege să instaureze în România o politică externă bazată pe interesele naționale , asemenea politicii externe a Iugoslaviei .

////////////////////////////////////

Politica externă / 5 - 17 ian.'38

59.)Decretul - lege nr. 169,revizuirea cetățeniilor,22 ian.'38

(MO nr. 18, 22 ian.'38) Ministrul Justiției, V.Rădulescu -Mehedinți

Regulamentul pentru aplicarea **Decretului 169** ,9 mart.'38

("Timpul" , an II, 10 mart.'38 ; Codul Hamangiu ;

Arh. MAE , Fond Geneva , vol. 207 , f. 14.))

[LD : atenție ! legea a fost dată în guvernarea Goga ,iar Regulamentul a fost dat mai târziu]

Decretul regal / 22 ian.'38

Carol II...

În baza dispozițiilor art 14 din **legea nr 137 / 1937** ,și **sub rezerva ratificării ulterioare a corpurilor legiuitoare** ,decretăm :

Art. 1. Se vor revizui înscrisurile în registrele de naționalitate ,cum și înscrisurile în registrele **privitoare la acordarea drepturilor cetățenești** .[-----]

Art.5 Primarii vor întocmi un tablou al evreilor înscrise în registrele de naționalitate

și **vor verifica dacă au fost îndeplinite condițiile și dacă nu s-a făcut înscrierea prin fraudă**

Art. 6 . Cei în cauză vor aduce actele doveditoare .

#Expunerea de motive / 1938

"**Naționalitatea română** a fost **acordată evreilor** pe trei căi :

1. Prin naturalizare individuală
2. Prin **naturalizare în bloc**
3. **Înscrierea în listele de naționalitate** în teritoriile unite (pe plin drept , prin unire)

1. **Naturalizarea individuală** s-a acordat **până la 1923 , pe cale de lege. De la Constituție**, ea s-a acordat prin **Jurnal al Consiliului de miniștri**, în urma **avizului dat de o Comisiune** compusă de prim-președinte și președinții Curții de Apel din București . Comisie ce a trebuit să cerceteze dacă condițiile sunt îndeplinite .

De la intrarea în vigoare a noii Constituții și până la sfârșitul anului 1937 , **s-a acordat naturalizarea** la un număr de **3.772 străini** , dintre care **evrei 628** , deci în proporție de **18 %** .

2. **Naturalizarea în bloc** s-a acordat **numai evreilor din Vechiul Regat** .

3. **Înscrierea în listele de naționalitate** s-a făcut în temeiul **legii din 1924** .

Ea privește pe toți cei care , prin faptul unirii , au dobândit **de plin drept naționalitatea română** .

Autoritățile comunale au fost îndrituite să **întocmească -din oficiu - tablouri de locuitorii** comunelor care de plin drept **au dobândit naționalitatea română** .

/Dobândirea naționalității române pe teritoriile alipite / 1924

" **Potrivit legii din 1924, au dobândit** de plin drept **naționalității română :**

1. Toți locuitorii din Bucovina , Transilvania, Banat , Crișana , Sătmar și Maramureș , _ care aveau **indigenatul** (apartenența) la **18 nov. / 1 dec. 1918** .
2. **Locuitorii din Basarabia** , supuși ruși, care la data de **27 martie / 9 apr.1918** , aveau **domiciliul stabil după legile în vigoare din Basarabia** .
3. **Persoanele originare** din Bucovina , Transilvania, Banat , Sătmar, Crișana ,Maramureș, **domiciliate la data Unirii , în Vechiul Regat** , întrucât **posedau indigenatul** într-una din comunele din teritoriul menționat .
4. **Persoanele** care la data Unirii - deși nedomiciliate în com. din Bucovina , Basarabia , Transilvania , etc etc - erau însă **născute în acele comune** , din părinți domiciliați acolo .
* * *

" **Tratatele de pace** și , după ele , **Legea din 1924 , nu a recunoscut** dobândită de plin drept **naționalitatea română** , tuturor locuitorilor , **ci chiar pentru foștii supuși** ai monarhiei Austro -Ungare ori Ruse , **numai acelor care aveau dobândită la data unirii apartenența** (**indigenatul**)

în Transilvania ori Bucovina , domiciliul administrativ în Basarabia " **Înscrierea în registrele de naționalitate** , nu crea un drept preexistent, ci el **trebuia să fie dobândit la data unirii.**

#Invazia evreilor după unire

"Între 1918 - 1924- '25 (când s-au întocmit registrele de naționalitate) , **din țări vecine și mai depărtate** , **s-au stabilit în România supuși ai fostelor imperii** Austro-ungar și rus.

Un adevărat exod.

"În 1924, **primăriile** - din neștiință sau din rea-credință - **au trecut în liste și pe cei cu drepturi și pe alții fără drepturi** , care , azi, **se prevalează de naționalitate română** .

De aceea s-a hotărât revizuirea . [LD : după 13 ani ?!]

-Termenele executorii

În 1924, cererile de înscriere n-au fost mărginite de nici un termen .

Legea modifiatoare (din 1928) , și alte legi posteroare , **au fixat , însă , ca termen expiratoriu 1 septembrie 1933** . Datorită acestei proceduri , **ministerul a fost sesizat . Între 1928 - 1937 , cu 53.716 cereri Mai așteaptă soluția , 20. 883 cereri .**

Decretul -regal cetățenia / 22 ian.'38

////////////////////////////////////

Regulamentul pentru aplicarea **Decretului -lege nr. 169 , 10 mart.'38**

60.) Inițiativa, aplicarea, contestarea **legii revizuirii cetățeniei** , 23 ian ș.a.

[LD : Și în alte țări se inițiaseră asemenea revizurii de cetățenie (Franța ; Ungaria ș.a.)
Trebuie deci ținut cont și de **contextul internațional , de curente și măsurile similare** .
La noi, **decretul a fost dat în plină campanie electorală** , în care atmosfera devenise deosebit de tensionată . **Evreii din țară și diverse asociații de peste hotare au înaintat plângeri** la Societatea Națiunilor și la diverse alte foruri internaționale. **Ziarele au publicat decretul** ; au anunțat și comentat **Regulamentul** de aplicare ; au dat diferite **declarații ale oamenilor politici** Practic , însă , **nu s-a întâmplat mai nimic**, iar după căderea guvernului Goga , **chestiunea a secondat** - cu fluxuri și refluxuri - **anii de până la izbucnirea războiului**.
În orice caz , **guvernul Goga-Cuza** (din care făcea parte și generalul Antonescu) **și-a "onorat" promisiunea -amenințare** cu care bătuse monedă electorală până atunci .
Paradoxal, paralel cu aceasta , în același interval de timp , **jandarmeria și poliția s-au dat la reprimarea dură a legionarilor - arestări, lagăre, împușcări** -care va culmina cu arestarea , procesul și lichidarea lui CZCodreanu (nov.'38).
Dacă această ecuație complexă , aparent paradoxală , nu este abordată corect - cum cel mai adesea se întâmplă în istoriografia segmentală - nu se vor putea înțelege exact formele de manifestare și specificul **antisemitismului din România** .]

-ACCuza.1930.

Programul LANC(ulterior,PNC) în problema evrească

(Legislatura I -a PNȚ , ses. a III- ordinară , ședința din 15 dec. '30)
/ Eliminarea jidanilor , silindu-i să plece din România ;
/ Emigrarea obligatorie a jidanilor stabiliți în România după 1914
/ Reintroducerea art. 7 din Constituția de la 1866
/ Scoaterea jidanilor din armată, justiție, corpul legislativ (deputați și senatori) ș.a
/ Principiul proporționalității : eliminarea și reducerea jidanilor în industrii, meserii și comerț
/ Exproprierea pământurilor de la jidani
/ Interzicerea vânzării băuturilor spirtoase de către jidani
/ Exproprierea proporțională a brevetelor ; monopolul farmaciilor pentru creștini ;
/ Oprirea tăierii rituale a animalelor , prin hahami
/ Interzicerea schimbării numelor etc etc etc **Vezi fișierele LANC**

▫Raport privind revizuirea / 1940 /retro '38-'39

(AIC, fond Casa Regală , Carol II, dosar 41 / 1940 , f. 11-12)

/Rezultatul revizuirii cetățeniei

Prin decretul nr. 169 din 22 ian.1938 , cetățenia obținută de evreii din Vechiul Regat **a fost supusă revizuirii** . Cetățenia evreilor din Transilvania și celelalte provincii alipite, a fost și ea **supusă revizuirii** (a doua oară !)

În realitate., legea nu a fost de revizuire , ci de anulare și de redobândire cu efect retroactiv a cetățeniei . Evreii au trebuit să depună la dosar , **probe** de care legile anterioare îi dispensau . Nu primeau cetățenie **decât acei cu cerere și probe** .

/Excepții...

Au fost **excepți** de la revizuire , evreii și familiile lor :

/ Cei **naturalizați** prin Parlament (cu soțiile și copiii lor)

/ Cei " " *Decretele -legi* din timpul războiului

/ Cei " " *Ordonanțe judecătorești* , pe baza Decretului din dec. 1918

Dar aceștia erau abia câteva mii de persoane !

/Revizuiții...

Ceilalți au fos revizuiți toți :

/ Cei cu Declarațiile din mai 1919

/ Cei din Listele de naționalitate (1924)

/Decizia 165. 945 / nov.'39

65 % evrei admiși (după statisticile evreești - doar 55%)

35 % evrei respinși sau decăzuți (după statisticile evreești - 45 %)

(prin nedepunerea cererilor și probelor)

Informații , reacții, declarații , comentarii

[LD : **Aceasta ca exemple**]

Au publicat Decretul din 22 ian. în întregime , sau articolele principale .

Au pulicat informații privind Regulamentul de aplicare (ministerul de Justiție);

Au informat cititorii cu începerea revizuirilor

/Proveniența evreilor

"Argus" / 13 ian.'38

Revizuirea trebuie să se facă pe baza **Legii Mârzescu** (1924) prin care s-a acordat cetățenia locuitorilor care **în dec. 1918 aveau cetățenia locului**(cf.Tratatului de pace și legilor locului ; legea maghiară : 5 ani de locuire)

Deci , refugiații din timpul războiului nu pot avea această apartenență !

Unii sunt din **Galiția** (din timpul ofensivei rusești) sau alte regiuni ale Poloniei ;

Alții sunt din **Ungaria** (din timpul terorii " albe", după 1919)

Alții din **Germania** (după instaurarea hitlerismului, 1933)

/Confuzia evrei-maghiari

"Uj Magyarsag "

(AIC, fond Casa Regală , Carol II, dosar 31 , f.7, 23, 36 ș.a ;traduceri)

[**Ziar de dreapta , antisemit**]

"Domnul Goga și cele două feluri de minorități " Budapesta / 16 ian.'38

Vorbind despre presa maghiară " *de stânga*"- care-l criticau pe Goga pentru măsurile antisemite - ziarul semnala **identificarea diversionistă a acestor măsuri pentru evreime și maghiarime**

în presa mondială filosemită .

Spunea : < Goga este împotriva străinilor . **Și aceștia, în majoritate, sunt evrei veniți în România după 1918 , din diferite țări vecine. Ei nu pot fi identificați nici cu ungurii , nici cu băștinașii evrei care-și afirmă naționalitatea lor maghiară** . [-----]

<Universitățile din Ardeal au fost invadate **nu de maghiari , ci de evrei** ;la fel marile întreprinderi industriale ; **ei au aderat la putredul regimdemocrat din România** . [-----]

< **Acum , evreii aceștia se grăbesc să se identifice cu maghiarii .> [-----]**

< Atitudinea presei de stânga din Ungaria , este un pericol pentru dorita prietenie maghiaro-română.**Ungaria nu poate formula nici o pretenție față de România ,din cauza conflictului româno-jidovesc .> [-----]**

<Opinia publică maghiară - cum n-a sacrificat prietenia cu Germanaia sau cu Polonia , pentru caracterul antisemit al politicii lor intenre **-nu poate să sacrifice ,din cauza politicii jidovedești din România , bunele raporturi ce se prepară cu România** >

/Democrațiile occidentale ,trianoniste ,în apărarea evreilor

" Magyarsag" Budapesta / 18 ian.'38

[**organ habzburgist,iredentist, interzis în România**]

Este stupeifiant de gestul Angliei și Franței de a interveni în favoarea minoritarilor din România .

<**Deși ungurii , în cei 20 de ani, au trăit sub un continuu război de exterminare , nimeni nu le-a luat apărarea .>** Evreimea n-a fost așa de persecutată .

< Israel Struhl putea să-și vândă liniștit și mai departe alcoolul său, a putut decima pădurile, pe evrei nu i-a pândit confiscarea bunurilor >

[**Atenție LD !**]

< Numai maghiarii au suferit ca pe vremea lui Horea , Cloșca , Avram Iancu >

Acum guvernul Goga se atinge de evrei [....] retrage brevetele de cârciumărit a evreilor .

[**Atenție LD !**]

<Imediat ,semnatarea Trianonului au sărit .>

< Minoritatea germană din România are un mare protector : Reichul german .

Minoritatea cârciumărească are de asemenea un mare protector : **Antanta din Apus .**

Cine însă este protectorul maghiarilor ? >

/Evreii credincioși intereselor maghiare

" Pester Lloyd " , Budapesta / 18 ian.'38

[**Ziar de stânga , democrat , filosemit**]

Atitudinea antisemită a guvernului Goga nu poate fi liniștitoare pentru maghiarii din România.

În Transilvania mulți evrei și-au menținut naționalitatea lor maghiară și au rămas luptători credincioși ai intereselor maghiare .

De asemenea , marea masă a evreilor sioniști , care s-a despărțit de corpul maghiarismului , mai este și astăzi maghiară după limbă și cultură .

Se afirmă că Goga vrea să limiteze doar drepturile evreilor imigrați după război .

Dar presiunile lui ACCuza sunt mari , așa că nu se știe !

/Revizuirea cetățeniei în Franța , Ungaria ș.a

"Timpul" / 24 ian.'38

Guvernul francez , luând pildă de la guvernul român [**LD chiar așa ?!**] **revizuește cetățeniile .**

Noul ministru Chautemps a creat , pe lângă președinția Consiliului de miniștri , un serviciu al imigrației (cu rang de subsecretariat de stat) condus de Philippe Serre .

Ziarul " Le Temps " (21 ian.) anunță că în **Ungaria nord -orientală** , s-a inițiat **controlul cetățeniilor** la 4.000 persoane convocate)

/PNȚ: legea revizuirii , dreaptă , clară , ptr toți străinii !

"Dreptatea "[PNȚ] / 27 ian / '38

Nimeni nu poate fi contra revizuirii cetățeniei , nu poate fi pentru acordarea cetățeniei automate tuturor celor ce au venit după 1918 și au obținut cetățenia prin fraudă.

Legea trebuie să fie dreaptă , clară , logică și să privească pe toți străinii .

Problema este gravă dar poate fi compromisă printr-o lege proastă .

Legea actuală **este neclară și cu termene prea urgente pentru dovezi** .

/PSD:, Motiune :persecutarea și șicanarea unei populații

"Lumea Nouă "[PSDR] / 30 ian.'38

Ședința Comit.Executiv PSD , **Motiune** : **revizuirea cetățeniei** , 23 -24 ian.'38

L.Straton [**C.Titel -Petrescu**] - punct de vedere **Doc.integral : fișier PSD III**

PSD " nu înțelege și nu poate admite **persecutarea și șicanarea unei populațiuni**

întregi , muncitoare și credincioase țării , **numai pentru a distra atenția maselor** de la adevăratele lor interese . [-----]

Populația evreească [-----] **nu poate fi șicanată și descetățenită în masă , sub masca revizuirii câtorva zeci de mii de inși introduși prin fraudă în cetățenie**,cu ajutorul funcționarilor publici necinstiți ! "

L.Straton / [C Titel -Petrescu] / 30 ian.'38

PSD și-a exprimat **acordul cu revizuirea cetățeniilor frauduloase** .

Dar Decretul lui Goga **lovește în drepturi câștigate.**

Nu se cere revizuire decât numai pentru evrei . De ce ? [-----]

Se va spune că luăm apărarea evreilor . Nu. Noi suntem apărătorii tuturor nedreptățiiilor .

Cui ar folosi dacă masei evreești i s-ar lua cetățenia ?

Unde să plece din moment ce nici o țară nu vrea să-i primească ?

Astăzi nu se poate imagina, de fapt , o emigrare compactă lată de ce credem că **toată campania pe chestia cetățeniei este lipsită de temeii "**

↳Inițiative evreești

/Grupul Josep Wilman:teritoriu ptr colonizare!

"*Timpul*" , 29 ian.'38

Un grup de evrei din România , denumit " Josep Wilman " ,a trimis biroului Societății Națiunilor și lui Istrate Micescu **o cerere** în care au solicitat **un teritoriu pe care evreii să-și poată reface un cămin propriu ,încetând să mai fie o povară pentru popoare .**

Grupul a înaintat și lui O.Goga o cerere în același sens , **în care solicită autorizație pentru constituirea unei Asociații care să lupte pentru respectivul scop .**

Cererile sunt semnate de av.Albertal, Finkelstein, Iancu ș.a.

Guvernul român a permis sprijin .

/Plângeri evreești

(Arh.M.A.E , fond Conferința Păcii, Problema evreească , p. 85)

Direcția juridică a Comisariatului Minorităților / ian.'38

Statul român este astăzi **obiectul următoarelor plângeri evreești :**

1.Plângerile Comit.Execut .al **Congresului Evreesc Mondial** * - 13 ian, 12 febr.'38

2.Plângerea **Alianței Israelite Universale** și a **Societăților Evreești din Franța** - 13 ian.'38

3. Plângerea lui **Joint Foreign Committee of the Boord of**

Deputies of Britisch Jews and Anglo -Jewish Associattion - 14 ian.'38

4.Plângerea **Comitetutului ptr. apărarea drepturilor Israeliților din Europa centrală și orientală** ,23 ian.'38

5.Plângerea **dr. R.Goldman**

6.Plângerea **dr.Filderman**

7.Plângerea **avocaților evrei** din jud. Covurlui

Se explică de ce **petiționarii exagerează, n-au dreptate totdeauna, nu cunosc realitățile , se contzrazic** .Se explică legislația și procedurile privind **revizuirea cetățeniei**

Congresul Mondial Evreesc a făcut **un demers pe lângă Istrate Micescu** pentru ca măsurile excepționale împotriva evreilor din România **să fie amânate până după discutarea lor la Geneva . Micescu a promis că va interveni pentru o moderare la București .**

(Cf. "Universul " / 30 ian.'38)

////////////////////////////////////

/Micescu la Consiliul Ligii Națiunilor - sesiunea 100 .

"Universul " / 30 ian.'38

Chestia minorității evreești din România a format obiectul unor numeroase întrevederi

ale lui **Micescu cu Eden, Delbos, Jordan** (noua Zeelandă) și secretariatul general al Ligii .

Istrate Micescu a făcut cea mai ortodoxă profesiune de credință față de ideile și principiile Ligii Națiunilor.

61.)25 ian.'38.Armand Călinescu-MSRegele,25 -31 ian.'38

[LD :am mai spus,va fi foarte greu să stabilesc cu exactitate autorii inițiativelor ,paternitatea ideilor ,răspunderea actelor .Dar însemnările lui Călinescu îmi dau posibilitatea stabilirii unui " calendar" al acțiunilor lui Carol II .

Toate acestea el zice că le-a discutat cu Regele . Toate acestea s-au aplicat .

Chiar cu laconice cuvinte ,dezvăluie ,punct cu punct ,scenariul pus la cale **contra adversarilor lui Carol** de către unul din **co-autorii loviturii de stat** .

Premierul Goga nu știa ce i se pregătește !]

Doc.integral : **fișier Monarhie VI**

Armd.Călinescu- MSR Carol II,25 ian.'38

I.Plan electoral

"1.Dispariții mistice .Semnele .Detalii.Torpilarea proiectului

[**ideea cu punctele a fost a lui,conta pe o nereușită !**]

"2.Dispersarea adversarului , înmulțirea secțiilor de votare

[**viza distrugerea fief-urilor !**] .

"3.Demonstrații de forțe.Jandarmerie , concentrare , înzestrare

[**Demonstrație de forță și intimidare**]]

"4.Corectare pe linii mari :

a)**Eliminarea evreilor**

[**Hotărârea de a tempera excesele antisemite**]

b)**Frânarea comuniștilor .**

Arad 29.500 Timiș.... 20.700 Hunedoara 15 .000

Prahova 18.000 Bihor12.000 Total = 98 .000 (20 %)

[**Inexistența sau minimalizarea pericolului comunist este o legendă ! Atenție la cele 4 județe ardelenne "roșii"** pe care eu însămi le-am constatat în 1931,în alegerile din guvernarea Iorga]

c) **Garda de Fier .Corpul Moța și Marin . Emoție în țară . Reacțiune necesară .**

[**Motivație (argument) pentru hărțuirea la care au fost supuși legionarii**]

Armd.Călinescu -MSR / 25 ian.'38

II.Alegerile .

[**Repararea greșelilor din alegerile din decembrie '37;aiureala grafică cu semnele ; scontarea pe un electorat semi-analfabet;instabilitatea contracarată cu zvonuri**]

"1. Trebuie pus accentul pe baza morală .

2.Trebuiau trase toate consecințele

3.Alegerile - problemă tehnică . Vechile sisteme de presiuni și falsificări nu mai sunt eficiente .

a) **Schimbarea semnelor**

b) **Înmulțirea secțiilor = comoditate pentru alegători**

c) **Sondaj prealabil și antrenament cu semnele : alegeri județene ; apoi comunale rurale**

[---] **Un singur vrăjmaș : instabilitatea . Un singur mijloc : zvonurile "**

Armd.Călinescu- MSR / 25 ian.'38

III.Afirmarea autorității .

[LD:Măsurile vizau inclusiv PNC(partid de guvernământ) și guvernul din care făcea parte, pentru a potoli acțiunea lăncierilor și a măsurilor antisemite penibile (tăierea rituală la haham și închiderea prăvăliilor)]

"Am riscat cariera ,risc și viața .O fac pentru rege și țară Nu pentru a lăsa să se creeze o armată de partid de care nu sunt sigur mâine !Desființarea lăncierilor

Altfel nu avem bază morală .Să înceteze incidentele .

O circulară .Ar avea efect asupra populației pentru calmare .Am ezitat din motive de a menaja susceptibilitățile .Svastica pe prefecturi !

Ridicarea măsurilor : tăierea rituală și închiderea prăvăliilor.

IV.Declinul partidelor

[Acesta va fi leit -motivul tuturor explicațiilor și argumentelor ce se vor da ulterior !]

"[...]c.) Toate partidele **au pierdut dinamismul lor. Nu mai pot fi factori de stăpânire a situațiilor**, cu atât mai puțin de redresare a țării. Sânt adevărate asociații de speculare a beneficiilor puterii. **Iar puterea, în ultimă analiză, o acordă suveranul.**

Căci nici un partid nu o poate cuceri altfel.

Singura forță populară și dinamică este Garda de Fier. Dar aceasta are un caracter revoluționar. Triumful ei ar fi o catastrofă pentru stat."

V. Soluția : schimbarea constituției !

[LD : Să fi devenit , în acea clipă , **Armand Călinescu , sfetnicul nr.1?**

Aceasta o știa doar Carol II . Pentru că nu apar în această scenă : Iorga , Argetoianu ,

Tătăreanu , Gavrilă Marinescu , d-na Lupescu ș.a. fiecare cu sfatul și rolul său.

După ce Carol făcuse totul pentru **a provoca criza regimului constituțional existent ;**

după ce, prin toate mijloacele, încurajase dizidențele , **provocând crize în toate partidele**

după ce , Armand Călinescu , urmându-l pe Gh .Tătăreanu , devenise obedient ;

după ce, procedaseră discreționar în deslegarea **crizelor de succesiune la guvernare ;**

după ce, cacialma privind noi alegeri parlamentare se transformase în **degringoladă ;**

sosise clipa actului final : **schimbarea regimului , printr-un act de autoritate regală .**

[LD: Atenție la soluția deliberată inițial: **constituție nouă, păstrarea drepturilor individuale și a regimului parlamentar - hibrid democratic-autoritarist .**]

"II. **Anarhia elecțională** [-----] a) b.) c.)

III. **Țara e bolnavă.**

IV. **Rolul de arbitru al suveranului**

"V. **Soluția Schimbarea constituției. Dacă se păstrează drepturile individuale și regimul parlamentar , nu va protesta nimeni. Aceasta este esența constituției. Aceasta era bună, dar reglementarea și uzajul ei defectuos .**

-Modificări .

1. Guvern restrâns cu competență generală și de control. **Sistem german antebelic.**

Depinde numai de suveran, nu de parlament [.....]

[LD: reala și adevărata putere în mâna suveranului ; dispare controlul parlamentar (implicit al partidelor) asupra guvernului]

2. Prefecturi mari , cu mijloace și competență largă . Decongestionarea. Consilii locale alese **Primari numiți .**

[LD: dispare rolul partidelor și al electoratului în puterea locală]

3. Parlament restrâns . 250 membri . Scrutin uninominal . Individualizând candidatul , schimbăm caracterul luptei . **Senat corporatist și numit** .

[LD: Partidele scoase total din joc (dispar listele de partid) . Senatorii de drept (cei aleși de instituții, cei aleși de electorat dispar). Totul la discreția regelui !]

VI. Metoda : vacanța partidelor !

[LD: termenul echivoc- "**vacanță**" nu "desființare"-, promisiunea vagă a unor regroupări pe baze noi , urma să hrănească **iluzia unei normalizări viitoare și să risipească temerea de o dictatură personală**. Dispersarea partidelor existente motiva intenția de a lovi partidele existente (pentru a înlesni regroupări viitoare) denotând viclenia, ipocrizia, dorința de răzbunare a celor doi, deveniți țintă de predilecție în criticile de partid . Aceste considerente nu sunt deducții speculative .

Dacă n-ar fi scrise negru pe alb, dacă nu s-ar fi aplicat , apoi, aidoma, ai avea impresia că asیști la o simplă șuetă a unor jucători , într-o cafenea politică.

Nu-i vorba, că exemple de unde să se inspire erau deja în Europa...]

"**Punerea în vacanță a partidelor** . E o atmosferă propice pentru a înlesni viitoare regroupări , pe baze noi Prin dispersarea forțelor politice **singurul element care răsară și se impune e Coroana**. Când partidele au încercat să întunece Coroana, cea mai bună replică e aceasta .

Reacțiunea nu ar fi dacă nu s-ar întrevăde imediat o normalizare în viitor și dacă s-ar da impresia unei dictaturi personale"

⌘ Lovitură de Palat

[LD: Un regim **făcut de rege**, într-un moment când **partidele erau incapabile și forțele revoluționare primejdioase**

Scenariul discutat de Călinescu cu Carol II a mai suferit unele modificări. Ele nu au schimbat cu nimic fondul și etapele fixate. De aceea consider foarte importantă această mărturie.]

De aceea, imediat. Ocrotirea [otcroierea] unei noi constituții. Bine schițată, în taină. Pusă la punct

Apoi, un guvern sub o personalitate de prestigiu

Plebiscitarea Constituției și alegeri pe baze noi, repede

S-ar crea o nouă atmosferă, de reală înnoire, pe care ar face-o regele, în momentul când partidele ajunseseră incapabile și forțele revoluționare primejdioase "

Armand Călinescu / 25-31 ian.'38

62.) Goga :cartel electoral cu minoritatea germană ,3 febr.'38

(A.I.C , fond Casa Regală, dosar 99 / 1938 , f. 72)

[LD : din păcate , fișă rățăcită, dar cum alegerile nu au mai avut loc ...]

/Tratative cu minoritatea germană și maghiară

63)O.Goga ,discurs, 6 febr.'38

(" Universul ", 7 febr.'38)

⌘ O lună de guvernare

Guvernarea național -creștină este **manifestarea organică a instinctului de conservare** națională. **România românilor**: sentimentul public tinde spre naționalism

Am venit să săvârșim operația hirurgică **pentru bubele din România : problema evreească**. O nouă pagină adăugată la capitalul demnității naționale .

O.Goga / 6 febr.'38

64.)febr.'38.Măsuri contra G.de F , febr '38

Cf. CZCodreanu, Circulări și Manifeste, 1927-1938, Colecția "Europa", Ion Mării, München, 1981

/Circulara 131 ,4 febr.'38.

[Telegrama cifrată -Jandarmi, Bengliu]

[LD : **supraveghere și carantină politică pentru legionari , comuniști, sectanți** Măsura venea dinspre Ministerul de Interne, de la Armand Călinescu Lăncierii aduceau aportul lor .

Paratrăsnetul acestor măsuri :Goga, guvernul !]

Unitățile de jandarmi au primit următoarea **telegramă cifrată** :

< **No. 5861**. Luați măsuri de **supraveghere și carantină morală** asupra oamenilor de trupă și-n special **concentrațiilor dubioși ori bănuți ca gardiști, comuniști ori sectanți** .

Supravegheați și atitudinea ofițerilor . General Bengliu . >

Codreanu:"Bine frate naționalist , pe de o parte îmi faci teoria frăției și unirii , iar pe de alta , dai telegrame cifrate ca să mă supravgezeze ca pe un periculos dușmn al statului ?

Mă așteptam să fie supravegheați toți delapidatorii banului public, îmbogățiții prin fraudă, toți jidanii din armată. Tot pe mine mă supraveghezi ? Ce ironie! " (p.251-252)

/Circulara 129 ,7 febr.'38

[Guvernul Goga -Cuza:măsuri represive]

(p. 248)

CZCodreanu : "În urma știrilor triste primite din județe - în ultimele două zile - mă văd silit să convoc **Senatul Legionar** al Capitalei , pentru ziua de marți, 8 febr, ora 9 seara .

Aproape în toate județele , **Guvernul** - prezidat de domnii ACCuza și Octavian Goga - a înțeles **să ia măsuri fără motiv legal sau moral împotriva Mișcării Legionare .**

" **Șefi de județe, candidați, oameni** - păstrându-e în cea mai deplină legalitate și bună cuviință - au fost oprți de a-și ține întrunirile , prin bariere de jandarmi ,au fost sechestrați , au fost arestați , au fost bătuti. (p. 248)

/Circulara 130, 3 febr.

[Legionarii atăcați de cuziști și jandarmi]

CZCodreanu ."De pretutindeni soseau vești grave. **Legionarii erau atăcați de grupe de cuziști ,la adăpostul jandarmilor. Legionarii aveau ordin să nu răspundă loviturilor.**

Pe 2 febr., în jud.Neamț, candidatul Radu Budișteanu ,în drum spre Tupilați, a fost atăcat de un **grup de peste 100 cuziști** , îmbrăcați în uniforme albastre de lăncieri , **urmați de 2 camioane de jandarmi**. Avocatul Radu Budișteanu a fost insultat și lovit .Însoțitorii săi, prof.Andrei (liceul P.Neamț) și tânărul Vlad , au fost loviți cu cuțitele , se află la spitalul Răsboieni , în stare gravă. CZC trimite tuturor răniților , eroi care cad sub lovituri și nu răspund, salutul și admirația sa.
(p. 250-251)

/Circulara 132,4 febr.

[Muncitori și ingineri legionari , concediați]

Noi jertfe pentru biruința legionară :

/9 muncitori de la CFR -Givița - locomotive , **concediați** (lista) ;

/13 muncitori , trimși la **Comisia de disciplină** (lista) ;

/ 3 ingineri **mutați de la Simeria , în alte localități** (lista)

" Primiți cu bucurie jertfa care vi se cere "(p. 252-253)

/Circulara 134 ,4 febr.

[Bănică Dobre ș.a atăcați de jandarmi]

CZCodreanu : "Vineri dimineața, 4 febr., ora 11 , **un nou și grav atac al jandarmilor ,din ordinul guvernului și al prefectului de Argeș , Pirică Emanoil .**

Comandantul legionar Bănică Dobre (erou rănit pe frontul spaniol) însoțit de alți 4 legionari, care mergeau la o întrunire la Vâlcele, a fost **atăcat de 22 de jandarmi** în mijlocul pădurii Culmea Dobrina (sat Perișani) .**Legionarii au fost insultați, loviți și târați la postul din sat.**

"[...]îndemn legionarii la liniște " (p. 255-256)

/Circulara 135,5 febr.

[Lagăre de internare ptr agitatori]

CZCodreanu : "Aduc la cunoștința legionarilor și a întregii opinii publice următorul **Ordin transmis inspectoratelor de jandarmi :**

< **Se înființează în raza fiecărui inspectorat , un lagăr de internare ,pentru toate persoanele care fac propagandă în alte județe chiar dacă sunt candidați, pentru cei găsiști fără acte , pentru foștii comuniști.**

Se exceptează dl Corneliu Z.Codreanu, bătrânul prof.Codreanu,dl Clime, și alte personalități marcante cunoscute ale Partidului " Totul pentru Țară."

Arestații vor fi transportați cu trenurile de noapte sau pe drumuri ocolind satele ,tot noaptea. [---]

Acești procedeu se va aplica pentru toate partidele politice . >

CZCodreanu : " Întreb dacă este adevărat ? Întreb pentru că nu-mi vine să cred. [-----]
Întreb guvernul naționalist al țării , care, în față, îmi face teoria frăției și unirii, iar pe la spate , **dă aceste ordine secrete** , este acesta un act de omenie , de cavalerism, de onoare ?
Bine frate naționalist , tu faci lagăre pentru Români ? Faci lagăre pentru naționaliști ?
[-----] Vrei tu ca la sfârșitul guvernării tale să ieșim noi nimiciți, **iar hoardele jidănești , pe care ai pretins că ai venit să le nimicești, să iasă neatinse ?** [--](p. 255-256)
Măsuri contra G de F / febr.'38

65.)Telefoane interceptate , 3-9 febr.'38

PNȚ-PNL alegeri și culise pentru succesiune

(AIC , fond Casa Regală , Carol II , dosar 33 / 1938 , f. 890... 957 ș.a, ș.a.)
(AISISP , fond V , dosar 224, 226 , [arhiva Siguranței] , Corpul detectivilor)
(BCS , fond St. Georges , pachet CCII , dosar 2 / 1938)
[LD : Sunt ultimele zile dinainte de lovitura de stat . Viața politică a României este paralelă și retrasă în culise .Zvonurile sporesc și sunt în mare circulație .Încă se fac și se desfac acorduri electorale.La întruniri , se încrușișează săgețile unor mesaje agresive .
" Gărzi " de toate culorile zădărnicesc depunerile de candidaturi ale adversarilor.
Jandarmi și polițiști se amestecă să facă ordine :ciocnirile , bătăile , arestările sunt la ordinea zilei .**Maniu și Brătianu , par gata să se apropie .Titulescu să pregătește să intre în joc. Codreanu încă mai speră să cucerească alegerile, deci puterea .**
Goga - primul ministru ! -crede că trebuie să guverneze , să facă alegeri , să facă față situației
Regele este foarte ocupat : la Palat , probabil este un dute -vino necontentit
Mai citește oare și rapoartele Siguranței și interceptările telefonice ? Nu știu.
Eu trebuie să reconstitui câteva zile de istorie românească din ele !
(Dat din ele în cartea " România în vâltoarea...)
]
/Maniu - Dinu Brătianu : întâlniri, eventual alianță , denunță Garda de Fier /
/N.Titulescu : diplomație și lansarea în alegeri /
/Titulescu - Goga - Gigurtu : discuții lămuritoare/

/Maffie (Bucur.) - Paris (presă) / 7 febr.'38

[Brătianu, Maniu , declarații despre G de F]

(AIC , fond Casa Regală , Carol II , dosar 33 /'38, f. 1003-1004
C.Brătianu (Șeful PNL) și **Iuliu Maniu** (șeful PNȚ) , au făcut declarații cu scopul de a lămuri opinia publică asupra **pericolelor pe care Garda de Fier le reprezintă pentru țară** .
În interviul acordat " Viitorului" ,**C.Brătianu a reamintit** principalele acte de terorism imputate Gărzii de Fier ,și caracterul demagogic al propagandei sale .
Toți foștii comuniști se află în această organizație , care se forțează să convingă masele că vor face mari relzări dacă vor veni la putere .**Brătianu face apoi procesul politicii externe preconizate de Garda de Fier - alianța cu Germania și Italia - și arată că un succes al acesteia ar însemna pierderea independenței României .**
Iuliu Maniu , în discursul ținut în fața tineretului țărănesc , a insistat asupra **caracterului teribil al viitoarelor alegeri** , asupra luptei ideologice care stă la baza confruntării :o ideologie totalitară - **însemnă sclavia** în alegerile trecute PNȚ a făcut **acord cu Garda de Fier pentru a răsturna guvernul PNL .Acordul cu Garda de Fier a căzut.**
PNȚ condamnă politica germanofilă a Gărzii de Fier .

/Horodișteanu (București,Sediul legionar) - United Press (Viena)

convorbire interceptată ,2 febr.'38
(LD : Arh. ISISP, Fond V, dosar 224, Am dat din ele în cartea " România în vâltoarea ...")
-Viena : Acolo este Garda de Fier ?

-Buc. : da .
 -V : Pot vorbi cu Codreanu ?
 -B : La telefon, nu .
 -V : Am aflat din America că ați convocat Senatul legionar .Partizanii dvs sunt împidicați , în țară , să activeze ?
 -B : **Da, dar nu este nici un pericol**
 -V : Ce atitudine veți avea față de Titulescu ? Va lua și el parte la alegeri ?
 -B : **Se poate. El este membru PNT**
 -V : Dar nu împreună cu dvs ?
 -B : **Nu, nu !**
 -V : Acum o lună ziarele spuneau că **Garda de Fier a instituit un premiu pe capul lui Titulescu** .
 -B : **Asta nu-i adevărat .**
 -V : Și că Titulescu a cerut să-i garantezi siguranța .
 -B : **Nici n-a cerut și nici n-a fost nevoie .**
 -V : Veți colabora cu guvernul ?
 -B : [răsând] **Asta numai Căpitanul o știe**
 -V : Și nu pot vorbi cu el ?
 -B : **La telefon, nu . Nici nu-i în Buciuirești**

/Savel Rădulescu (Bucur.) - N.Titulescu (St.Moritz) / 3 febr.'38

(AIC , fond Casa Regală , Carol II , dosar 33 /'38)
 - Bucur. : Aici Săvel. V-am chemat la telefon să vă pun la curent cu situația de aici .
 În ziarul " **Țara Noastră**" a apărut un articol unde se spune că **Istrate Micescu , la Geneva , a avut de luptat cu doi dușmani : Garda de Fier și St.Moritz** , amintind de declarația dvs dată de " **Paris Soir**" în problema evrească .
 -Tit. **Nu-i adevărat . Tot ce am făcut am făcut cu știrea francezilor .**
 - Bucur.:Al doilea dușman ,ar fi acela care vrea să se unească cu foștii dușmani
 - Tit.: **Acesta este Zelea , el a făcut declarații presei germane .**
 - Bucur.: Noi am cere explicații guvernului Goga pentru acest articol ,să dovedească acuzațiile aduse lui Titulescu .Ce răspuns să le mai dăm ?
 - Tit.: **N-am ce să le răspund. Nu vreau să mă cobor .**
 - Bucur.: Vă așteptăm să veniți cu bine .

/N.Titulescu / St.Moritz) - Gigurtu , apoi Goga (Soc." Mica" , București) ,4 febr.'38

-Gigurtu : Bonjour Nicolae ,
 -Titulescu : **Se poate să procedați așa cu mine ?**
 -Gig.:Și tu n-ai făcut nimic ?
 -Tit.: **Ți jur că n-am făcut nimic ca să fiu acuzat de crimă de stat !** Asta-i nepermis !
 -Gig.: Vorbește cu autorul, dl Goga ...
 -Goga :Bunăziua , Nicolae
 -Titulescu : **Bine, Goga, se poate să mă acuzați pe mine că eu sunt primul inamic al țării și pe urmă Garda de Fier ?!**
 -Goga :Am și eu defectele mele, destul de multe !
 -Tit.: **Bine, dar se poate să spui că primul dușman este St.Moritz și pe urmă Garda de Fier ?**
Mi se poate spune asta, care am fost 20 de ani ministru ?
 -Goga :Asta a fost o glumă , în vederea că vii în țară .
 -Tit : **Așa glumă ...**
 -Goga :Când vii în țară ? Când vii , vino cu ramura de măslin că și eu te aștept cu ramură de măslin . Ce a fost în ziare , a fost o glumă .
 -Tit.: **Glumă, glumă ,dar așa glumă !**

/București -Turnu Severin [doi legionari] / 7 febr.'38

(AIC , fond Casa Regală , Carol II , dosar 33 /'38, f. 1003-1004)

-B.: Dragă Cornel , am să-ți dau vești contra Gărzii de Fier .Cred că ne așteaptă surpriza
Maniu -Brătianu

-T.S. : Ar fi frumos ...

-B.: Am auzit că azi Maniu a mâncat cu Brătianu .Maniu dă concursul liberalilor ,ca Garda să nu vie la putere .

/București -Turnu Severin [doi legionari] / 7 febr.'38

(AIC , fond Casa Regală , Carol II , dosar 33 /'38, f. 1003-1004)

-B.: Dragă Cornel , am să-ți dau vești contra Gărzii de Fier .Cred că ne așteaptă surpriza
Maniu -Brătianu

-T.S. : Ar fi frumos ...

-B.: Am auzit că azi Maniu a mâncat cu Brătianu .Maniu dă concursul liberalilor ,ca Garda să nu vie la putere .

-Gheorghe Tătărăscu :

/Alegerile nu se amână !

/Continuă campania electorală!

[LD : O zi înainte de lovitură . Mă întreb doar atât : oare Tătărăscu nu era la curent cu ce se pregătea la Palat ? Nu cred. Și dacă da, ce fel de om a fost ?!]

Vă punem în gardă împotriva zvonurilor de amânare a alegerilor ,care nu au nici un temel , ci sunt numai derutante .Continuăm acțiunea electorală .

PNL , PNȚ / 1-9 febr.'38

66.)CZCodreanu :continuă prigoana , 6 febr.'38

Cercul și Manifeste , 1927-1938 ,Colecția "Europa" ,
Ion Mării Munchen, Ediția a 5-a, 1981 (p. 257 -258)

/Circulara 137 Duminică, 6 febr.

[Legionari împușcați]

O echipă de legionari cu autocamionetă se îndrepta spre satul Măriuța -Drăgoiești. La intrarea în Afumați ,drumul a fost barat de **o masă de cuziști în cămăși albastre , cu revolvere în mână. Legionarii n-au oprit . În satul Măineasa, au fost opriți și legitimați. Legionarii au plecat mai departe. Șeful de post, Balint, și cei doi jandarmi, au tras în plin, în mașină. Legionarul Mija Dumitru a fost împușcat în cap și a murit .Mașina s-a întors în Capitală , aducând la sediu pe cel mort ... în sala cea mare unde invităm pe d-nii Octavin Goga , Armand Călinescu, g-ral Bengliu și g-ral Gabriel Marinescu , să- viziteze . [-----]**

/Circulara 138,139

[Al doilea legionar împușcat]

În com.Maia (Ilfov) **au fost răniți de către plut. Coman Paraschiv , legionarul Popescu T.Florian (student Acad .Agronomică) și Grozea Constantin (șeful cuibului " Ion Moța")** (p. 259)

Studentul Popescu Florian și-a dat duhul.Rănit în com Fierbinți, împușcat grav la picior adus la spital Colentina

" LEGIONARI , STUDENȚI DIN TOATĂ ȚARA , este al doilea mort nevinovat al acestei

dumineci. [-----](p. 259)

/Circulara 141, 6 febr.

[Represiuni la Oradea]

Aduce la cunoștință legionarilor următorul Raport , asupra întâmplărilor de la Oradea :
Locot.col C.Luca (cavaler al Ordinului " Mihai Viteazul"):

" Astăzi, 6 febr. 1938, cu **520 legionari** , ne-am întrunit în curtea șefului de cuib Paul Gavril din com.Lăzăreni , plasa Ceica, jud.Bihor ,**sub comanda directă a ajut.de Comandant**

Crețiu Ioan.

Deschiseseșed și cântasem trei cântece ,când apare șeful secției Ceica, plutonier Degeratu, împreună cu 6 jandarmi și primarul Tenț Vasile .Ne-a cerut autorizația Prefecturii .

Am răspuns că deschisă fiind campania electorală , știu că nu ne este necesară și ne găsim legal adunați în loc închis.

Încercând armele, ne-au somat să ne împrăștiem. Le-am răspuns că nu ni-e teamă și le-am oferit chiar pieptul meu Începuseș să cântăm "Cu fruntea sus " ...

Plutonierul s-a îndreptat cu revolverul în mână , spre aripa dreaptă ,trăgând în capul camaradului legionar Lăzureanu , învățător în com. Forosig.Ceilalți jandarmi au tras o salvă , repezindu-se cu baionetele în rândurile noastre ,lovind și împungând în strigăte de " Ura " și insulte. [-----] (p. 261- 262)

/Circulara 140, 7 febr.

[Făgăraș: legionari arestați și schingiuiți]

În jud.Făgăraș, șeful de județ comunică : **200 legionari arestați și schingiuiți**

La Șinca Veche , **45 de legionari bătuți crunt , la sânge .**

"Domnule Goga , sunt fiii Ardealului. Copiii nației românești, frați de un sânge și de o mamă ca d-ta. D-ta ai venit să rezolvi problema jidovească ?!"[-----] (p. 260- 261)

Represiune contra legionarilor ,6-7 febr.'38

67.)Telefoane interceptate,5-8 febr.'38

-Gh.Clime (Bucur.) - Dobrescu, Constantinescu , Nicolau (Focșani)

(AIC, fond Casa Regală , Carol II, dosar 33 / 1938 , f. 1052 -)

-Focșani :Am avut , aici, la Mărășești , o întrunire mare , tot așa ,cu jandarmi , bătaie, puști .La fel și acum.

/Murgu (Bucur.,sediul Gărzii) -Alba Iulia

(AIC, fond Casa Regală , Carol II, dosar 33 / 1938 , f. 1052 -)

- Bucur.: Cum se poartă autoritățile ?

- Alba Iulia : **Legionarii muncitori au fost bătuți la tălpi și prigoana este mare .**

- Bucur. :Cine bat ? Jandarmii sau cuziștii ?

- Alba Iulia :**Jandarmii**

-Bucur :**Diseară avem Senatul .**

/ Radu Budișteanu (Bucur.) - Herghelegiu (Roșna)

-Bucur. : Știi ce s-a întâmplat ieri ? **Astă seară avem Senatul care va decide .**

-Hergelegiu (Roșna) : D-le comandant , **mă găsesc aici înconjurat de o ceată de inamici . Am depus candidatura [.....] Trăiască Legiunea și Comandantul !"**

68.)CZCodreanu ,Hotărârea Senatului :retragerea din alegeri ,8 febr.'38

Circulări și Manifeste , 1927-1938 , Colecția "Europa" , Ion Mării Munchen, Ediția a 5-a, 1981

▀Hotărârea Senatului legionar al Capitalei

"În urma ședinței Senatului legionar al Capitalei , comunic legionarilor din toată țara , prietenilor și dușmanilor noștri, următoarele :

Nu poate nimeni să omoare atâția dintre noi ,câți suntem în stare să murim pentru credința noastră.Dar nu această dovadă trebuie să dea Mișcarea Legionară astăzi :a dat-o ieri , va da-o mâine. Ea trebuie să facă astăzi dovada ÎNTELEPCIUNII și dovada ORDINII .[-----]

ACUM :

Mișcarea Legionară , cu inima însângărată și îndoliată , **nu răspunde provocărilor nelegiuite** , la care a fost supusă. După cum **nu răspunde nici atacurilor date**,în același timp cu guvernul , de către partidul liberal. Atacați cum vreți , loviți cât puteți.

Noi nu avem nimic de răspuns și nu vă fie teamă de nici o reacțiune.

Le faceți acestea pentru voturi ? Pentru 6 luni, un an sau doi de guvernare ?

Ei bine, rog pe toți dușmanii noștri , pe cei ce ne-au ucis camarazii , să afle că **MIȘCAREA LEGIONARĂ S-A RETRAS DIN PROPAGANDA ELECTORALĂ."**[-----]

Noi nu voim să împiedicăm guvernul la opera lui de guvernare .

Iată, noi ne dăm în lături.Calea vă este deschisă și liberă. Nimeni n-o să vă facă nici un rău .**Guvernați în pace .Să știți, însă, că nu vă uităm nici o dată** ,că mâna noastră zădarnic veți căuta-o , că ochii noștri vă vor privi așa cum trebuie.

Mișcarea legionară nu are de cerut nimic de la dvs .Nu are nimic de reclamat.

Puterile vrăjmașe din afara hotarelor sau din lăuntru, **care-și-nchipuie că legionarii le pot face jocul printr-un început de rășmeriță, le răspund că se înșală "** (p. 264- 266)

CZCodreanu / 8 febr.'38

69.)7-9 febr.'38.Armand Călinescu *Însemnări / atmosferă , culise , audiențe,*

[LD : Fără nici o îndoială ,**cei 4 oameni politici** care au pus la punct ,în forma finală,**lovitura de stat :Carol, Tătărescu, Călinescu ,Urdăreanu.**Numită chiar așa , de către Călinescu , hotărînd : **guvern, administrație locală, proclamație regală , stare de asediu , dizolvarea partidelor .**

Ce este de cometat ,la acest episod secret ,consumat în taina Casei Regale ?]

Armand Călinescu / 6- 9 febr.38

7 febr.Maniu și Brătianu:contra G de F !

[LD : alt moment cu semnificație paralelă. Fiecare cu " adevărul " său Al cui adevăr era mai ... patriotic, mai bun , mai legitim ? Care este doza de subiectivism ?

Putea trece Carol peste ostilitatea și acțiunea anti-carlistă a lui Maniu ?

Putea Tătărescu, țintă predilectă a național-țărăniștilor în ultimii 4 ani ,să dorească colaborarea cu ei ?Ce valoare mai însemna " **dizidența**" lui Călinescu ,în condițiile în care Maniu " **întoarcea foaia**" ?! Dar Vaida, Iorga, Argetoianu, Iunian , Goga ș a , ș.a ?

Urdăreanu îl informează că **Maniu a depus un *Memoriu* contra Gărzii** și că **Dinu Brătianu a cerut audiență la Rege în aceeași chestiune.**

"Înțeleg că deja se pregătește **altă formă de guvern**.Extraordinară mobilitate ! **Unde vor ajune pe această cale ? "**[-----]

Armand Călinescu / 7 febr.38

☒7 febr.Audiența la Rex : guvern de autoritate militară fără partide

[LD : iarși :adevăruri relative,subiective.**Percepția lui Călinescu.**

Regele sondează diverse variante; pare că mai vrea să folosească partidele

.Nu pare hotărît la dictatură personală și militară .Grea meseria de rege !

Călinescu îl avertizează, îi sugerează, îi propune .]

Regele: îl întreabă dacă e bine să se facă alegeri ? Ce vor face dacă Curtea de Casație anulează decretul ? [**cel cu dizolvarea parlamentului și modificarea legii electorale**]

Răspunde : "dacă guvernul Majestății Sale **ar cădea de la putere trântit de Casație**, după ce **alt guvern a căzut trântit de popor** [gov.Tătărescu , dec.'37] **lovitura ar merge mai sus**

Regele îi vorbește de schimbarea constituției ,de un posibil guvern girat de "omeni de suprafață " (ca miniștri) ,și cu oameni tineri care să lucreze efectiv .

[**din nou formula lorga ,gub "de tehnicieni " , ca în 1931**]

Răspunde: "**pe planul actual și al partidelor compromise ,nu se va putea împiedica Garda de Fier .Dimpotrivă.Recomand o formulă în afară de partide .Constituție,administrație preluată de militari și apoi referendum "** [**un fel de dictatură regală militară**]

Îl întreabă pe rege dacă are formula , și acesta îi spune că nu ar fi posibilă înainte de 10 zile.

Armand Călinescu / 7 febr.38

...7 febr.Urdăreanu (Rex)lui Călinescu: viitorul guvern .

Văd pe Urdăreanu care îmi spune că a discutat cu Goga ,**care i-a cerut să nu-i împlante cuțitul prin spate** și întreabă dacă să meargă la rege. I-a răspuns afirmativ.

...Discutând apoi cu mine, îmi spune planul :

Un guvern sub prezedinția patriarhului , cu toți foștii primi-miniștrii , fără portofolii.

Apoi : **Micescu -Externe, g-ral Antonescu -Armată , eu[Călinescu]-Interne**

- un moment a fost vorba să trec la Externe , dar regele a spus:**<mai aproape îmi e cămașa de piele , decât Geneva ! >**Apoi **Ghelmegeanu și Potârcă , Inculeț , Cancicov** etc .

S-ar face un **Consiliu de Coroană** , s-ar da o **proclamație** către țară și **s-ar pune în vacanță partidele .**

...9 febr.Regele ,Tătărescu,Călinescu,Urdăreanu:

☒Planul loviturii de stat

[LD : Fără nici un rezervă,fără îndoială ,**patrulaterul** care au pus la punct , în forma finală ,**lovitura de stat** .

Carol și Urdăreanu- **Regele și valetul;**Tătărescu și Călinescu , **generația "nouă "**,înlocuind (sau trădându-și fiecare) șefii de partid sub care se ridicaseră]

"Sunt chemat ,la ora 3,15 ,de Urdăreanu .Mă introduce la rege ,în locuința din dosul palatului , deși eram în vestiar .**Găsesc pe Rex cu Tătărescu .**

Acesta spune imediat :< Regret că nu am avut un om ca Armand Călinescu ca colaborator . Aș fi fost fericit .>

Rex spune : < Pe d-ta , d-le Tătărescu , mă bizui în comitetul de patronaj ,iar pe Călinescu mă bizui în guvern . >

Trecem în altă cameră și ne așezăm în jurul unei mese :

Rex în cap, Tătărescu la dreapta ,eu la stânga și lângă mine Urdăreanu .

Examinăm problema loviturii de stat :

-Guvern compus din Comitet de patronaj

(foști prim-miniștrii) ,**cu patriarhul președinte ,**

apoi : **titular eu, la Interne , Micescu, g-ral Antonescu, Victor Iamanadi ,Cancicov, Savu , Cămărășescu , Voicu Nițescu , Andrei Rădulescu, g-ral Florescu**

-Administrația luată de coloniei ,în județ .

☒Proclamația rex ,

/stare de asediu

/dizolvarea partidelor .

Dezbateri până la ora 6, 30 , **stabilind programul pentru ziua de 10** .
Armand Călinescu /1- 9 febr.'38

10 febr.Demisia lui Goga;Guvern Miron Cristea ,10 febr.'38

/Goga la Rex

10 februarie. Goga e chemat în audiență .

Rex îi spune că trebuie amânate alegerile . Goga își dă demisia .

/Convocarea "Comitetului de patronaj"

/Ședința noului guvern

Sunt convocați foștii prim-miniștrii -"Comitetul de patronaj" Nu știu care au fost prezenți.

Seara se constituie **guvernul nou,sub președinția Patriarhului** .

La 1 noaptea se ține la palat ,**Consiliul sub președinția regelui** .Se adoptă **Proclamația**, se numesc **ofițerii-prefecți** etc etc etc...

Armd.Călinescu / 10 febr.'38

***LD:Notă.Moartea lui Goga.**

După debarcare ,Goga se îmbolnăvește .Se stinge la **7 mai 1938**,la castelul de la Ciucea.

În epocă s-a vorbit despre îmbolnăvirea lui de "inimă rea" , față de modul cum a fost înlăturat de la guvern.Cam așa s-a întâmplat și cu Vintilă Brătianu în 1928 .

Dicționarele comuniste românești nu consemnează momentul .

70.)Armand Călinescu ,retro',(primministru),Cameră,28 iun.'39,retro'38

(DAD, MO nr. 7 , ședința din 28 iun.'39 , pag . 133- 138)

Doc.integral : **fișier PNT XVII**

Armd.Călinescu / 28 iun.'39

»Cauzele prăbușirii vechiului regim

[LD :da, la capitoul " diagnostic", sunt parțial de acord cu Armand Călinescu :"**regimul a fost abandonat de proprii reprezentanți** "Contează foarte mult aceste explicații , pe care el le dă în calitate-i de prim ministru ,la un an și jumătate după evenimente .Nu poate fi negată îngrijorarea lui autentică ,nu poate fi blamat procesul lui de conștiință , nu poate fi ignorată motivația sa patriotică.Dar ele sunt contrazise de destăinuirile din **Jurnal**.

Cât despre amnezii deliberate ,omisiuni intenționate ,retușări post-festum despre oameni și faptele lor ,evidențierea lor ar viza domeniul psihologiei politice.Nu o fac, deși am avut-o mereu în vedere .Dar calea aleasă ?Dar rolul și contribuția lui la acel act din febr.'38 ?Dar răspunderile ?]

"Dar ,d-lor deputați, cum am ajuns noi la această situațiune ? Ce anume a determinat-o ?

Și prin ce mijloace s-a edificat acest regim ? Să-mi dați voie să mă opresc un moment asupra acestei chestiuni și să vă arăt **cum am înțeles eu acest proces**.

" Mai întâi, d-lor deputați ,**vechiul regim nu a fost răsturnat.El a căzut singur**.(**vii aplauze prelungite**)**Vechiul regim nu a fost izgonit,el a fost abandonat de proprii lui reprezentanți .**

"Este interesant de subliniat acest aspect,fiindcă el lămurește și pentru ce **noul regim**

a fost salutat cu atâta elan de către Țară și pentru ce **vechiul regim nu mai are nici o putință de reîntoarcere** .

-Ambițiile personale (17 tabere dușmane!)

"Da,d-lor deputați,la începutul anului trecut,**semnele dezagregării** erau evidente .

Cum se ajunsese la această decădere ? Ar fi lung să expunem evoluția urmată

Eu socotesc că ea **poate fi rezumată în trei puncte** .

" **Ambițiile personale** împărțise țara în 17 tabere dușmane .**Lupta între ele** provocase totală discreditare a oamenilor .Iar **obsesiunea puterii** aruncase în umbră grija de interesele naționale (**vii aplauze prelungite**)

-Absența credințelor politice (coaliții bizare)

"Totala neputință a partidelor s-a învederat în alegerile din decembrie 1937 ,când nu s-a mai putut constitui o majoritatea de guvernământ .

Dar tot atunci s-a învederat absența oricărui ideal sincer și a oricăror credințe politice .

Coalițiile cele mai bizare au făcut să dispară orice putință de orientare ideologică,(**vii aplauze prelungite**)Baza însăși a regimului de partid **s-a văzut minată**

prin calculele mărunte ale conducătorilor .

-Oboseala aparatului administrativ

Și dacă la aceasta se adaugă **o imensă oboseală a aparatului de Stat** ,care ,zdruncinat **permanent de nevoile de partid** , își uitase menirea lui și scoborâse însăși **ideea de autoritate** ,
avem imaginea limpede a situațiunii ."

Armd.Călinescu / 28 iun.'39

■Guvernul Goga-ultima încercare !

[LD :despre morți,mai ales despre poezii morți, numai de bine ! Dar despre omul politic Goga ?
Două subiecte ocolite :Garda de Fier și antisemitismul .

Constat că toți ocolesc măsurile agresive antisemite ,care au contribuit la degradingolada
culminată cu înlocuirea guvernului .De ce ?]

/Preferința ptr.idea naționalistă.

[LD: Mai sincer Călinescu în **Însemnări** , decât la tribuna parlamentului **Dacă se au în vedere**
pocentajele la alegeri, nu se poate vorbi de"preferința" românilor ptr Naționalisme

Pe primele două locuri în opțiunea electorală încă stăteau PNL și PNȚ ,care au întrunit ,
împreună,peste 60 %,iar **curentul naționalist reprezentat de Gde F și PNC doar 24 %.**]

"în acel vid ce se crease ,care putea fi soluțiunea ?D-lor , s-a făcut în acel moment **o ultimă încercare** . Din toate manifestațiile populare **se degajase incontestabil o preferință generală pentru ideea naționalistă** . Era firesc atunci să se recurgă la o formulă care **să se încadreze în această tendință** .

()Omagiu lui Octavian Goga

[LD:omagiu post-mortem(murise la 7 mai '38 de inimă rea.)Obicei românesc îndoelnic și ipocrit .
având în vedere ce s-a spus despre Goga în timpul luptelor politice , dinainte și după lovitură de
stat De unde decurge și relativitatea aprecierilor postume]

"A fost astfel adus **un om a cărui valoare personală** era **mai presus de orice discuțiune** ,

și îmi fac astăzi o datorie să aduc aici , la această tribună , **un pios omagiu la tot ce a fost**
talent,patriotism și strălucire românească în Octavian Goga .

(**Ovații prelungite** .Adunarea , în picioare, aclamă)

"Dar ce putea face un om , în acele momente,câtă vreme el era obligat să se mențină pe
vechile făgașuri.Procesul de disoluțiune era prea înaintat.

-Degringolada partidelor:demagogie,ațătare,incidente,haos

Și atunci am asistat la o serie de acte care dovedeau că în sânul partidelor **nu mai există nici**

o putință de rederesare pe linia marilor interese de Stat . Ele rămâneau mai departe la **măruntelile preocupări de club**.Astfel, **demagogia** se deslănțuia cu **frenetism**.La un moment dat **ajunsesem la câte o mie de întruniri pe zi!** oate **satele erau invadate**.Cele mai suspecte elemente ,la adăpostul libertății individuale ,**se duceau să ațâțe spiritele** .**Incidentele sângeroase se înmulțeau**.Ar fi trebuit **armata întreagă să meargă pe urmele propagandiștilor** , pentru a asigura ordinea.

În vremea aceasta,**semnele neîncrederii se înteteau**.În câteva zile se retrăsese mai multe miliarde din depozitele aflate în bănci ."

Armd.Călinescu / 28 iun.'39 , retro'dec'37 -ian'38

≡**Îngrijorarea ministrului de Interne:Armd.Călinescu**

" Cel care are onoarea de a vă vorbi astăzi,asuma atunci greaua sarcină de a **păzi ordinea în țară**.Cred, d-lor deputați,că **nici o dată un om politic nu s-a aflat în fața unei mai dificile probleme de conștiință** N-am ezitat însă .Am socotit ca o datorie de patriotism îmi impune să **informez exact pe Suveranul meu despre situația reală din țară** .

D-lor deputați, pentru lămurirea acestui moment istoric, trebuie să declar că **cele mai mici evenimente erau cunoscute , rostul lor cântărit,și soluțiunea întrevăzută ."**

≡**Coroana salvatoare**

"**În mijlocul agitațiilor,în mijlocul descurajării și lașității generale ,un singur om era calm , hotărât și sigur.Era Maiestatea Sa Regele** .

(Aplauze prelungite, îndelung repetate , uraluri puternice ;Adunarea aplaudă în picioare)

Și dacă vreodată , în istoria acestei țări ,**Coroana a fost în adevăr salvatoare** ,prin rolul de arbitru și printr-o inițiativă curajoasă , apoi acel rol s-a văzut îndeplinit **la 10 februarie 1938** .

(Aplauze prelungite)

"Ne găseam , d-lor deputați , la marginea prăpastiei în fața noastră se deschidea **perspectiva războiului civil sau închinarea la străini** .Și în ceasul acela,**Regele a salvat Țara**"

(Aplauze prelungite, îndelung repetate)

Călinescu / 28 iun.'39

71.)Nicolae Iorga'retro'37/'38.Senat ,28 iun.'39

(D.S, MO nr. 9, șed. din 28 iun.'39 , pag. 186 - 192)

Doc.integral : **fișier PND -Iorga IV**

≡**Coroana și schimbarea garniturii de guvernare**

"**Ce a făcut Coroana ?Coroana a încercat toate soluțiile posibile** înainte de a ajunge la Constituția din 1938.

...nov.'37:**Liberali + vaidaști + iorghiești**

Întâi a vrut un Minister nou .Se isprăviseră anii partidului liberal și **toți oamenii de bine recomandaseră Coroanei să păstreze acest guvern** cât se poate de mult ,cu toate lipsurile lui ,**căci ce venea altfel, era mai rău decât atât**.Coroana a vrut **continuitatea liberalilor** sau a unora dintre personalitățile liberale care guvernaseră până atunci ,**cu ardelenii d-lui Vaida-** și aceștia aveau marele avantaj că **nu amenințau în fiecare moment cu răzlețirea Ardealului,cu desfacerea Ardealului ,numai pentru că nu se putea ridica șeful lor** [Maniu]atât de sus, **încât să întreacă însăși Coroana-și împreună cu vechii mei prieteni**.

Eu eram în străinătate când s-a făcut această legătură "

...nov.'37.**Alegeri "nesupravegheate"...**

[LD:Iorga nu este la curent cu tot ce se întâmplase .Ministru de Interne fusese Franasovici, care , într'adevăr lăsase alegerile libere .Dar fără să vrea , Iorga dezvăluie un **"secret" al alegerilor** din de vreme ce-l ironizează pe Tătărescu că -n-a știut (sau n-a vrut) să le facă, cum o făcuse

ministrul lui de Interne, Argetoianu, în 1931.]

"Și s-a mers în alegeri .Cel care era ministru de Interne [Tătărăscu],îndeplinește acum o misiune foarte importantă în diplomație [ministru la Paris]

Este foarte sigur însă că ,**sau nu știa să facă alegeri, sau pentru cine știe ce motive, îi cădea bine să lase a ieși ce o să iasă."**

...Succesul legionar

"Au urmat frământări de un misticism din cele mai nesănătoase ,spunându-se că se va căpăta orice dacă se aduc partizanii la putere și nici o dată țaranul, în simplitatea lui, n-a fost mai mult exploatat decât de acești băeți , tovarăși de mâncare , tovarăși de băutură , tovarăși de dureri și sfaturi ,pe care eu îi cunoșteam foarte bine ,căci doar veneau la examen la noi și îi puteam judeca .Și țara s-a trezit deci **cu 60 de deputați ieșiți ca din fundul pământului."**

...Iorga:nu era un pericol așa de mare !

[LD:dacă nu se ține seama de "ajustarea" realităților ,nu se înțelege exact ce vrea să spună. În stilul său aluziv , el încearcă să se scuture de responsabilitatea ce a avut-o în anul 1938,în răfuiala cu legionarii, care a debutat cu procesul și a avut ca punct culminant asasinarea lui C.Z.Codreanu.Nu vreau să anticipez.Extrag doar această desolidarizare tardivă față de acțiunea lui Călinescu și, indirect , a lui Carol.]

"Era un pericol așa de mare ?Eu am fost de părere că nu, pentru că orice se poate câștiga- și mandate electorale ,și popularitate-dar mințea,aceia nu se poate câștiga prin nici un fel de succese.Era de ajuns să-i vadă cineva,să-i audă, pentru ca imediat , la un popor care omoară prin ridicol,ei să se cufunde în discreditul cel mai desăvârșit .

"Erau și alte mijloace .Cine cunoaște resorturile vieții politice,știe că erau și alte mijloace . Știe și dl președinte al Consiliului de miniștri[Călinescu]

Pe vremea aceea ne înțelegeam destul de bine,în interesul țării, care țară avea nevoie de autoritate .**Și el are autoritatea în mână și rău face când recurge la alte mijloace ,decât ale autorității ,pentru a ajunge la alte rezultate, care nu sunt demne de situația pe care a căpătat-o.Știe foarte bine la ce fac aluzie :e vorba și de unele lucruri foarte recente și de altele mai îndepătate ."**

"Prin urmare ,aveam mijloace pentru a lucra fără lovitură de Stat ."

N.Iorga / 28 iun.'39

«Guvernul Goga

"S-a chemat alt guvern, în credința că acest guvern, care era un guvern de dreapta și care în politica externă n-avea reală și profundă simpatie ,pe care eu o păstrez până acum cu rasa din care venim noi și cu Statul care stă în fruntea acestei rase,și care este Franța, inima cea nobilă și gândul cel măsurat al Franței .

"Atunci, pentru a avea la guvern o altă dreptă ,decât dreapta oamenilor revolverului , și pentru a ne prezenta în politica externă altfel decât în închipuita sclavie pentru că nu era o sclavie ceea ce ni se cerea de Franța -pentru aceasta s-a recurs la un nou guvern,

()Omagiu lui Goga

...având în frunte pe una din cele mai frumoase personalități din dezvoltarea literaturii noastre și , desigur, un om de mare talent ;și chiar pentru gândul lui bun , mai mult decât pentru putința lui de a înfăptui, care s-a dovedit aproape nulă ,trebuie să-i fie lumea recunoscătoare ."

...Pripeală și alarmare

"Lucrurile acestea le-a pripit [LD : măsurile anti - evreești ? pericol legionar?] ;lucrurile acestea se fac fără a fi anunțate ,pe când atunci s-au anunțat așa de mult, încât nu mai era posibilitatea de a lucra ,fiindcă alarma fusese dată ,când tocmai nu trebuia să bănuiască cineva lovitura care trebuia să se deie."

72.)Victor Iamandi,retro'37/'38.Senat ,28 iun.'39.

(D.S.,MO 9, șed. din 28 iun.'39 , pag. 192- 200)

Document integral : fișier PNL-1, XIII

▣ **Căderea guvernului Tătăărăscu II = un bine pentru Țară**

▣ **Lovitura de stat din 10 febr.'38 = salvarea Țării**

Victor Iamandi / 28 iun.'39

▣ **Guvernul Goga =experiență nouă**

()Omagiu lui Goga

"S-a încercat după aceea **o nouă experiență** , s-a căutat **să se dea satisfacție unui sentiment legitim**, care se constatase de altminteri la masele sănătoase ale opiniei publice ,de orientare **spre un naționalism mai accentuat** decât cum fusese până atunci și **s-a ajuns la guvernul Goga** ,pentru a cărui **personalitate și rol** în viața noastră națională și culturală îmi îngădui , de la această tribună ,**să aduc memoriei sale întreg omagiul nostru.**

...Pericolul unui război civil

"Dar precum spunea și dl președinte al Consiliului [Armand Călinescu] , în discursul său de la Camera ,și cum ați spus și dvs,dle profesor Iorga,**o dată aici,Octavian Goga nu a putut stăpâni situațiunea: ministrul său de Interne [Armand Călinescu], care astăzi este conducătorul guvernului nostru,știe că nu se putea stăpâni ordinea internă** și, dacă s-ar fi ajuns la alegeri ,chiar dacă ele ar fi fost luate,**epilogul ar fi fost un adevărat război civil** "**Forțele în deslănțuire atunci , erau de nestăpânit și cu sistemul alegerilor votului universal și cu metodele pe care le întrebuițau oamenii noștri politici , nu se putea înlătura primejdia ,care devenise inevitabilă ."**

Victor Iamandi / 28 iun.'39,

#Opoziția extraparlamentară-vinovată de răsturnarea regimului vechi

[LD :sub rezerva dezacordului cu anume răutăți și aluzii generalizatoare,sunt de acord cu Iamandi în privința responsabilităților unor oameni politici ,pe care chiar dacă nu-i numește ,sunt ușor de identificat .Sunt convinsă că această concluzie nu va fi pe placul adepților unuia sau altuia dintre protagoniști , dar cred că , acum, după peste 60 de ani se poate încerca o abordare obiectivă .Încerc să răspund , astfel, îndemnului peste timp a lui Iamandi]

"Domnilor,nu vreau să stabilesc aici responsabilități .**Aceasta o va face desigur istoria.**

Dar atunci când **se vorbește astăzi** ,de dincolo de zidurile acestui Senat,de libertăți publice, atunci când **din nou se schițează în proteste stereotipe** pe care le semnează de la 1920 ,inevitabil ,**aceleași personalități protestare** prea cunoscute[Maniu, Dinu Brătianu , ș.a],pentru a le mai numi ,**invocându-se ideile pe care nu le-au apărât niciodată** și **ni se aduce nouă învinuirea că am distrus binefacerile vechiului regim** ,să-mi dați voie ca ,drept orice răspuns,să le spunem cu hotărâre de aici, împreună cu dvs ,că **nu au autoritatea de a discuta cu noi** ,care am salvat Țara într-un ceas de primejdie iremediabilă,**tocmai ei care au contribuit prin atitudinea lor de neiertat și prin greșelile lor condamnable** ,la dărâmarea edificiului politic pe care **l-a avut această Țară"**(aplauze prelungite)

Victor Iamandi / 28 iun.'39

#Pactul de" neagresiune" Maniu-Codreanu -Gh.Brătianu

[LD:Vechea inamicitate față de **Gh.Brătianu** se manifesta acum față de PNL-ul reîntregit, din care el se desprinsese definitiv]

"Dvs vă amintiți că , în alegerile din 20 decembrie 1937 ,șeful Partidului Național -Țărănesc de atunci ,**în dezacord cu acei care reprezentau voința și autoritatea n acest partid,a semnat un manifest electoral,alături de șeful mișcării extreme**te, care voia dărâmarea ordinii de Stat și introducerea în țară a unui sistem, care nu era compatibil nici cu tradiția , nici cu mentalitatea noastră .

"Vă reamintiți , de asemenea,că un alt pretins reprezentant al tradițiilor politice ale acestei Țări ,care poartă un nume istoric [Gh.Brătianu] ,a semnat , alături de șeful Partidului național-țărănesc , același manifest electoral, **împună cu șeful mișcării extreme**te."

" În asemenea condițiuni, să-mi dați voie să vă întreb **dacă regimul politic care se numea democratic,mai putea fi sprijinit** și mai putea să aibă din partea cuiva atențiunea cuvenită .

¶**Noi nu am avut regim democratic!**

[LD:4 febr.2007.Iată prețul plătit de un om politic care-și trădează credințele! Iată diagnosticul pus de unul din cei mai activi teoreticieni și luptători pentru democrație din partidul liberal ! Diagnostic "argumentat" prin prisma coordonatelor de judecată :neaderența poporului român și a clasei conducătoare la democrația organică și la libertățile publice .

Îmi aduc aminte că ,atunci când am scris "*România în vâltoarea anului 1939*" (1980-'85),m-am aflat într-o mare dilemă privind momentul, dar a fost relativ mai ușor ptr că era o carte dedicată politicii externe , care a avut valențe pozitive.În ce privește evoluția politică în interior,abia după 1938 se va vedea ,efectiv ,diferența și se vor măsura pierderile .]

"Iată de ce am spus,la începutul cuvântării mele că **noi nu am avut în Țara Românească un regim democratic** legat de însuși structura organică a vieții poporului nostru,**nu am avut un regim de libertăți publice** în sensul consacrat al acestor noțiuni ,**nu am avut o atitudine din partea clasei conducătoare** comparabilă cu ideile democratice ,**ci am avut un oportunism** care-și schimba culoarea **potrivit intereselor meschine și de culise**,care ,oricând și în toate împrejurările ,au stăpânit în cea mai mare parte din acțiunile oamenilor noștri politici."

(aplauze)

Victor Iamandi / 28 iun.'39

73.)**Juliu Maniu,retro'37 Memoriu către Antonescu ,13 dec.'40**

Din vol. *Memorii - scrisori către Antonescu,*

(AIC,fond Președ.Consil.de Min.,d.48/1940 și d.25/1940)

[Context: răzburările legionare :Virgil Madgearu asasinat ;Mihalache amenințat]

/ Apără **PNȚ**, pe Mihalache, amenințat de **răzburarea legionară**

/ 1930. **Dizolvarea G de F** , cf. legii contra organiz.conspirative ;

/ 1933. **Protest** față de măsurile antigardiste luate de I.G.Duca ;

/1937. **Pactul de neagresiune cu G.de F /**

Maniu / retro"37

¶**Pactul de neagresune cu Totul ptr.Țară**

" În preajma **alegerilor din '37,dl-Mihalache** ,în cadrele forurilor de conducere a PNT alături de

inițiatorii propunerii de colaborare dintre acest partid și partidul **"Totul pentru Țară"**

colaborare care ,știm ,a dat rezultatul cel mai satisfăcător."

I.Maniu / retro '30-37

-**Ion Antonescu,retro'19-'40.Răspuns lui Maniu**

(AIC, fond Președ.Consil.de Min.,dosar 48/1940 ,f.42-97)

[LD:dau această apreciere având în vedere faptul că Ioan Antonescu a fost ministru Apărării Naționale în guvernul Goga .]

#Rezultatul nefast al guvernărilor partidelor politivce

"Această situație tragică , a fost **rezultatul nefast al activității și guvernării partidelor**

politice, fie în faza libertăților democratice, fie în faza camuflată a regimului autarhic al lui Carol al II-lea, ai cărui exponenți au fost tot elementele vechilor partide. Recunosc că **dvs. ați avut o atitudine protestatară** față de acest ultim regim, dar **această atitudine a fost pur negativă.** [...] **Partidele erau fărâmițate, neputincioase și lașe.** Cu regret trebuie să constat că **nici PNT n-a însemnat în viața politică a României o forță morală, în stare să regenereze viața noastră publică,** cu toată atitudinea uneori exemplară pe care dvs. personal ați avut-o. **Aceasta din cauza defectelor inerente democrației noastre, care a cultivat libertățile pînă la cele mai deșănțate abuzuri"** (p.3)

74.)29 oct.'47. Procesul PN Ț / Actul de acuzare / Interogatorii / Mărturii

(Ediția Marcel- Dumitru Ciucă , "**Procesul lui Iuliu Maniu** " , vol II. Partea I, II Editura Saeculum, București, 2001) **Doc.integral : [fișier PNT -Lichidarea](#)**

PrimProcuror col.Georgescu Alexandru

("Raport introductiv" , 29 oct.'47)

#Acordul lui Maniu cu CZCodreanu și Gh.Brătianu

"Partidul lui Maniu a încheiat un **acord cu șeful Gărzii de Fier, Corneliu Codreanu,** și **fascistul Gheorghe Brătianu,** cu scopul de a **împiedica succesul forțelor democratice la alegerile din toamna anului 1937.**

Făcându-și **depoziția** în calitate de **martor la procesul lui Corneliu Codreanu,** la **25 mai 1938,** Maniu a declarat : **< Am făcut pactul de neagresiune în alegeri, pentru că m-am convins de sinceritatea și lealitatea acuzatului Codreanu .>**

" Prin declarația lui Maniu **se stabilesc acțiunile sale solidare cu Corneliu Codreanu , agent al Gestapoului, adept fanatic al Fascismului."**

Vezi fișierul următor .